

Διερεύνηση της Επίδρασης των Πανεπιστημίων της Ελληνικής Περιφέρειας στην ανάπτυξη των Περιφερειών

Μελέτη Περίπτωσης Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Νοέμβριος 2022

Πίνακας Περιεχομένων

1. Εισαγωγή.....	5
2. Μεθοδολογία.....	7
3. Πολιτικές Έρευνας, Ανάπτυξης και Καινοτομίας.....	9
3.1 Ευρωπαϊκή στρατηγική για την ανάπτυξη.....	10
3.1.2 Η στρατηγική «Ευρώπη 2020».....	10
3.1.3 Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility - RRF).....	11
3.2 Εθνική Στρατηγική για την ανάπτυξη.....	12
3.2.1 ΕΣΠΑ 2014 - 2020.....	12
3.2.2 Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου.....	13
3.2.3 ΕΣΠΑ 2021 - 2027.....	13
3.2.4 Στρατηγική Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS3).....	14
4. Κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο εντός του οποίου δραστηριοποιείται το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.....	17
4.1 Δημογραφικά χαρακτηριστικά περιφέρειας.....	17
4.2 Οικονομικά χαρακτηριστικά περιφέρειας.....	20
4.3 Υποδομές-Δίκτυα περιφέρειας.....	24
4.4 Δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης και ερευνητικό προσωπικό περιφέρειας.....	26
5. Αναπτυξιακό πλαίσιο Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.....	30
5.1 Παρουσίαση Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.....	30
5.2 Εξέλιξη βασικών μεγεθών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.....	38
5.3 Χαρτογράφηση φορέων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.....	45
6. Η επίδραση του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στην ανάπτυξη της Περιφέρειας.....	56
6.1 Ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου.....	56
6.2 Έρευνα.....	58
6.3 Πρακτική άσκηση.....	63
6.4 Εκδηλώσεις ακαδημαϊκών τμημάτων.....	71
7. Συμπεράσματα.....	73
Βιβλιογραφία.....	76
Παραρτήματα.....	77

Διαγράμματα

Διάγραμμα 4.1: Εξέλιξη πληθυσμού περιφέρειας Πελοποννήσου (2000-2021).....	17
Διάγραμμα 4.2: Εξέλιξη πληθυσμού περιφέρειας Πελοποννήσου κατά ηλικιακή κατηγορία (2000-2021).....	18
.....
Διάγραμμα 4.3: Εκπαιδευτική διάρθρωση πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών στην περιφέρεια Πελοποννήσου (2000-2021).....	19
Διάγραμμα 4.4: Εξέλιξη ΑΕΠ περιφέρειας Πελοποννήσου (2000-2020).....	20
Διάγραμμα 4.5: Εξέλιξη Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας περιφέρειας Πελοποννήσου κατά κλάδο δραστηριότητας (2000-2019).....	21
Διάγραμμα 4.6: Εξέλιξη Ακαθάριστου Σχηματισμού Παγίου Κεφαλαίου περιφέρειας Πελοποννήσου (2000-2019).....	21
Διάγραμμα 4.7: Εξέλιξη Ακαθάριστου Σχηματισμού Παγίου Κεφαλαίου περιφέρειας Πελοποννήσου κατά κλάδο δραστηριότητας (2000-2019).....	22
Διάγραμμα 4.8: Εξέλιξη απασχόλησης και ποσοστού ανεργίας περιφέρειας Πελοποννήσου (2000-2019).....	23
.....
Διάγραμμα 4.9: Εξέλιξη απασχόλησης περιφέρειας Πελοποννήσου κατά κλάδο δραστηριότητας (2008-2021).....	24
Διάγραμμα 4.10: Ποσοστό ατόμων με τριτοβάθμια εκπαίδευση ή/και ατόμων που εργάζονται σε κλάδους επιστημών/τεχνολογίας (2000-2021).....	26
Διάγραμμα 4.11: Εξέλιξη απασχόλησης σε κλάδους έντασης γνώσης και τεχνολογίας ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης στην περιφέρεια Πελοποννήσου (1999-2021).....	28
Διάγραμμα 4.12: Εξέλιξη αριθμού αιτήσεων για πατέντες ανά εκατομμύριο κατοίκους στην περιφέρεια Πελοποννήσου (2000-2012).....	28
Διάγραμμα 4.13: Εξέλιξη αιτήσεων για κατοχύρωση εμπορικών σημάτων στην περιφέρεια Πελοποννήσου (2000-2016).....	29
Διάγραμμα 5.1. Αριθμός Δημοσιεύσεων και Συντελεστής Μεταβολής για το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (1996-2010).....	34
Διάγραμμα 5.2. Εξέλιξη αριθμού προπτυχιακών φοιτητών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, κατά φύλο (ακαδημαϊκά έτη 2002-2003/2019-2020).....	38
Διάγραμμα 5.3: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων και λόγου φοιτητών προς τμήμα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ακαδημαϊκά έτη 2002-2003/2019-2020).....	39
Διάγραμμα 5.4: Εξέλιξη αριθμού διδακτικού προσωπικού Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, κατά φύλο (ακαδημαϊκά έτη 2002-2003/2019-2020).....	40
Διάγραμμα 5.5: Εξέλιξη λόγου αριθμός φοιτητών προς αριθμό διδακτικού προσωπικού Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ακαδημαϊκά έτη 2002-2003/2019-2020).....	40
Διάγραμμα 5.6: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων και λόγου φοιτητών προς τμήμα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ακαδημαϊκά έτη 2002-2003/2019-2020).....	41
Διάγραμμα 5.7: Εξέλιξη αριθμού αποφοίτων Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, κατά φύλο (ακαδημαϊκά έτη 2006-2007/2019-2020).....	42
Διάγραμμα 5.8: Εξέλιξη αριθμού μεταπτυχιακών φοιτητών επιπέδου Master Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, κατά φύλο (ακαδημαϊκά έτη 2006-2007/2019-2020).....	42
Διάγραμμα 5.9: Εξέλιξη αριθμού διδακτορικών φοιτητών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, κατά φύλο (ακαδημαϊκά έτη 2006-2007/2019-2020).....	43
Διάγραμμα 5.10: Εξέλιξη αριθμού πτυχιούχων M.Sc. Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, κατά φύλο (ακαδημαϊκά έτη 2008-2009/2019-2020).....	44
Διάγραμμα 5.11: Εξέλιξη αριθμού κατόχων διδακτορικού διπλώματος Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, κατά φύλο (ακαδημαϊκά έτη 2008-2009/2019-2020).....	45
Διάγραμμα 6.1. Εγγεγραμμένοι φοιτητές κατά φύλο (2020-2021).....	56

Διάγραμμα 6.2. Κατανομή εγγεγραμμένων φοιτητών ΑΜΕΑ (2020-2021).....	57
Διάγραμμα 6.3. Κατανομή εγγεγραμμένων φοιτητών κατά ακαδημαϊκό τμήμα (2020-2021).....	58
Διάγραμμα 6.4. Κατανομή ερευνητικών έργων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου ανά χρηματοδοτικό εργαλείο.....	59
Διάγραμμα 6.5. Συνολικός προϋπολογισμός έργων ανά κατηγορία χρηματοδοτικού εργαλείου.....	59
Διάγραμμα 6.6: Κατανομή ερευνητικών έργων που υλοποιούνται σε συνεργασία με επιχειρήσεις και δημόσιους φορείς.....	60
Διάγραμμα 6.7: Προϋπολογισμός έργων που υλοποιούνται σε συνεργασία με επιχειρήσεις και δημόσιους φορείς, ανά χρηματοδοτικό εργαλείο.....	61
Διάγραμμα 6.8: Κατανομή Πρακτικών Ασκήσεων ανά Τμήμα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.....	63
Διάγραμμα 6.9: Κατανομή Φορέων Πρακτικής Άσκησης που συνεργάζονται με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου ανά Περιφέρεια για το έτος 2022.....	64
Διάγραμμα 6.10: Αντικείμενο Φορέων Πρακτικής Άσκησης που συνεργάζονται με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου για το έτος 2022.....	64
<i>Διάγραμμα 6.11: Κατανομή Φορέων Πρακτικής Άσκησης που συνεργάζονται με το Πανεπιστήμιο Οι φορείς με τους οποίους σύναψε συνεργασία το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (Διάγραμμα 6.10), στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης για το έτος 2022, δραστηριοποιούνται σε τομείς οι οποίοι συνάδουν με τα αντικείμενα των προγραμμάτων σπουδών που παρέχονται από το ΠΑΠΕΛ. Συγκεκριμένα, το 28,2% των φορέων δραστηριοποιούνται στον κλάδο της Γεωπονίας και το 21% στον τομέα της Διοίκησης Μονάδων υγείας. Το 15,7% των φορέων αφορούν το αντικείμενο της Διοίκησης, ενώ το 14,4% δραστηριοποιείται στον κλάδο της Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής. Χαμηλότερα ποσοστά φαίνεται να έχουν οι φορείς των οποίων το αντικείμενο είναι η πληροφορική, με ποσοστό 9,1% καθώς επίσης και η τεχνολογία τροφίμων με 7,3%. Τέλος, εξαιρετικά μικρό ποσοστό φορέων δραστηριοποιούνται στον τομέα της λογοθεραπείας, με ποσοστό 4,4%.....</i>	65
Διάγραμμα 6.12: Αντικείμενο Φορέων Πρακτικής Άσκησης που συνεργάζονται με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και εδρεύουν στην Περιφέρεια Πελοποννήσου για το έτος 2022.....	66
Διάγραμμα 6.13: Αντικείμενο Φορέων Πρακτικής Άσκησης για την ΠΕ Αργολίδας, έτος 2022.....	66
Διάγραμμα 6.14: Αντικείμενο Φορέων Πρακτικής Άσκησης για την ΠΕ Αρκαδίας, έτος 2022.....	67
Διάγραμμα 6.15: Αντικείμενο Φορέων Πρακτικής Άσκησης για την ΠΕ Κορινθίας, έτος 2022.....	68
Διάγραμμα 6.16: Αντικείμενο Φορέων Πρακτικής Άσκησης για την ΠΕ Λακωνίας, έτος 2022.....	68
Διάγραμμα 6.17: Αντικείμενο Φορέων Πρακτικής Άσκησης για την ΠΕ Μεσσηνίας, έτος 2022.....	69
Διάγραμμα 6.18: Κατανομή Φορέων Πρακτικής Άσκησης που συνεργάζονται με τα τμήματα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στην Πάτρα.....	70
Διάγραμμα 6.19: Αριθμός φοιτητών από τα τμήματα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στην Πάτρα που εκπόνησαν Πρακτική Άσκηση για τα έτη 2019-2022.....	70
Διάγραμμα 6.20: Κατανομή εκδηλώσεων εξωστρέφειας με στόχο τη διασύνδεση των Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου με επιχειρήσεις και φορείς της Περιφέρειας Πελοποννήσου.....	71

Πίνακες

Πίνακας 4.1: Εξέλιξη πληθυσμού περιφέρειας Πελοποννήσου ανά περιφερειακή ενότητα (2014-2021)	18
Πίνακας 4.2: Εξέλιξη πληθυσμού που ασχολείται με δραστηριότητες R&D στην περιφέρεια Πελοποννήσου, ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού, ανά κλάδο (2014-2021).....	27

Εικόνες

Εικόνα 3.1: Ευρωπαϊκός χάρτης περιφερειακών επιδόσεων Έρευνας και Καινοτομίας, Πηγή: Regional Innovation Scoreboard 2019 Report.....	9
Εικόνα 5.1. Ποιοτικοί δείκτες/στόχοι.....	37

Εικόνα 5.2: Προγράμματα Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. Πανεπιστημίου Πελοποννήσου 52

1. Εισαγωγή

Μετά από μία οξεία και μακροχρόνια οικονομική κρίση με δυσμενείς συνέπειες στην κοινωνία και την οικονομία η χώρα βρίσκεται σε αναζήτηση μιας νέας αναπτυξιακής τροχιάς, με περισσότερα βιώσιμα χαρακτηριστικά. Σε αυτό το περιβάλλον η σύνδεση του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου με το παραγωγικό ιστό της Περιφέρειας Πελοποννήσου, αποκτά ακόμα μεγαλύτερη σημασία. Και αυτό γιατί μπορεί να διαμορφώσει τους όρους για μια παραγωγική ανασυγκρότηση που θα βασίζεται όχι σε φθηνή, εργασία, αλλά στην υψηλή προστιθέμενη αξία της εγχώριας παραγωγής. Για να γίνει όμως αυτό απαιτείται μεταξύ άλλων η οικονομία μας να ενδυναμώσει τις ροές γνώσης μεταξύ των φορέων του συστήματος έρευνας και καινοτομίας (δηλαδή πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα, επιχειρήσεις, ενώσεις χρηστών, ακόμα και δημόσιου φορείς).

Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου διαθέτει σημαντικά πλεονεκτήματα ώστε να συνεισφέρει σε αυτή την κατεύθυνση. Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου είναι ο κύριος οργανισμός παραγωγής έρευνας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Είναι ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα με ισχυρή διαχρονικά παρουσία σε ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα, αλλά και συνεργασίες σε βασική και εφαρμοσμένη έρευνα και ανάπτυξη με σημαντικά Ιδρύματα και φορείς έρευνας του εσωτερικού και του εξωτερικού. Η εμφατική αυτή παρουσία στηρίζεται στο Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό του, στα μέλη ΕΔΙΠ και με πλήθος διδακτορικών και μεταδιδακτορικών φοιτητών που απασχολούνται στις διάφορες μορφές ερευνητικής δραστηριότητας, σε ένα αρκετά ευρύ πεδίο επιστημών και τεχνολογικών περιοχών. Ταυτόχρονα το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου διαθέτει ένα ισχυρό, ευέλικτο και υπό όρους ενεργό δίκτυο αποφοίτων, που απασχολούνται επαγγελματικά σε πλήθος παραγωγικών δραστηριοτήτων σε διάφορους τομείς της οικονομίας. Το ανθρώπινο αυτό δίκτυο μπορεί να αποτελέσει τον κρίσιμο συνδετικό κρίκο μεταξύ του Ιδρύματος και του παραγωγικού ιστού της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Το πεδίο συνεργασίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και των φορέων της παραγωγής και της οικονομίας, μπορεί να αναπτυχθεί σε ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων: από την Έρευνα & Τεχνολογική Ανάπτυξη, την ανάπτυξη καινοτομίας και νέας Επιχειρηματικότητας, αλλά και την Εκπαίδευση σε θέματα που σχετίζονται με τα συστήματα καινοτομίας και ευρύτερα την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Η παρούσα μελέτη εξετάζει τις πτυχές επίδρασης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου σε σχέση με την Περιφέρεια Πελοποννήσου, ως προς δύο κύρους άξονες:

- την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου των κατοίκων της Περιφέρειας Πελοποννήσου
- τις οικονομικές επιπτώσεις στην παραγωγική διαδικασία της Περιφέρειας

Στο πλαίσιο αυτό, η μελέτη οργανώνεται ως ακολούθως:

1. **Εισαγωγή:** Οροθέτηση του πλαισίου της μελέτης.
2. **Μεθοδολογία:** Αποτύπωση της σκοπιμότητας της μελέτης και προσδιορισμός των μεθοδολογίας.
3. **Ο ρόλος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη:** Αξιολόγηση της Ευρωπαϊκής και Εθνικής Στρατηγικής για την τριτοβάθμια εκπαίδευση καθώς επίσης και του Περιφερειακού σχεδιασμού και της πολιτικής για την τριτοβάθμια εκπαίδευση στην περιφέρεια Πελοποννήσου.

4. **Κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο εντός του οποίου δραστηριοποιείται το Πανεπιστημίου Πελοποννήσου:** Αναφορά σε δημογραφικά χαρακτηριστικά, οικονομικά χαρακτηριστικά, υποδομές-δίκτυα, δραστηριότητες έρευνας & ανάπτυξης και ερευνητικό προσωπικό της γεωγραφικής περιφέρειας εντός της οποίας δραστηριοποιείται το Πανεπιστήμιο.
5. **Αναπτυξιακό πλαίσιο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου:** Αξιολόγηση του Στρατηγικού και Επιχειρησιακού Σχεδίου Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και χαρτογράφηση των φορέων του. Παρουσίαση του Πανεπιστημίου, εξέλιξη βασικών μεγεθών του (αριθμός προπτυχιακών, μεταπτυχιακών, διδακτορικών), φοιτητών, αριθμός πτυχιούχων, αριθμός διδακτικού προσωπικού κ.λπ.) και χαρτογράφηση φορέων του.
6. **Η επίδραση του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στην ανάπτυξη της Περιφέρειας:** Αξιολογείται ο βαθμός επίδρασης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου, της παραγωγικότητας και της αγοράς εργασίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Επιπλέον, εξετάζεται ο αντίκτυπος της ερευνητικής δραστηριότητας του Πανεπιστημίου, η επίδραση της πρακτικής άσκησης που πραγματοποιείται στο πλαίσιο των προπτυχιακών σπουδών στην Περιφέρεια, καθώς επίσης και οι δραστηριότητες του Πανεπιστημίου αναφορικά με τη διοργάνωση εκδηλώσεων εξωστρέφειας, με σκοπό τη διασύνδεση του Ιδρύματος με την αγορά εργασίας και τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας.
7. **Συμπεράσματα:** Διαμόρφωση των αξόνων συμπερασμάτων και ολοκλήρωση των απαντήσεων των ερευνητικών ερωτημάτων.

Η παρούσα μελέτη υλοποιείται στο πλαίσιο του έργου «Διερεύνηση της Επίδρασης των Πανεπιστημίων της Ελληνικής Περιφέρειας στην ανάπτυξη των Περιφερειών - Μελέτη περίπτωσης: Περιφέρεια – Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου», το οποίο έχει ενταχθεί με την απόφαση 43/15.02.2022 της 170ης Συνεδρίασης της Επιτροπής Ερευνών και Διαχείρισης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ΑΔΑ: ΨΜΡΜ469Β7Δ-4ΥΞ) και χρηματοδοτείται από το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης. Η Ομάδα Έργου αποτελείται από τους:

- Κατσής Αθανάσιος, Πρύτανης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
- Παπαδιαμαντάκη Παναγιώτα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής
- Γκαζέλη Ευτυχία, Εξωτερικός Συνεργάτης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
- Κυριακάκης Ιωάννης, Εξωτερικός Συνεργάτης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
- Γαλανάκης Μιχαήλ, Εξωτερικός Συνεργάτης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
- Δήμας Πέτρος, Εξωτερικός Συνεργάτης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
- Τσίκας Κωνσταντίνος, Εξωτερικός Συνεργάτης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
- Χουστουλάκης Εμμανουήλ, Εξωτερικός Συνεργάτης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
- Χριστοδημητροπούλου Μαρία, Μόνιμη Υπάλληλος Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

2. Μεθοδολογία

Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, είναι ένα από τα νεότερα πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρα, το οποίο κατέχει κυρίαρχο ρόλο στον τομέα της εκπαίδευσης στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Η δραστηριότητα του Ιδρύματος είναι ιδιαίτερα έντονη τόσο σε περιφερειακό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Η σύνδεση του Ιδρύματος με την ανάπτυξη της Περιφέρειας αξιολογείται ως προς την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού της, μέσω της ανώτατης εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης, αλλά και ως προς τη σύνδεση των αποφοίτων και των ερευνητών του με την οικονομική ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας. Συνεπώς, η επιρροή του εκπαιδευτικού ιδρύματος στην περιφέρεια εξετάζεται στο πλαίσιο δύο βασικών αξόνων:

A) η ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου (human capital) των κατοίκων της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

B) οι οικονομικές επιπτώσεις στην παραγωγική διαδικασία της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Προκειμένου για την πολύπλευρη εξέταση των αξόνων της παρούσας μελέτης, η ερευνητική διαδικασία διαχωρίστηκε σε συγκεκριμένα στάδια υλοποίησης. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται σκόπιμο να προσδιοριστούν τα δεδομένα που αντλήθηκαν από τους αρμόδιους φορείς, προκειμένου να αποτυπωθεί με ακρίβεια το προς μελέτη αντικείμενο. Ο προσδιορισμός των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με γνώμονα την ενδελεχή εξέταση των βασικών θεματικών αξόνων της μελέτης, όπως αναφέρθηκαν παραπάνω. Ακολούθως, πραγματοποιήθηκε χαρτογράφηση των φορέων και των δομών που εμπλέκονται και συνδέουν το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου με την Περιφέρεια, με έμφαση σε τομείς που αφορούν την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής της Πελοποννήσου. Παραδείγματα τέτοιων φορέων αποτελούν, το Γραφείο Διασύνδεσης, το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης, η Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ), καθώς επίσης και ο Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων και Έρευνας (ΕΛΚΕ) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Στη συνέχεια, υλοποιήθηκε η συλλογή των δεδομένων από τους φορείς, η οποία βασίστηκε στην συνεχή επικοινωνία της ομάδας έργου και των αρμόδιων οργάνων. Για την διεξαγωγή της μελέτης αξιοποιήθηκαν ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα αναφορικά με τους δύο κεντρικούς άξονες της μελέτης. Σημαντική πηγή άντλησης δεδομένων, αποτέλεσε η ΜΟΔΙΠ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και η ΕΘΑΑΕ, ιδιαίτερα όσον αφορά τους δείκτες αξιολόγησης ποιότητας. Ενδεικτικά, οι δείκτες αξιολόγησης αφορούν στα πεδία διασύνδεσης των σπουδών με την αγορά εργασίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου και αναβάθμισης των δεξιοτήτων των φοιτητών και των αποφοίτων που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια. Επιπροσθέτως, συλλέχθηκαν πληροφορίες αναφορικά με τις ερευνητικές συμπράξεις μεταξύ των φορέων του Πανεπιστημίου και της Περιφέρειας, ενώ εξετάσθηκε και το επίπεδο διασύνδεσης των ερευνητικών προγραμμάτων του Πανεπιστημίου με την αγορά εργασίας.

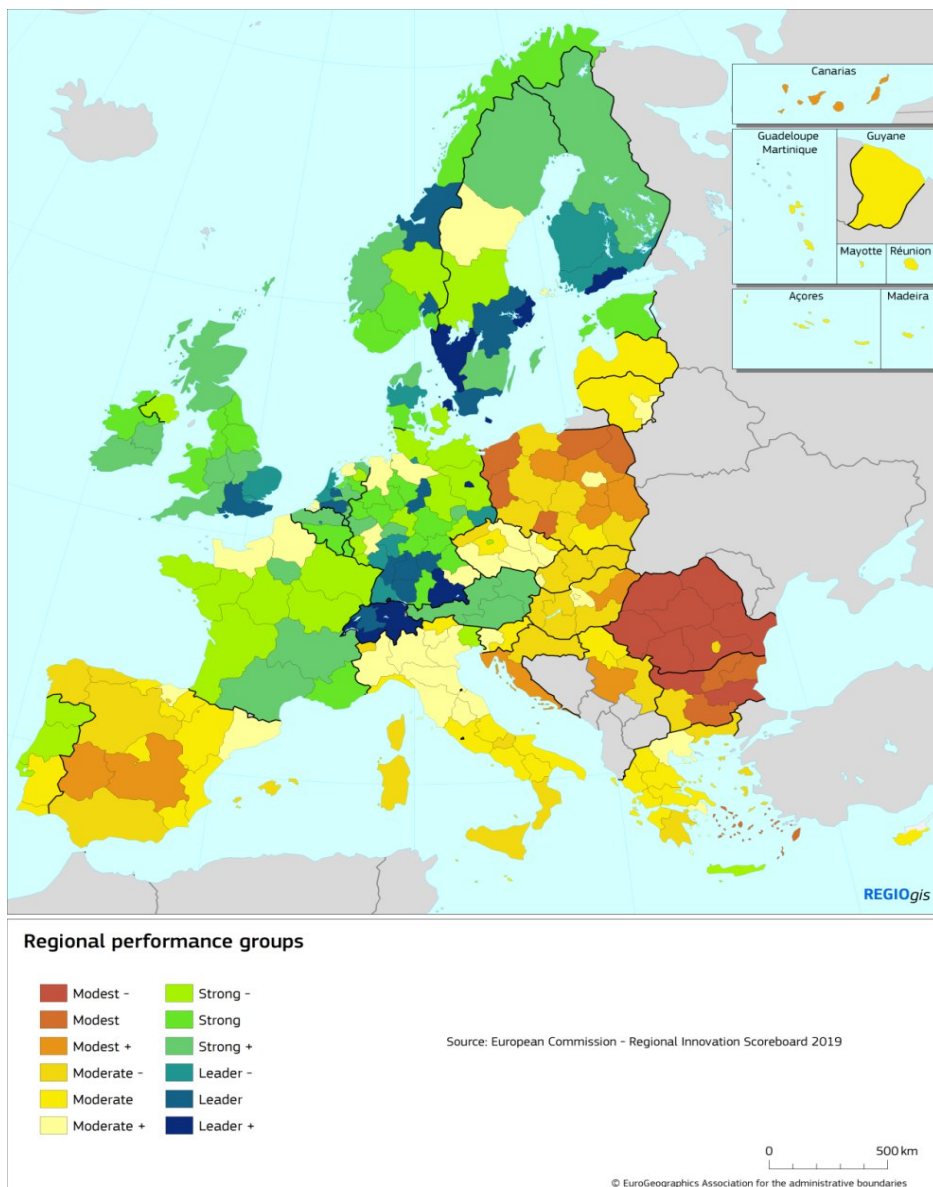
Επιπλέον, για την ενίσχυση της ως άνω διαδικασίας, πραγματοποιήθηκε εκτεταμένη έρευνα γραφείου σε αξιόπιστες πηγές πληροφόρησης. Αναλυτικότερα, πληροφορίες συγκεντρώθηκαν για την Περιφέρεια Πελοποννήσου και τις επιδόσεις της σε τομείς οικονομικής και κοινωνικής

ανάπτυξης αλλά και για το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και τα επιμέρους Ακαδημαϊκά Τμήματά του. Ενδεικτικά, αντλήθηκαν δεδομένα αναφορικά με τον Στρατηγικό Σχεδιασμό του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Πελοποννήσου καθώς επίσης και τη μελέτη που αφορά στο ζήτημα «Έξυπνη Εξειδίκευση Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας στις επιχειρήσεις και στον αγροτικό τομέα της Περιφέρειας Πελοποννήσου, για την περίοδο 2014 – 2020». Τέλος, η επεξεργασία και αξιολόγηση των ποσοτικών δεδομένων που συλλέχθηκαν από την ομάδα έργου πραγματοποιήθηκε μέσω της χρήσης του προγράμματος Microsoft Excel.

3. Πολιτικές Έρευνας, Ανάπτυξης και Καινοτομίας

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου αν και αποτελεί πολύ σημαντική Περιφέρεια στη στρατηγική ανάπτυξης της χώρας ωστόσο, υπολείπεται στην παραγωγή ερευνητικής δραστηριότητας και ανάπτυξης καινοτομίας, γεγονός που την κατατάσσει – ομαδοποιημένη στην ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Ελλάδας – ως περιορισμένης/μεσαίας απόδοσης περιφέρεια σύμφωνα και με τον ευρωπαϊκό χάρτη περιφερειακών επιδόσεων Έρευνας και Καινοτομίας (Hollanders et al., 2019).

Εικόνα 3.1: Ευρωπαϊκός χάρτης περιφερειακών επιδόσεων Έρευνας και Καινοτομίας, Πηγή: Regional Innovation Scoreboard 2019 Report

Οι δραστηριότητες Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) στην Περιφέρεια Πελοποννήσου προέρχονται σχεδόν αποκλειστικά από τον δημόσιο τομέα και ειδικότερα από το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (ΠΑΠΕΛ). Το ΠΑΠΕΛ δραστηριοποιείται σε πέντε νομούς της περιοχής, (Τρίπολη, Καλαμάτα, Ναύπλιο, Κόρινθος, Σπάρτη) συναρθρώνοντας περισσότερους από 22.000 σπουδαστές όλων των κύκλων σπουδών. Για τους σκοπούς ενίσχυσης και διάχυσης της

Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) προχώρησε στη δημιουργία Επιτροπής Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας, σκοπός της οποίας αποτελεί η συνέχιση και ο εμπλουτισμός δράσεων της Μονάδας Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας (ΜΟΚΕ) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Επιπροσθέτως, στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδιασμού της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) για την Περιφέρεια Πελοποννήσου, δημιουργήθηκε το Κέντρο Τεχνολογίας και Καινοτομίας (ΚΕΤΕΚ) Πελοποννήσου με εταίρους το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, το οποίο έχει ενσωματώσει και το πρώην ΤΕΙ Πελοποννήσου, το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης, , το Τεχνικό Επιμελητήριο και τα Επιμελητήρια της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Κεντρικός πυρήνας της στοχοθεσίας του ήταν να αποτελέσει το βασικό μηχανισμό εφαρμογής και προώθησης της Τεχνολογίας, Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας στην Περιφέρεια.

Υπό το πρίσμα των παραπάνω, είναι φανερό ότι υπάρχει βαθιά διασύνδεση μεταξύ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και της Περιφέρειας σε ζητήματα έρευνας και καινοτομίας. Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, ως κύριος φορέας παραγωγής έρευνας στην Περιφέρεια, φέρει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο τόσο στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου της περιφέρειας όσο και στην ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας και επιχειρηματικότητας που βασίζεται στη γνώση και στην καινοτομία.

3.1 Ευρωπαϊκή στρατηγική για την ανάπτυξη

Ο προσανατολισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη που βασίζεται στη γνώση, στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, στην έρευνα και στην καινοτομία, αναδεικνύει την ανάγκη ενίσχυσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Προς αυτή τη κατεύθυνση, η Ευρώπη τις τελευταίες δύο δεκαετίες υιοθετεί στρατηγικές που στοχεύουν στην βαθύτερη διακρατική συνεργασία.

3.1.2 Η στρατηγική «Ευρώπη 2020»

Ακόμη και σήμερα αποτελεί ορόσημο στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης η ατζέντα «Ευρώπη 2020» για την ανάπτυξη και την απασχόληση, που ξεκίνησε το 2010 με ορίζοντα το 2020, διατηρώντας, ωστόσο, επίκαιρες κατευθύνσεις έως το 2025. Στόχος της δεν είναι απλώς η αντιμετώπιση της κρίσης, από την οποία εξάλλου οι οικονομίες ανακάμπτουν σταδιακά, αλλά και των μειονεκτημάτων του αναπτυξιακού μας μοντέλου, καθώς και η δημιουργία των συνθηκών για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Σε επίπεδο ΕΕ, έχουν τεθεί πέντε πρωταρχικοί στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν. Οι στόχοι αυτοί αφορούν την απασχόληση, την έρευνα και την ανάπτυξη, την κλιματική αλλαγή και την ενεργειακή βιωσιμότητα, την εκπαίδευση και την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι στόχοι της στρατηγικής αυτής ενισχύονται, επίσης, από επτά «εμβληματικές πρωτοβουλίες», βάσει των οποίων η ΕΕ και οι εθνικές αρχές των κρατών μελών εντείνουν αμοιβαία τις προσπάθειές τους, στους τομείς που άπτονται των προτεραιοτήτων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Συνοπτικά, οι προαναφερόμενοι στόχοι συνοψίζονται ως εξής:

1. Έξυπνη ανάπτυξη

- Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη
- Ένωση Καινοτομίας
- Νεολαία σε κίνηση

2. Διατηρήσιμη οικονομική ανάπτυξη

- Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους της
- Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης

3. Οικονομική ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς

- Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας
- Ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατά της φτώχειας

3.1.3 Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility - RRF)

Στο πλαίσιο αντιμετώπισης των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19 και για την ώθηση της ευρωπαϊκής οικονομίας να ανακάμψει από την πανδημία, οι Αρχηγοί των Κρατών-Μελών και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμφώνησαν με βάση τη σχετική πρόταση της Επιτροπής, σε ένα σημαντικότατο πακέτο ανάκαμψης για την περίοδο 2021-2027, το οποίο συνδυάζει το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ) με το νέο μέσο ανάκαμψης "Next Generation EU". Η κεντρική ιδέα του Ευρωπαϊκού πακέτου ανάκαμψης βασίζεται σε τέσσερις στόχους πολιτικής:

- Προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ένωσης
- Ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας
- Μετριασμός των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων της κρίσης
- Υποστήριξη του πράσινου και ψηφιακού μετασχηματισμού.

Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility - RRF) συστάθηκε για την αντιμετώπιση της COVID-19 κρίσης και τη στήριξη της μετάβασης σε μια πράσινη και ψηφιακή οικονομία. Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας με συνολικό προϋπολογισμό 672,5 δις ευρώ (εκ των οποίων 312,5 δις ευρώ επιχορηγήσεις και 360 δις ευρώ με τη μορφή δανείων) θα στηρίξει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, ιδίως σε πράσινες και ψηφιακές τεχνολογίες, με διαρκή αντίκτυπο στην παραγωγικότητα και την ανθεκτικότητα της οικονομίας της Ένωσης.

Το 70% των πόρων του RRF πρέπει να δεσμευτεί τα έτη 2021 και 2022 και το 30% των πόρων το έτος 2023. Για την υλοποίηση, τα Κράτη-Μέλη καταρτίζουν εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, αναλύοντας τις προβλεπόμενες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις και τα οποία εγκρίνονται από την Επιτροπή.

Συμπληρωματικά με το Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το REACT-EU αφορά σε πιο βραχυπρόθεσμες δράσεις αντιμετώπισης της κρίσης σε τομείς που χαρακτηρίζονται καίριας σημασίας για να τεθούν οι βάσεις μιας υγιούς ανάκαμψης (δημιουργία θέσεων απασχόλησης, πράσινη συμφωνία, ψηφιακή μετάβαση). Το REACT-EU περιλαμβάνει πρόσθετα κονδύλια ύψους 47,5 δις ευρώ σε επίπεδο ΕΕ, τα οποία θα διατεθούν στα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΤΕΒΑ. Τα εν λόγω πρόσθετα κονδύλια θα χορηγηθούν από το Next Generation EU για την περίοδο 2021-2022.

3.2 Εθνική Στρατηγική για την ανάπτυξη

3.2.1 ΕΣΠΑ 2014 - 2020

Το ΕΣΠΑ (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014-2020 αποτελεί το βασικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της χώρας με τη συνδρομή σημαντικών πόρων που προέρχονται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μέσω της υλοποίησης του ΕΣΠΑ επιδιώκεται η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών της χώρας που συνετέλεσαν στην εμφάνιση της οικονομικής κρίσης, αλλά και των προβλημάτων, οικονομικών και κοινωνικών, που αυτή δημιούργησε. Επίσης, το ΕΣΠΑ 2014-2020 καλείται να συνδράμει στην επίτευξη των εθνικών στόχων έναντι της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Στόχος της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι η προαγωγή μιας ανάπτυξης:

- έξυπνης, με αποτελεσματικότερες επενδύσεις στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία,
- βιώσιμης, χάρη στην αποφασιστική μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, και
- χωρίς αποκλεισμούς, με ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση της φτώχειας.

Χρηματοδοτικές προτεραιότητες:

1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.
2. Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση
3. Προστασία του περιβάλλοντος – Μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον
4. Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – ολοκλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη
5. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης

3.2.2 Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου στοχεύει, μεταξύ άλλων, στην αξιοποίηση και βελτίωση της ερευνητικής υποδομής και του ανθρώπινου δυναμικού, στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής οικονομίας. Επίσης, στην ολοκλήρωση των βασικών υποδομών (ειδικότερα των υποδομών προστασίας του περιβάλλοντος), στη μείωση των χωρικών ανισοτήτων εντός της Περιφέρειας και στην αντιμετώπιση της φτώχειας και της κοινωνικής περιθωριοποίησης των πληθυσμιακών ομάδων.

Οι παραπάνω στόχοι πρόκειται να υλοποιηθούν μέσω των παρακάτω ενδεικτικών δράσεων:

1. Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας
2. Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών
3. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
4. Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς
5. Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων
6. Προώθηση της βιώσιμης απασχόλησης υψηλής ποιότητας

3.2.3 ΕΣΠΑ 2021 - 2027

Σε συνέχεια της προγραμματικής περιόδου 2014-20, κεντρικός στόχος για την ελληνική οικονομία, κατά τα επόμενα χρόνια, παραμένει η συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας, καθώς και η στενότερη διασύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία. Ειδικότερα, οι οικονομικές και πολιτικές προτεραιότητες της χώρας είναι:

1. η αύξηση των επενδύσεων και των εξαγωγών ως ποσοστό του ΑΕΠ
2. η ενίσχυση της μισθωτής εργασίας και η μείωση της παραοικονομίας
3. η επένδυση στην εκπαίδευση και τη γνώση
4. η αύξηση του μεγέθους των ελληνικών επιχειρήσεων
5. η προώθηση της τεχνολογίας αιχμής, της καινοτομίας και της ψηφιοποίησης
6. η επίτευξη φιλόδοξων περιβαλλοντικών στόχων
7. η υποστήριξη των αδύναμων νοικοκυριών
8. η ενίσχυση της βασικής έρευνας μέσω της άρσης αγκυλώσεων στα πανεπιστήμια
9. η παροχή κινήτρων για ενίσχυση της καινοτομίας
10. η ριζική αναβάθμιση του συστήματος κατάρτισης για ανέργους και εργαζόμενους
11. η συνέχιση και εμπάθυνση της ψηφιακής μεταρρύθμισης στη δημόσια διοίκηση
12. ο εκσυγχρονισμός της εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες
13. η αναδιάρθρωση του συστήματος υγείας με προτεραιότητα στην ψηφιοποίηση
14. η ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων
15. η στροφή σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με άμβλυνση του κόστους μετάβασης και
16. η στήριξη των τοπικών κοινωνιών κατά την απολιγνιτοποίηση.

Με βάση τους στόχους πολιτικής που αναφέρθηκαν ανωτέρω και τα αναφερόμενα στις προηγούμενες παραγράφους, ως κύριες επιλογές εθνικής πολιτικής αναδεικνύονται οι εξής:

- Ενδυνάμωση του οικοσυστήματος έρευνας και καινοτομίας με βάση τις προτεραιότητες της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης και των μηχανισμών διάχυσης και υποστήριξης της καινοτομίας σε όλο το εύρος των απαιτούμενων δραστηριοτήτων – ενίσχυση συμπράξεων ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων,
- Ενίσχυση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας και της επιχειρηματικής καινοτομίας με την παροχή κινήτρων για αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων και νέων ιδεών από υφιστάμενες και νεοφυείς επιχειρήσεις και την υποστήριξη της ανάπτυξης/υιοθέτησης μίας ευρύτερης άποψης για την καινοτομία από όλους τους κλάδους της οικονομίας (π.χ. στον τουρισμό και τον πολιτισμό),
- Ενίσχυση παραγωγικών επενδύσεων με έμφαση στον ψηφιακό μετασχηματισμό (Industry 4.0) και σε φιλικές προς το περιβάλλον διαδικασίες και προϊόντα,
- Δημιουργία υποδομών και μηχανισμών στήριξης της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας

3.2.4 Στρατηγική Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS3)

Εθνικό επίπεδο

Σκοπός της εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) είναι η εστιασμένη παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας με βασικό πυλώνα την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία για την άμβλυση των περιφερειακών ανισοτήτων και τη δημιουργία βιώσιμης απασχόλησης με σεβασμό στον άνθρωπο και στην κοινωνία, στο περιβάλλον και στον πολιτισμό. Επίσης, η στρατηγική της έξυπνης εξειδίκευσης αναμένεται να συμβάλλει στη δημιουργία σταθερών σχέσεων εργασίας και γενικότερα στη διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών για την αποτελεσματική αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας.

Η Στρατηγική Έρευνας και Τεχνολογίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση είναι μια ολοκληρωμένη ατζέντα οικονομικού μετασχηματισμού, προσαρμοσμένη στις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής, η οποία:

- επικεντρώνει την πολιτική υποστήριξη και τις επενδύσεις σε εθνικές/περιφερειακές προτεραιότητες – κλειδιά, προκλήσεις και ανάγκες για μια ανάπτυξη βασισμένη στη γνώση,
- οικοδομεί πάνω στα δυνατά σημεία και συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας/περιφέρειας και το δυναμικό για αριστεία,
- υποστηρίζει την τεχνολογική καινοτομία και την καινοτομία τη βασισμένη στη πράξη και στοχεύει στην τόνωση των ιδιωτικών επενδύσεων,
- διασφαλίζει την πλήρη συμμετοχή των εταίρων (stakeholders) και ενθαρρύνει την καινοτομία και τον πειραματισμό,
- βασίζεται σε τεκμήρια και περιλαμβάνει ένα στέρεο σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Σε εθνικό επίπεδο έχουν προσδιοριστεί οκτώ κλάδοι στους οποίους θα δοθεί προτεραιότητα και αναμένεται να έχουν μεγαλύτερη συμμετοχή στην οικονομική μεγέθυνση. Οι κλάδοι αυτοί είναι οι εξής:

1. Αγρο-διατροφή
2. Υγεία – φάρμακα
3. Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών
4. Ενέργεια
5. Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη
6. Μεταφορές
7. Υλικά – κατασκευές
8. Τουρισμός, πολιτισμός, δημιουργικές βιομηχανίες

Περιφερειακό επίπεδο - Ειδικό Στόχοι της RIS3 Πελοποννήσου

Το αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας για την περίοδο 2014 -2020, όπως αυτό εκφράζεται στο ΠΕΠ Πελοποννήσου, είναι «Πελοπόννησος πρότυπο αειφόρου ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής στην Ελλάδα και στην Ευρώπη με την μεγιστοποίηση της αξιοποίησης του ανθρώπινου και τεχνολογικού κεφαλαίου». Αναλύοντας τον στρατηγικό στόχο «Καινοτόμος και αειφόρος αυτοτροφοδοτούμενη εξωστρεφής ανάπτυξη, με διασφάλιση της χωρικής και κοινωνικής συνοχής», διακρίνονται οι εξής βασικές αναπτυξιακές Προτεραιότητες της Περιφέρειας:

- Ενίσχυση της καινοτομίας και της επιχειρηματικής εξωστρέφειας.
- Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και προώθηση της περιβαλλοντικής προστασίας.
- Εξάλειψη των κοινωνικών ανισοτήτων εντός της Περιφέρειας.
- Προώθηση της έρευνας και της τεχνολογίας στο πλαίσιο της επιχειρηματικής ανάπτυξης, με έμφαση στην καινοτομία.
- Ενίσχυση της χρήσης των ΤΠΕ σε υπηρεσίες.
- Ενίσχυση νέων και βελτίωση των επιπέδων της ανεργίας.
- Κοινωνική συνοχή και σύνδεση ευπαθών ομάδων με την αγορά εργασίας.
- Ενίσχυση σιδηροδρομικών υποδομών.
- Βελτίωση λιμενικών υποδομών της Περιφέρειας.

Υπό το πρίσμα αυτό, προκειμένου για την επίτευξη των βασικών αναπτυξιακών προτεραιοτήτων σύμφωνα με το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Πελοποννήσου, προτείνονται συγκεκριμένες δράσεις. Ενδεικτικά:

- Υποστήριξη της έρευνας και της καινοτομίας στην Περιφέρεια, μέσω της ενίσχυσης των ερευνητικών υποδομών. Επιπλέον, στο πλαίσιο της υποστήριξης της παραγωγικής δραστηριότητας της περιφέρειας, προωθείται η αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων με σκοπό ενίσχυσης των καινοτόμων επιχειρήσεων.
- Υποστήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας της Περιφέρειας, με έμφαση στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, μέσω της δημιουργίας υποστηρικτικού μηχανισμού και

επαναπροσδιορισμού των σχεδίων τους, με έμφαση στην ανάπτυξης της επιχειρηματικής καινοτομίας.

- Έμφαση στην χρήση τεχνολογιών ΤΠΕ στο πλαίσιο αναβάθμισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας της Περιφέρειας.
- Ενίσχυση της απασχόλησης μέσω της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας, αλλά και μέσω της καθοδήγησης των επιχειρήσεων.
- Υποστήριξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων για μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ενίσχυσης των υγειονομικών δομών. Επιπλέον ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής της Περιφέρειας, μέσω της δημιουργίας εκπαιδευτικών δομών και δομών φιλοξενίας.
- Υποστήριξη της εκπαίδευσης, με έμφαση στην εκπαίδευση ενηλίκων, με σκοπό την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας.
- Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης τους συνόλου της Περιφέρειας με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος.
- Έμφαση στην πρόληψη των φυσικών καταστροφών που αποδίδονται στις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής.
- Πρόληψη για την ορθολογική διαχείριση των ενεργειακών πόρων.
- Βελτίωση αστικών υποδομών και δικτύων μεταφοράς της Περιφέρειας.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η αναπτυξιακή κατεύθυνση της Περιφέρειας Πελοποννήσου, προσβλέπει στην ενίσχυση του παραγωγικού ιστού της Περιφέρειας και στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων σε πολλαπλά επίπεδα. Η αξιοποίηση της καινοτομίας αποτελεί βασικό εργαλείο για την επίτευξη των ως άνω στόχων, καθώς μέσω αυτής επιτυγχάνεται η άνθηση διάφορων κοινωνικών τομέων σύμφωνα με τις σύγχρονες προδιαγραφές, όπως η παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης, η πρόληψη για την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και η οικονομική ανάπτυξη μέσω σύγχρονων μεθόδων προσέγγισης και υποστήριξης των επιχειρήσεων.

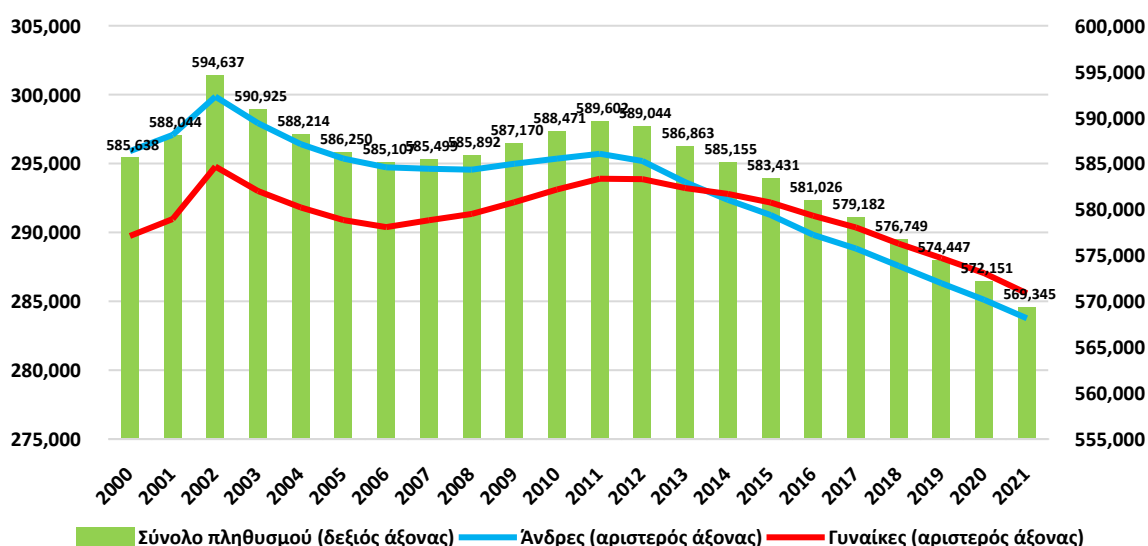
4. Κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο εντός του οποίου δραστηριοποιείται το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Η περιφέρεια Πελοποννήσου εντός της οποίας έχει την έδρα του το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου αποτελεί δευτεροβάθμιο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης. Η έκταση της είναι 15.490 km² και ο **πληθυσμός** της το 2021 ανέρχονταν σε 569,4 χιλ. άτομα, με αποτέλεσμα η **πληθυσμιακή της πυκνότητα** να διαμορφώνεται σε 37,72 άτομα ανά km². Η περιφέρεια Πελοποννήσου αποτελείται από πέντε περιφερειακές ενότητες, τις Αρκαδία, Αργολίδα, Κορινθία, Λακωνία και Μεσσηνία.

4.1 Δημογραφικά χαρακτηριστικά περιφέρειας

Από το ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 4.1) προκύπτει ότι την τελευταία εικοσαετία ο πληθυσμός της περιφέρειας παρουσιάζει μείωση. Είναι χαρακτηριστικό πως ενώ την περίοδο 2006-2011 ο πληθυσμός της περιφέρειας αυξήθηκε – έστω οριακά – κατά 4,5 χιλ. άτομα (από τους 585,1 χιλ. στους 589,6 χιλ.), μετά το ξέσπασμα και τη γιγάντωση της εγχώριας δημοσιονομικής κρίσης, δηλαδή μετά από 2012 ο πληθυσμός της μειώνεται με έντονους ρυθμούς. Σαν αποτέλεσμα το 2021 ο πληθυσμός της συρρικνώθηκε στους 569,4 χιλ. μειωμένος κατά 20,3 χιλ. ή 3,4% συγκριτικά με το 2011. Επίσης, είναι χαρακτηριστικό, ότι ενώ το 2000 το 50,4% του πληθυσμού της περιφέρειας ήταν άνδρες (295,9 χιλ.) και το 49,5% γυναίκες (289,7 χιλ.) με την πάροδο των ετών η εικόνα αναστράφηκε, με αποτέλεσμα από το 2014 το μερίδιο των γυναικών στον πληθυσμό της περιφέρειας να αυξάνει συνεχώς και το 2021 να διαμορφωθεί σε 50,2% (285,6 χιλ.) ενώ των ανδρών στο 49,8% (283,8 χιλ.). Σημειώνεται, τέλος ότι την περίοδο 2000-2021 ο πληθυσμός της περιφέρειας Πελοποννήσου αποτελούσε το 5,35%, κατά μέσο όρο, του πληθυσμού της χώρας.

Διάγραμμα 4.1: Εξέλιξη πληθυσμού περιφέρειας Πελοποννήσου (2000-2021)

Πηγή: Eurostat

Σχετικά με την κατανομή του πληθυσμού της περιφέρειας κατά περιφερειακή ενότητα, από τον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 4.1) προκύπτει ότι το 43,2% κατά μέσο όρο του πληθυσμού της

περιφέρειας την περίοδο 2014-2021 είναι συγκεντρωμένο στους νομούς Λακωνίας και Μεσσηνίας, ενώ έπονται οι νομοί Αργολίδας και Αρκαδίας στους οποίους την ίδια περίοδο ήταν συγκεντρωμένο το 1/3 (31,1%) του πληθυσμού. Τέλος, το αντίστοιχο ποσοστό για το νομό Κορινθίας διαμορφώθηκε στο 25,6%.

Πίνακας 4.1: Εξέλιξη πληθυσμού περιφέρειας Πελοποννήσου ανά περιφερειακή ενότητα (2014-2021)

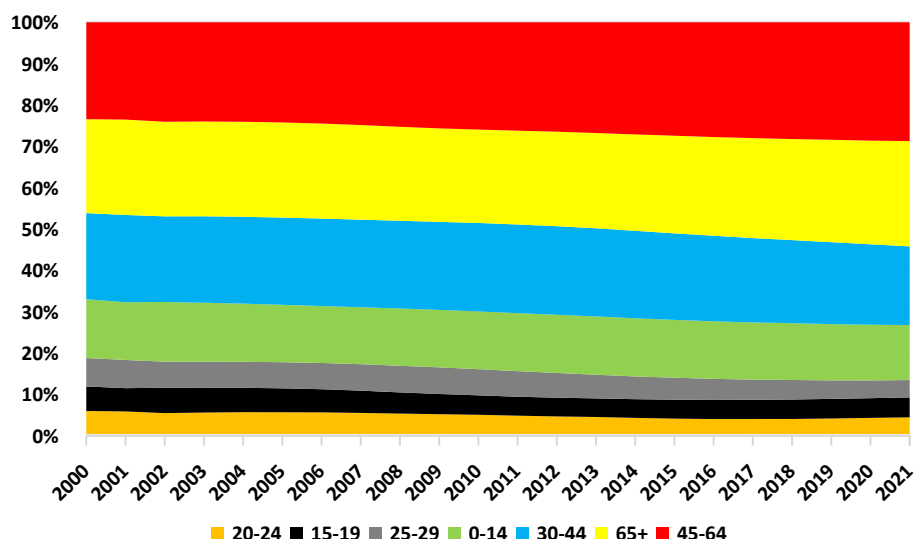
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Πελοπόννησος	585.155	583.431	581.026	579.182	576.749	574.447	572.151	569.345
Αργολίδα-Αρκαδία	184.021	182.879	181.682	180.508	179.378	178.244	177.072	175.687
Κορινθία	148.786	148.824	148.645	148.540	148.187	147.739	147.290	146.702
Λακωνία-Μεσσηνία	252.348	251.728	250.699	250.134	249.184	248.464	247.789	246.956

Πηγή: Eurostat

Σημείωση: Η Eurostat, δεν παρέχει ξεχωριστή πληροφόρηση για τον πληθυσμό των νομών Αργολίδας, Αρκαδίας, Λακωνίας και Μεσσηνίας

Ως προς την κατανομή του πληθυσμού κατά ηλικιακή κατηγορία, από το Διάγραμμα 4.2 προκύπτει ότι την περίοδο 2000-2021 ο μισός περίπου (49,5%) πληθυσμός της περιφέρειας είναι άτομα ηλικίας άνω των 45 ετών. Πιο αναλυτικά, το 26,1%, κατά μέσο όρο, είναι άτομα ηλικίας 45-64 ετών και το 23,4% ηλικίας άνω των 65 ετών. Έπονται τα άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία 30-44 ετών (20,8% κατά μέσο όρο) και τα άτομα 0-14 ετών (13,9% κατά μέσο όρο). Αρκετά χαμηλότερα είναι τα ποσοστά των ατόμων ηλικίας 25-29 ετών (5,8%, κατά μέσο όρο), 15-19 (5,1%) και 20-24 ετών (4,9%, κατά μέσο όρο). Δηλαδή, από την ανωτέρω εικόνα προκύπτει ότι ο πληθυσμός της περιφέρειας Πελοποννήσου αποτελείται κυρίως από άτομα μεσαίας ή μεγάλης ηλικίας.

Διάγραμμα 4.2: Εξέλιξη πληθυσμού περιφέρειας Πελοποννήσου κατά ηλικιακή κατηγορία (2000-2021)

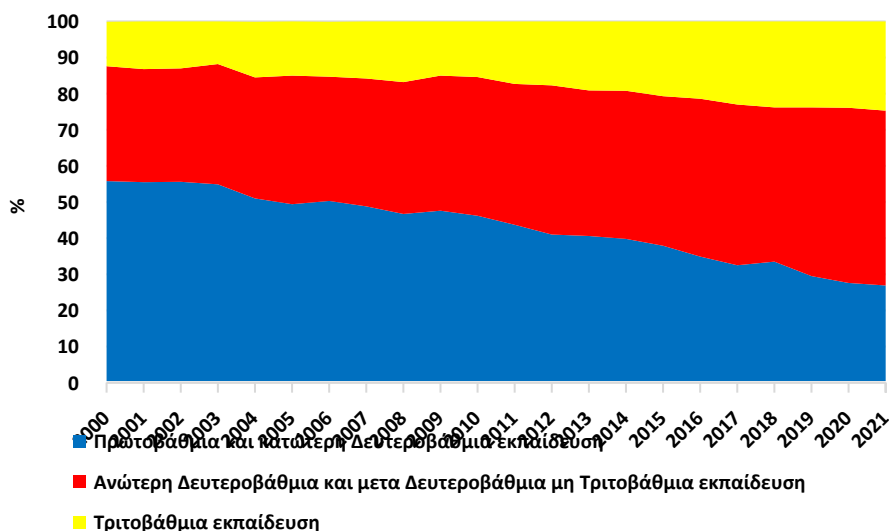

Πηγή: Eurostat

Αναφορικά με την εκπαιδευτική διάρθρωση του πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών της περιφέρειας (Διάγραμμα 4.3), προκύπτει ότι μειώνεται συνεχώς το μερίδιο των ατόμων που ολοκλήρωσαν την πρωτοβάθμια ή/και την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (νηπιαγωγείο, δημοτικό,

γυμνάσιο), καθώς από το 55,5% το 2000 περιορίστηκε στο 26,9% το 2021 (μείωση κατά 28,9 ποσοστιαίες μονάδες). Αντίθετα, αυξήθηκαν τα μερίδια των ατόμων που ολοκλήρωσαν την ανώτερη δευτεροβάθμια ή/και μετά δευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια εκπαίδευση (λύκειο, ΙΕΚ, Κολλέγιο) καθώς και την Τριτοβάθμια εκπαίδευση (πτυχίο ΤΕΙ, πτυχίο Πανεπιστημίου, μεταπτυχιακό δίπλωμα, διδακτορικό δίπλωμα). Στην πρώτη κατηγορία το ποσοστό ανήλθε από το 31,8% το 2000 στο 48,4% το 2021 και στη δεύτερη στο 24,7% το 2021 από το 12,3% το 2000, με την άνοδο του σχετικού ποσοστού να είναι υψηλότερη στην πρώτη κατηγορία (+16,6 ποσοστιαίες μονάδες έναντι +12,4 ποσοστιαίων μονάδων).

Διάγραμμα 4.3: Εκπαιδευτική διάρθρωση πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών στην περιφέρεια Πελοποννήσου (2000-2021)

Πηγή: Eurostat

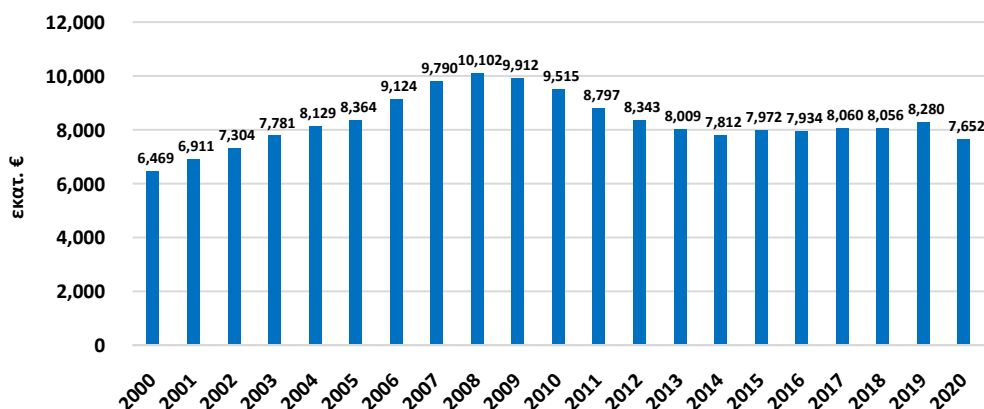
Στα επιμέρους φύλα, η εικόνα δεν διαφοροποιείται, καθώς τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες μειώνεται το μερίδιο των ατόμων που ολοκλήρωσαν την πρωτοβάθμια ή/και την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και αυξάνει το μερίδιο αυτών που ολοκλήρωσαν την ανώτερη δευτεροβάθμια ή/και μετά δευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια εκπαίδευση (λύκειο, ΙΕΚ, Κολλέγιο) καθώς και την Τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι οι μεταβολές ήταν συνολικά υψηλότερες στην περίπτωση των γυναικών. Πιο αναλυτικά, η μείωση στο μερίδιο των γυναικών που ολοκλήρωσαν την πρωτοβάθμια ή/και την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ήταν 32,3 ποσοστιαίες μονάδες (από 56,8% σε 24,5%) έναντι 25,7 των ανδρών (από 54,9% σε 29,2%) ενώ η αύξηση στο μερίδιο των γυναικών που ολοκλήρωσαν την Τριτοβάθμια εκπαίδευση διαμορφώθηκε σε 15,9 ποσοστιαίες μονάδες (από 11,4% σε 27,3%) έναντι 9,0 των ανδρών (από 31,9% σε 40,9%). Στην περίπτωση της ανώτερης δευτεροβάθμιας και μετά δευτεροβάθμιας μη τριτοβάθμιας εκπαίδευσης η μείωση ήταν παρόμοια (16,4 ποσοστιαίες μονάδες στις γυναίκες έναντι 16,7 στους άνδρες). Η βελτίωση του επιπέδου μόρφωσης των γυναικών συγκριτικά με τους άνδρες προκύπτει και από το γεγονός ότι την περίοδο 2004-2018 το μερίδιο των γυναικών που ολοκλήρωσαν την ανώτερη δευτεροβάθμια ή/και μετά δευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια εκπαίδευση (από 34,4% σε 43,0%) ήταν υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό

των ανδρών (από 32,7% σε 42,4%), ενώ από το 2011 και μετά το ποσοστό των γυναικών με πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (από 17,8% σε 27,3%) είναι υψηλότερο από των ανδρών (από 16,7% σε 22,2%).

4.2 Οικονομικά χαρακτηριστικά περιφέρειας

Η ανάλυση συνεχίζεται με τη μελέτη βασικών οικονομικών χαρακτηριστικών της περιφέρειας Πελοποννήσου. Την περίοδο 2000-2020 το ΑΕΠ της περιφέρειας αποτελούσε κατά μέσο όρο το 4,39% του συνολικού ΑΕΠ της Ελλάδας. Σε σχέση με την εξέλιξή του (Διάγραμμα 4.4), την περίοδο 2000-2008 ανήλθε από τα €6,5 δισεκ. στα €10,1 δισεκ. παρουσιάζοντας αύξηση κατά 56,2% ή κατά €3,6 δισεκ. Ωστόσο, από το επόμενο έτος και μέχρι το 2014, δηλαδή κατά τη διάρκεια της περιόδου που ενέσκηψε και εντάθηκε η εγχώρια δημοσιονομική κρίση το ΑΕΠ της περιφέρειας συρρικνώθηκε κατά 22,7% ή κατά €2,3 δισεκ, στα €7,8 δισεκ. το 2014 από τα €10,1 δισεκ. το 2008. Στη συνέχεια – με κάποιες μικρές αυξομειώσεις - παρουσιάζει άνοδο, και το 2019 ανήλθε στα €8,3 δισεκ. από τα €7,8 δισεκ. το 2014 (+6,0% ή +€467,3 εκατ.). Τέλος, το 2020, έτος που ξέσπασε η υγειονομική κρίση και εφαρμόστηκαν αυστηρά υγειονομικά μέτρα που περιόρισαν και την οικονομική δραστηριότητα, το ΑΕΠ της περιφέρειας κατήλθε στα €7,7 δισεκ. (-7,6% ή -€627,5 εκατ. συγκριτικά με το 2019).

Διάγραμμα 4.4: Εξέλιξη ΑΕΠ περιφέρειας Πελοποννήσου (2000-2020)

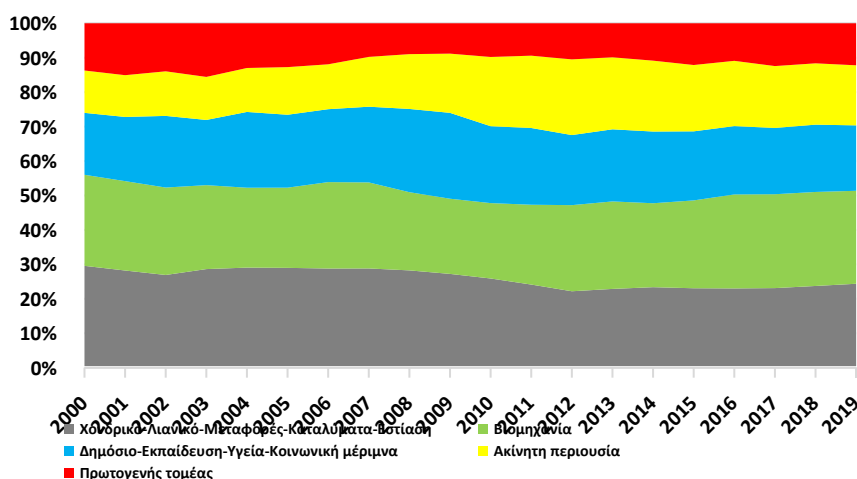

Πηγή: Eurostat

Αναφορικά με συνεισφορά των κλάδων στο σχηματισμό της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) από το Διάγραμμα 4.5 προκύπτει ότι ο κλάδος με τη μεγαλύτερη συνεισφορά την περίοδο 2000-2019 είναι ο κλάδος Χονδρικού-Λιανικού εμπορίου-Μεταφορών-Καταλυμάτων-Εστίασης, όπου συνεισέφερε το 21,7%, κατά μέσο όρο, με το μερίδιό του να μειώνεται ήπια από το 24,2% το 2000 στο 19,1% το 2012 και στη συνέχεια να ανέρχεται στο 21,4% το 2019. Έπεται ο κλάδος της Βιομηχανίας, όπου κατά μέσο όρο συνεισέφερε το 20,9% της ΑΠΑ της περιφέρειας την υπό εξέταση περίοδο, ενώ το μερίδιό του από το 21,6% το 2000 περιορίστηκε στο 18,3% και έκτοτε – με κάποιες αυξομειώσεις – ανήλθε για να διαμορφωθεί το 2019 στο 23,7%. Το μερίδιο του κλάδου Δημόσιας διοίκησης-Εκπαίδευσης-Υγείας Κοινωνικής μέριμνας παρουσίασε αυξητική πορεία μεταξύ 2000 (14,7%) και 2009 (20,3%) ενώ στη συνέχεια περιορίστηκε για να διαμορφωθεί το 2019 στο 16,7%, ενώ το μέσο μερίδιό του έφτασε το 17,4%. Το αντίστοιχο μέσο μερίδιο του κλάδου

Ακίνητης περιουσίας ανήλθε στο 14,0%. Από το 2000 έως το 2012 ανήλθε από το 10,1% στο 19,0% και στη συνέχεια περιορίστηκε και κατήλθε στο 15,3% το 2019. Ο Πρωτογενής τομέας την περίοδο 2000-2019 συνεισέφερε το 9,8% της ΑΠΑ της περιφέρειας, κατά μέσο όρο. Η αντίστοιχη καμπύλη έχει σχήμα U. Έτσι το μερίδιό του από 11,2% το 2000 κατήλθε στο 7,2% το 2009 και το 2019 ανήλθε στο 10,7%. Τέλος, το μέσο μερίδιο των υπολοίπων κλάδων στον σχηματισμό της ΑΠΑ την περίοδο 2000-2019 κυμάνθηκε μεταξύ 1,8% (Πληροφορική-Επικοινωνίες) έως 5,5% (Κατασκευές).

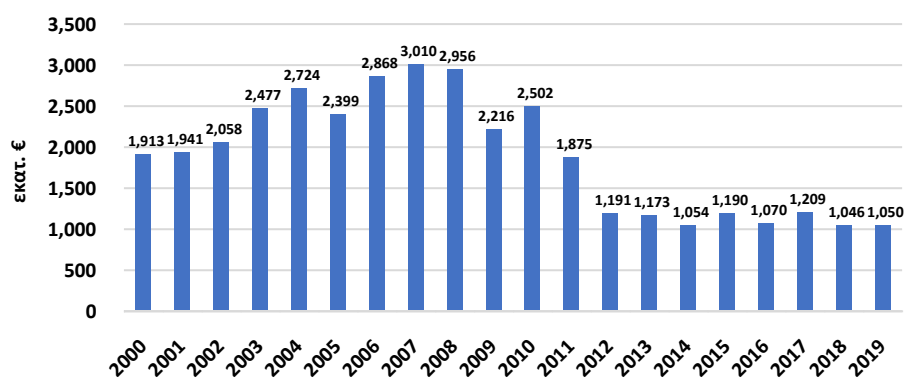
Διάγραμμα 4.5: Εξέλιξη Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας περιφέρειας Πελοποννήσου κατά κλάδο δραστηριότητας (2000-2019)

Πηγή: Eurostat

Συνεχίζοντας με την πορεία του Ακαθάριστου Σχηματισμού Παγίου Κεφαλαίου (ΑΣΠΚ), από το ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 4.6) προκύπτει ότι την περίοδο 2000-2007 έβαινε σχεδόν συνεχώς αυξανόμενος. Από τα €1.91 δισεκ. το 2000 ανήλθε στα €3,01 δισεκ. το 2007 (+57,3% ή +€1,1 δισεκ.). Μετά, όμως την εμφάνιση και γιγάντωση της εγχώριας οικονομικής κρίσης, ο ΑΣΠΚ περιορίζεται σημαντικά, για να διαμορφωθεί το 2014 στα €1,05 δισεκ. μειωμένος κατά 65,0% ή κατά 1,96 δισεκ. συγκριτικά με το 2007. Έκτοτε, και μέχρι το 2019 με κάποιες αυξομειώσεις κυμαίνεται στην περιοχή των €1,11 δισεκ.

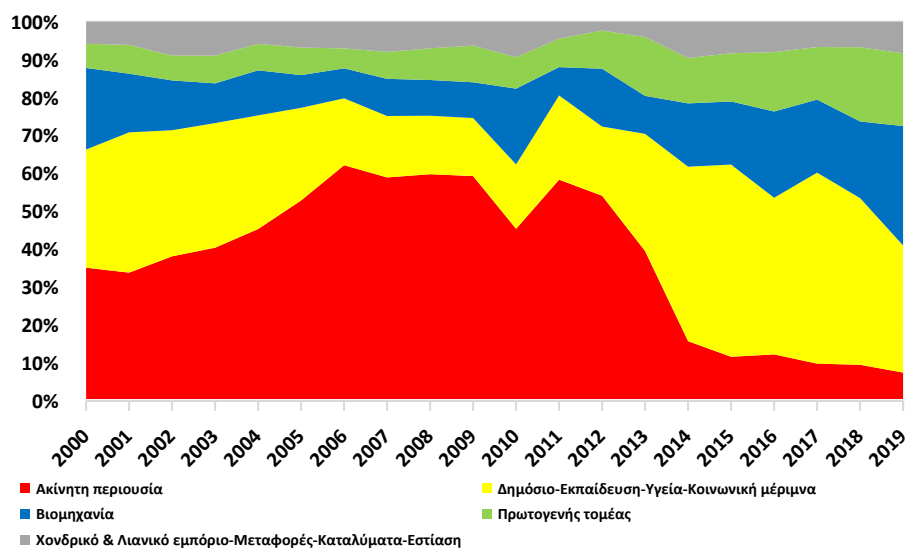
Διάγραμμα 4.6: Εξέλιξη Ακαθάριστου Σχηματισμού Παγίου Κεφαλαίου περιφέρειας Πελοποννήσου (2000-2019)

Πηγή: Eurostat

Σχετικά με την εξέλιξη του ΑΣΠΚ κατά κλάδο δραστηριότητας από το Διάγραμμα 4.7 προκύπτει ότι την περίοδο 2000-2019 ο κλάδος Ακίνητης περιουσίας παρουσιάζει κατά μέσο όρο το υψηλότερο μερίδιο στον σχηματισμό του (34,9%) αν και συρρικνώθηκε από 31,8% το 2000 και 59,1% το 2006 σε μόλις 7,0% το 2019. Ακολουθεί ο κλάδος Δημόσιας διοίκησης-Εκπαίδευσης-Κοινωνικής μέριμνας όπου κατά μέσο όρο συνεισέφερε το 28,3% του ΑΣΠΚ της περιφέρειας την υπό εξέταση περίοδο. Από 28,2% το 2000 κατήλθε στο 13,9% το 2009 και στη συνέχεια αυξήθηκε στο 47,6% το 2009 και το 2019 κατήλθε στο 31,6%. Έπεται ο κλάδος της Βιομηχανίας, όπου συνεισέφερε το 13,8% κατά μέσο όρο του ΑΣΠΚ την περίοδο 2000-2019, με το μερίδιό του από το 19,5% το 2000 να περιορίζεται στο 8,5% το 2009 και στη συνέχεια με αρκετές αυξομειώσεις να διαμορφώνεται στο 29,7% το 2019. Το μερίδιο του Πρωτογενή τομέα στον ΑΣΠΚ της περιφέρειας την περίοδο 2000-2019 διαμορφώθηκε σε 9,6% κατά μέσο όρο, με το μερίδιό του να παρουσιάζει σχεδόν συνεχώς αύξηση από το 5,8% το 2000 στο 18,1% το 2019. Στο κλάδο Χονδρικού & Λιανικού εμπορίου-Μεταφορών-Καταλυμάτων-Εστίασης το αντίστοιχο μερίδιο διαμορφώθηκε σε 6,4% κατά μέσο όρο, αλλά την υπο εξέταση περίοδο παρουσιάζει διακυμάνσεις. Από 5,3% το 2000 ανήλθε στο 8,3% το 2002, στη συνέχεια περιορίστηκε στο 5,5% το 2004, ανήλθε σταδιακά στο 8,7% το 2010, ενώ συρρικνώθηκε το 2012 στο 2,1%. Μέχρι το 2014 είχε ανέλθει στο 8,9% για να καταλήξει το 2019 στα επίπεδα του 7,8%. Στους υπόλοιπους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας το αντίστοιχο ποσοστό διαμορφώθηκε σε επίπεδα κάτω του 2,0%.

Διάγραμμα 4.7: Εξέλιξη Ακαθάριστου Σχηματισμού Παγίου Κεφαλαίου περιφέρειας Πελοποννήσου κατά κλάδο δραστηριότητας (2000-2019)

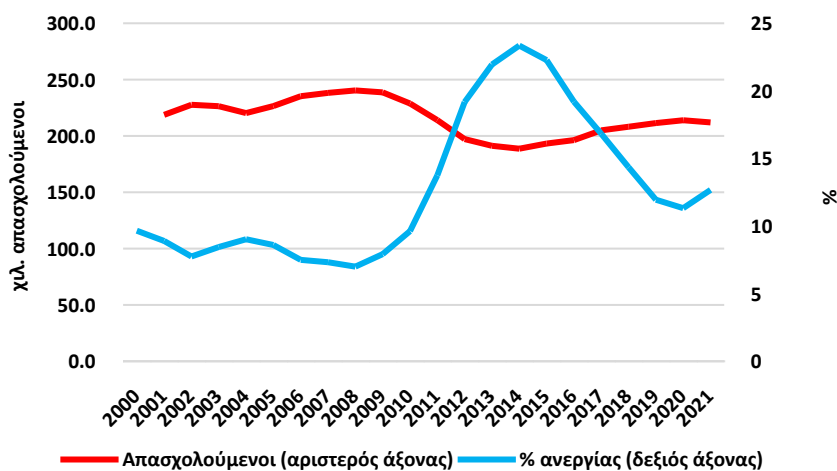

Πηγή: Eurostat

Ολοκληρώνοντας την παρούσα παράγραφο, θα παρουσιαστούν οι τάσεις στην απασχόληση και στον ποσοστό ανεργίας (Διάγραμμα 4.8). Σε σχέση με το πρώτο μέγεθος, ο αριθμός των απασχολούμενων την περίοδο 2000-2008 ακολουθεί αυξητική πορεία. Από τους 218,7 χιλ. το 2000 ανήλθε στους 240,4 χιλ. το 2008 (+21,7 χιλ. ή +9,9%). Ωστόσο, μετά το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης η απασχόληση περιορίστηκε για να διαμορφωθεί το 2014 στα 188,7 χιλ. άτομα, μειωμένη κατά 51,7 χιλ. άτομα ή κατά 21,5% συγκριτικά με το 2008. Τα επόμενα έτη η απασχόληση

ενισχύθηκε ήπια, για να διαμορφωθεί το 2021 στα 212,0 χιλ. άτομα (+23,3 χιλ. απασχολούμενοι ή +12,4%). Σε σχέση με το δεύτερο μέγεθος, το ποσοστό ανεργίας, ενώ την περίοδο 2000-2009 κυμάνθηκε στην περιοχή του 8,2%, την επόμενη εξαετία ανήλθε από το 9,6% το 2009 στο 22,3% το 2015, εξαιτίας τη ύφεσης που έπληξε την ελληνική οικονομία, ενώ έκτοτε αποκλιμακώθηκε, για να διαμορφωθεί το 2021 στο 12,7%. Σημειώνεται ότι όλη την υπό εξέταση περίοδο το ποσοστό ανεργίας της περιφέρειας Πελοποννήσου είναι χαμηλότερο από το αντίστοιχο εθνικό ποσοστό (-3,0% κατά μέσο όρο).

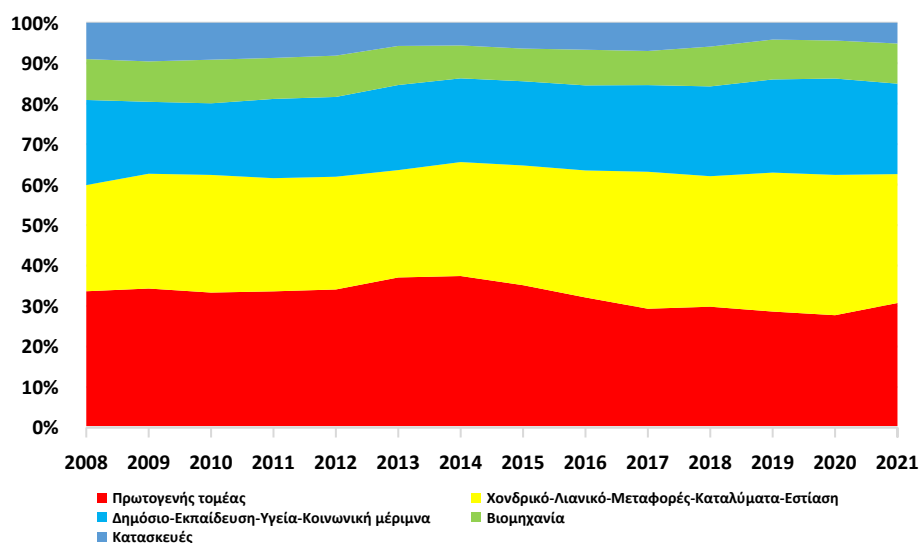
Διάγραμμα 4.8: Εξέλιξη απασχόλησης και ποσοστού ανεργίας περιφέρειας Πελοποννήσου (2000-2019)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Αναφορικά, με την κατανομή της απασχόλησης μεταξύ των κλάδων δραστηριοποίησης, από το Διάγραμμα 4.9 προκύπτει ότι την περίοδο 2008-2021 ο κλάδος με τη μεγαλύτερη συνεισφορά στην απασχόληση είναι ο Πρωτογενής τομέας με ποσοστό 29,1% κατά μέσο όρο. Το μερίδιό του, ωστόσο, από το 30,6% το 2008 περιορίστηκε στο 28,0% το 2021 αν και το 2014 είχε ανέλθει στο 33,2%. Έπεται το μερίδιο του κλάδου Χονδρικού-Λιανικού εμπορίου-Μεταφορών-Καταλυμάτων-Εστίασης όπου διαμορφώθηκε σε 26,8% κατά μέσο όρο. Μάλιστα, από το 23,8% το 2008 ανήλθε σχεδόν συνεχώς με αποτέλεσμα το 2021 να διαμορφωθεί στο 29,0%. Ακολουθεί ο κλάδος Δημόσιας διοίκησης-Εκπαίδευσης-Υγείας-Κοινωνικής μέριμνας, όπου η συνεισφορά του στην απασχόληση της περιφέρειας διαμορφώθηκε σε 18,6% κατά μέσο όρο, με το μερίδιό του από το 19,1% το 2008 να μειώνεται στο 15,7% το 2010 και στη συνέχεια να ανέρχεται σταδιακά στο 21,3% το 2020, για να πέσει ένα έτος αργότερα στο 20,3%. Ακολουθούν με χαμηλότερα ποσοστά οι κλάδοι Βιομηχανίας και Κατασκευών. Το μερίδιο του πρώτου στην απασχόληση της περιφέρειας Πελοποννήσου έφτασε το 8,5% κατά μέσο όρο, με το σχετικό ποσοστό να παρουσιάζει αυξομειώσεις διαχρονικά. Από το 9,2% το 2008 αυξήθηκε στο 9,5% το 2010 και τη διετία 2014-2015 συρρικνώθηκε στο 7,2%. Στη συνέχεια, με αυξομειώσεις ανήλθε στο 9,0% το 2021. Τέλος, το μερίδιο των Κατασκευών στην απασχόληση διαμορφώθηκε σε 6,1% κατά μέσο όρο, αλλά παρουσιάζει σχεδόν όλη την υπό εξέταση περίοδο καθοδική πορεία. Από το 8,2% το 2008 κατήλθε σταδιακά στο 3,6% το 2019 για να αυξηθεί τα επόμενα δύο έτη σε 3,9% και 4,7%.

Διάγραμμα 4.9: Εξέλιξη απασχόλησης περιφέρειας Πελοποννήσου κατά κλάδο δραστηριότητας (2008-2021)

Πηγή: Eurostat

4.3 Υποδομές-Δίκτυα περιφέρειας

Στην παρούσα υποενότητα επιχειρείται μια παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών της χωρικής ενότητας που αφορούν κυρίως στις υποδομές (αεροδρόμια, λιμάνια, οδικό δίκτυο, δίκτυο μέσων σταθερής τροχιάς, μέσα μαζικής μεταφοράς), στους οργανωμένους υποδοχείς μεταποιητικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (βιομηχανικά, βιοτεχνικά και επιχειρηματικά πάρκα), στα δίκτυα ενέργειας (ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο) και τηλεπικοινωνιών, στις εκπαιδευτικές υποδομές (πανεπιστήμια, Τ.Ε.Ι.) αλλά και στην παρουσία φορέων προβολής και δικτύωσης της επιχειρηματικότητας (σύνδεσμοι, επιμελητήρια).

Σχετικά με τις υποδομές της περιφέρειας, εντός των ορίων της βρίσκεται ένας κρατικός αερολιμένας διεθνών συγκοινωνιών (Κρατικός αερολιμένας Καλαμάτας «Καπετάν Βασίλης Κωνσταντακόπουλος») και ένας κρατικός αερολιμένας εσωτερικών συγκοινωνιών (Κρατικός αερολιμένας Σπάρτης) ο οποίος δεν είναι σε λειτουργία. Σημειώνεται ότι εντός της περιφέρειας υφίσταται και το Αεροδρόμιο Τριπόλεως το οποίο εξυπηρετεί και αεροσκάφη της Πολεμικής Αεροπορίας. Επιπλέον, αναφέρεται ότι στην περιφέρεια Πελοποννήσου υπάρχουν τρία ακόμα μικρά αεροδρόμια/πεδία προσγειώσεως τα οποία είναι ανενεργά (Λέχαιο-Κορινθίας, Πόρτο-Χέλι και αεροδρόμιο Τρίδος στην Καλαμάτα).

Η περιφέρεια επικοινωνεί με την υπόλοιπη Ελλάδα μέσω και των λιμένων που βρίσκονται στα όρια της. Συνολικά έχει 43 λιμάνια-αγκυροβόλια-μαρίνες, εκ των οποίων 22 στην περιφερειακή ενότητα Λακωνίας (Κυπαρίσσι, Ελιά, Τρινήσα, Γερολιμένας, Παραλία, Άγιος Νικόλαος, Καστέλλα, Κάτω Γλυκόβρυση, Κόρακας, Μαραθιάς, Μέζαπος, Αγία Κυριακή, Παραλία, Πόρτο Κάγιο, Προφήτης Ηλίας, Τσουμάλα, Γύθειο, Ιέρακας, Κοτρώνας, Γέφυρα, Νεάπολη Βοίων, Πούντα), 14 στην περιφερειακή ενότητα Κορινθίας (Κιάτο, Κόρφος, Λουτράκι, Παλαιό Καλαμάκι, Λουτρά Οραίας Ελένης, Δερβένι, Ίσθμια, Κόρινθος, Λουτράκι, Βραχάτι, Κάτω Άσσοι), 3 στην περιφερειακή

ενότητα Αρκαδίας (Παραλία, Άστρος, Λεωνίδιο) και από 2 στις περιφερειακές ενότητες Αργολίδας (Ναύπλιο, Πόρτο Χέλι) και Μεσσηνίας (Καλαμάτα, Πύλος, Μαυρολίμνη, Ξυλόκαστρο). Τα κυριότερα εξ αυτών είναι της Καλαμάτας και του Ναυπλίου, ενώ άλλα σημαντικά λιμάνια της περιφέρειας είναι της Κορίνθου, του Κιάτου, του Γυθείου, της Πύλου και της Κυπαρισσίας.

Ως προς την οδική υποδομή, ένας κύριος οδικός άξονας ενώνει την Πελοπόννησο με τη υπόλοιπη Ελλάδα. Ο άξονας αυτός είναι ο αυτοκινητόδρομος Μορέας ο οποίος έχει μήκος 205 χλμ. και ενώνει την Κόρινθο με τις Τρίπολη και Καλαμάτα (159 χλμ.) και το Λεύκτρο με τη Σπάρτη (46 χλμ.).

Σημαντικός παράγοντας για τη σύνδεση της περιφέρειας με άλλες περιοχές εντός και εκτός αυτής αποτελεί και το **σιδηροδρομικό δίκτυο**. Βασικότερη υποδομή του σιδηροδρομικού δικτύου της περιφέρειας αποτελεί το κομμάτι του προαστιακού σιδηροδρόμου Αθήνας-Πάτρας και πιο συγκεκριμένα το τμήμα Κορίνθου-Ζευγολατιού-Κιάτου-Νέου Διμηνιού-Ξυλοκάστρου-Λυκοποριάς-Λυγιάς. Παράλληλα, υφίσταται και το παλαιό σιδηροδρομικό δίκτυο το οποίο ένωνε την Κόρινθο με το Ναύπλιο, την Τρίπολη και την Καλαμάτα, αλλά δεν είναι σε λειτουργία.

Οι **οδικές μεταφορές** εντός των νομών της χωρικής ενότητας πραγματοποιούνται είτε με λεωφορεία των αστικών Κ.Τ.Ε.Λ. είτε με ταξί. Παράλληλα, τα υπεραστικά Κ.Τ.Ε.Λ. συνδέουν τους νόμους της χωρικής ενότητας με τους υπόλοιπους νομούς της χώρας.

Στην περιφέρεια Πελοποννήσου υπάρχουν και **Οργανωμένοι Υποδοχείς Μεταποιητικών Δραστηριοτήτων**. Πιο συγκεκριμένα υπάρχουν δύο Βιομηχανικές Περιοχές στην Καλαμάτα. Η πρώτη εξ αυτών έχει έκταση 251 στρέμματα, χωροθετήθηκε το 1983, ξεκίνησε τη λειτουργία της το 1985 και παρουσιάζει πληρότητα 41%. Η δεύτερη έχει έκταση 1.061 στρέμματα, χωροθετήθηκε το 1983, ξεκίνησε τη λειτουργία της το 1991 και παρουσιάζει πληρότητα 61%. Τέλος, στην Πελοπόννησο υπάρχει και η Βιομηχανική Περιοχή Τρίπολης η οποία έχει έκταση 1.600 στρέμματα, η οποία χωροθετήθηκε και ξεκίνησε η λειτουργία της το 1983, ενώ η πληρότητα της ανέρχεται σε 85%.¹

Παράλληλα, το δίκτυο εκπαίδευσης της περιφέρειας εκτός από το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου περιλαμβάνει και ένα μεγάλο αριθμό από **λοιπές εκπαιδευτικές μονάδες** όπως επαγγελματικά λύκεια (ΕΠΑ.Λ.), επαγγελματικές σχολές (ΕΠΑ.Σ.), ενιαία ειδικά επαγγελματικά γυμνάσια (Ε.Ε.Ε.Γ.) και λύκεια (Ε.Ε.Ε.Λ.), εργαστήρια ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Ε.) και ισοτιπούτα επαγγελματικής κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.).

Εκτός από τα εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα, εντός της χωρικής ενότητας βρίσκεται και μία πλειάδα **επιμελητηρίων** που αντιπροσωπεύουν ένα πλήθος επαγγελματικών κατηγοριών. Σε αυτά συγκαταλέγονται και επιμελητήρια μεταξύ της Ελλάδας και άλλων χωρών που σκοπό έχουν την ανάπτυξη των διμερών εμπορικών σχέσεων μεταξύ της Ελλάδας και των χωρών αυτών, καθώς και μία σειρά από **συνδέσμους/ενώσεις**.

Πλαίσιο 4.1: Επιμελητήρια και Σύνδεσμοι χωρικής ενότητας

¹ Οι πληροφορίες για τους Οργανωμένους Υποδοχείς Μεταποιητικών Δραστηριοτήτων προέρχονται από το Σ.Ε.Β. (2017), «Οικονομία και Επιχειρήσεις», Τεύχος 12, 27 Σεπτεμβρίου 2017, σελίδα 5.

Επιμελητήρια και Σύνδεσμοι

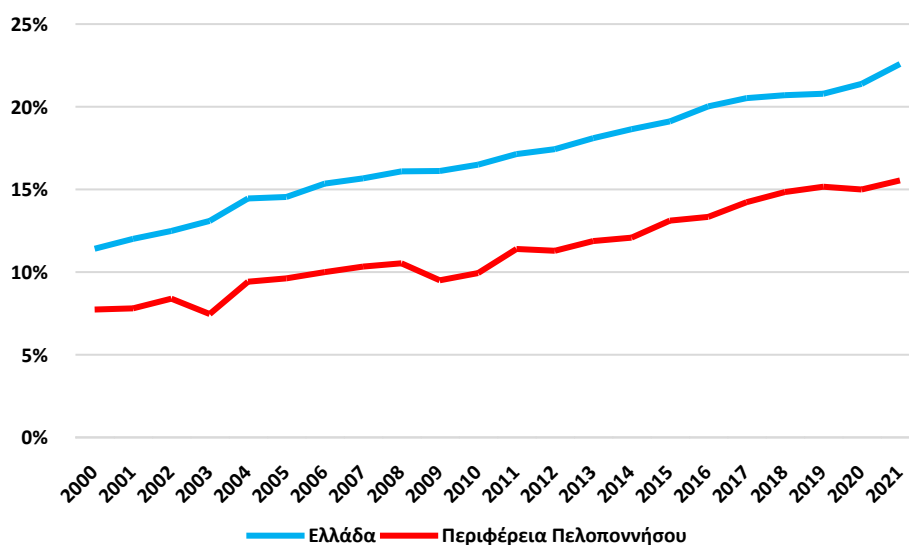
Η παρουσία επιμελητηρίων και βιομηχανικών συνδέσμων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο οικοσύστημα της περιφέρειας, καθώς εξυπηρετούν τις επιχειρήσεις-μέλη τους με υπηρεσίες, παρέχοντάς τους θεσμική ενημέρωση, εργαλεία επιχειρηματικότητας, αλλά και μέσω διεξαγωγής προγραμμάτων επιμόρφωσης. Δράσεις και πρωτοβουλίες ενημέρωσης και προώθησης της επιχειρηματικότητας, καθώς και δράσεις δικτύωσης ενισχύουν την επιχειρηματικότητα ενώ συμβάλλουν στη διαμόρφωση μιας ενιαίας στρατηγικής.

• Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας	• Επιμελητήριο Κορινθίας
• Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας	• Επιμελητήριο Αργολίδας
• Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας	• Επιμελητήριο Αρκαδίας
• Επιμελητήριο Μεσσηνίας	• Επαγγελματικό, Βιοτεχνικό και Εμπορικό Επιμελητήριο Μεσσηνίας
• Οικονομικό, Βιοτεχνικό και Επαγγελματικό Επιμελητήριο Λακωνίας	• Επιμελητήριο Λακωνίας

4.4 Δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης και ερευνητικό προσωπικό περιφέρειας

Αναφορικά με τις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης και το ερευνητικό προσωπικό που ασχολείται με τέτοιες δραστηριότητες, από το ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 4.10) προκύπτει ότι το ποσοστό των ατόμων στο σύνολο του πληθυσμού της περιφέρειας που έχει τριτοβάθμια εκπαίδευση ή/και εργάζεται σε κλάδους που σχετίζονται με τις επιστήμες και την τεχνολογία παρουσιάζει συνεχή αύξηση την περίοδο 2000-2021. Από μόλις 7,7% το 2000 (45,3 χιλ. άτομα) ανήλθε σταδιακά στο 15,5% το 2021 (88,5 χιλ.). Δηλαδή ο αριθμός τους σχεδόν διπλασιάστηκε από τους 45,3 χιλ. στους 88,5 χιλ. (+95,4% ή 43,2 χιλ.). Ωστόσο, τα σχετικά ποσοστά είναι χαμηλότερα από αυτά στο σύνολο της χώρας.

Διάγραμμα 4.10: Ποσοστό ατόμων με τριτοβάθμια εκπαίδευση ή/και ατόμων που εργάζονται σε κλάδους επιστημών/τεχνολογίας (2000-2021)

Πηγή: Eurostat

Από τον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 4.2), και για τα έτη που υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι το ποσοστό του πληθυσμού της περιφέρειας Πελοποννήσου που ασχολείται με δραστηριότητες R&D διαχρονικά αυξάνεται, σε όλους τους κλάδους (επιχειρήσεις, κρατικός τομέας, τριτοβάθμια εκπαίδευση, ιδιωτικός, μη-κερδοσκοπικός τομέας). Ωστόσο, οι δραστηριότητες αυτές φαίνεται να συγκεντρώνονται σχεδόν αποκλειστικά στο δημόσιο τομέα, καθώς στον κρατικό τομέα και στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση – η οποία παρέχεται αποκλειστικά από δημόσια πανεπιστήμια – παρουσιάζονται τα υψηλότερα ποσοστά. Μεταξύ των δύο κλάδων τα υψηλότερα ποσοστά, όπως είναι αναμενόμενο, παρουσιάζονται στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Πίνακας 4.2: Εξέλιξη πληθυσμού που ασχολείται με δραστηριότητες R&D στην περιφέρεια Πελοποννήσου, ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού, ανά κλάδο (2014-2021)

	Επιχειρήσεις	Κρατικός τομέας	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	Ιδιωτικός, μη-κερδοσκοπικός τομέας
2001		4,7%	0,0%	0,2%
2002				
2003	2,2%	4,1%	0,9%	0,1%
2004				
2005	0,1%	3,7%	26,4%	0,0%
2006				
2007	0,4%			
2008				
2009				
2010				
2011	5,3%	10,2%	21,1%	0,1%
2012				
2013	3,1%	13,1%	34,2%	0,2%
2014				
2015	3,4%	31,4%	36,0%	0,2%
2016				
2017	10,6%	11,3%	20,0%	0,3%
2018				
2019	8,9%	16,8%	38,3%	0,9%
2020	12,1%	18,2%	26,2%	0,5%

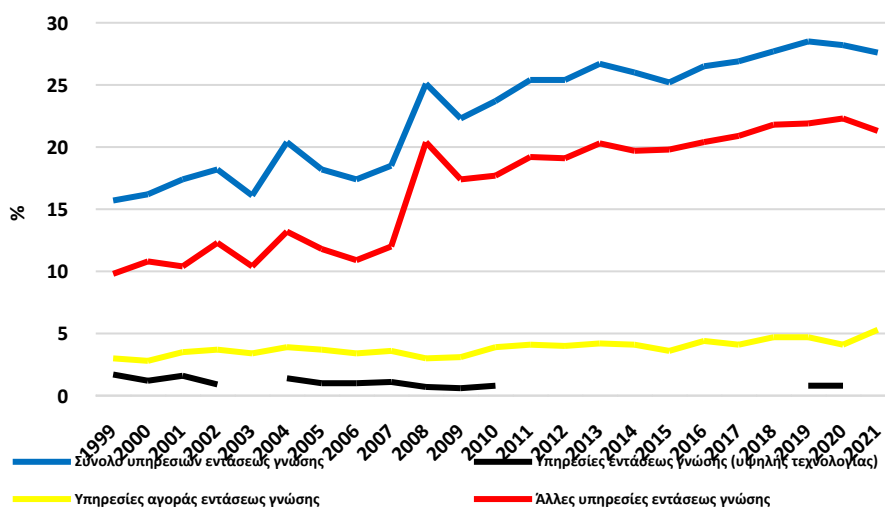
Πηγή: Eurostat

Σχετικά με την απασχόληση σε κλάδους έντασης γνώσης και τεχνολογίας στην περιφέρεια, ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης, από το

Διάγραμμα 4.11 προκύπτει ότι το σχετικό ποσοστό που αφορά το σύνολο των υπηρεσιών εντάσεως γνώσης (total knowledge-intensive services) παρουσιάζει με κάποιες αυξομειώσεις συνεχή αύξηση μεταξύ 1999 και 2008. Δηλαδή από το 15,7% το 1999 ανήλθε στο 25,1% το 2008, ενώ το επόμενο έτος περιορίστηκε στο 22,3%. Έκτοτε ακολουθεί εκ νέου ανοδική πορεία, για να διαμορφωθεί στο 27,6% το 2021. Παρόμοια είναι η πορεία της καμπύλης που αφορά της λοιπές υπηρεσίες εντάσεως γνώσης (other knowledge-intensive services). Στην περίπτωση των υπηρεσιών αγοράς εντάσεως γνώσης (Knowledge-intensive market services) η πορεία της είναι ανοδική αλλά με πολύ ηπιότερους ρυθμούς, καθώς το σχετικό ποσοστό από 3,0% το 1999 ανήλθε στο 5,3% το 2021. Αντίθετα, στην περίπτωση των υπηρεσιών εντάσεως γνώσης υψηλής τεχνολογίας (knowledge-

intensive high-technology services) το διαχρονικά πολύ χαμηλό ποσοστό σχετικό περιορίστηκε από το 1,7% το 1999 στο 0,8% το 2020.

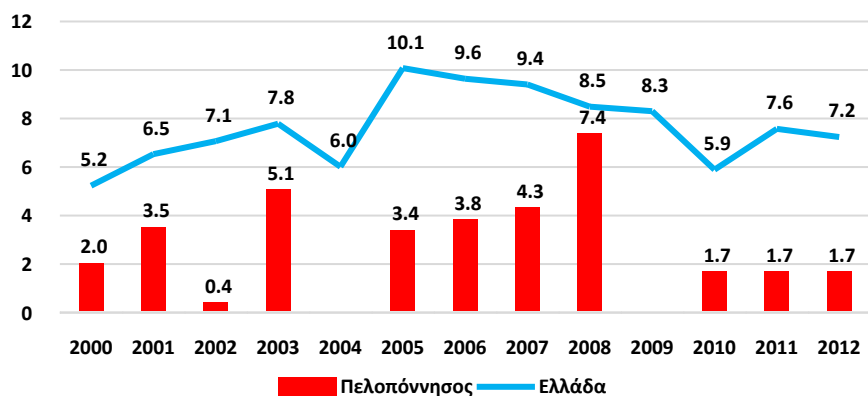
Διάγραμμα 4.11: Εξέλιξη απασχόλησης σε κλάδους έντασης γνώσης και τεχνολογίας ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης στην περιφέρεια Πελοποννήσου (1999-2021)

Πηγή: Eurostat

Προϊόν της διαδικασίας έρευνας και ανάπτυξης, αποτελεί η ανάπτυξη προϊόντων τα δικαιώματα στην παραγωγή των οποίων συνήθως προστατεύονται από πατέντες. Το Διάγραμμα 4.12 δείχνει τον αριθμό των αιτήσεων πατεντών ανά εκατομμύριο κατοίκους στην περιφέρεια Πελοποννήσου, αλλά τα στοιχεία καλύπτουν μόνο την περίοδο 2000-2012. Από το διάγραμμα φαίνεται ότι την περίοδο 2000-2003 – με εξαίρεση το 2002 – ο σχετικός αριθμός αυξήθηκε από τις 2,0 στις 5,1. Όμως το 2004 παρουσιάζεται πτώση στον αριθμό των πατεντών αλλά μέχρι το 2007 ο αριθμός τους αυξήθηκε στις 7,4%. Έκτοτε, ο αριθμός τους περιορίστηκε σε χαμηλότερα επίπεδα από αυτά της αρχής της υπό εξέταση περιόδου, δηλαδή στις μόλις 1,7 πατέντες ανά εκατομμύριο κατοίκους. Επιπλέον, ο αριθμός των πατεντών στον περιφέρεια Πελοποννήσου υπολείπεται του συνόλου της χώρας.

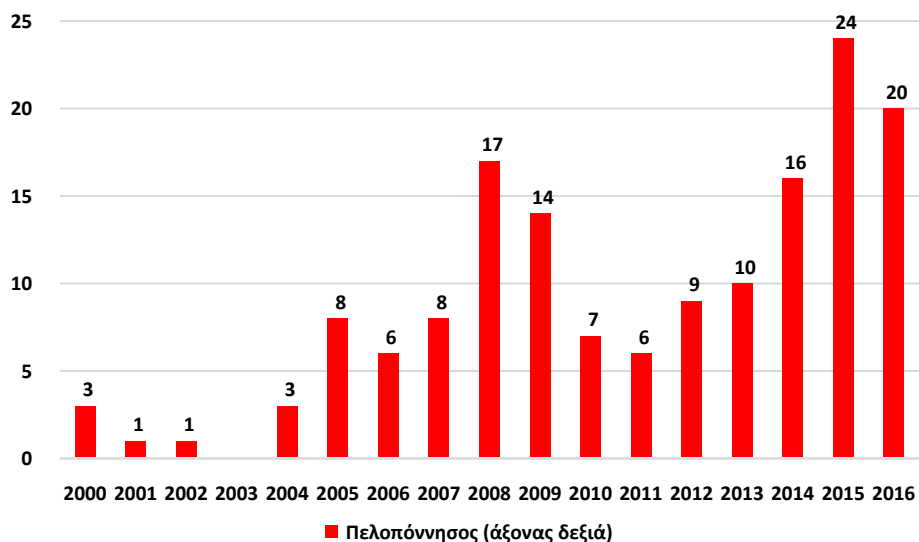
Διάγραμμα 4.12: Εξέλιξη αριθμού αιτήσεων για πατέντες ανά εκατομμύριο κατοίκους στην περιφέρεια Πελοποννήσου (2000-2012)

Πηγή: Eurostat

Ολοκληρώνοντας τη συγκεκριμένη παράγραφο, γίνεται αναφορά στην εξέλιξη του αριθμού των αιτήσεων κατοχύρωσης εμπορικών σημάτων (Διάγραμμα 4.13), τα διαθέσιμα στοιχεία των οποίων καλύπτουν την περίοδο 2000-2016. Στην περιφέρεια Πελοποννήσου, ο συγκεκριμένος αριθμός έβαινε αυξανόμενος την περίοδο 2000-2008, δηλαδή από τις μόλις τρεις αιτήσεις το 2000 στις 17 το 2008. Από το επόμενο έτος, όμως, ο αριθμός τους παρουσιάζει έντονη κάμψη για να κατέλθει το 2011 σε μόλις έξι. Την επόμενη πενταετία, ωστόσο, ο αριθμός τους παρουσιάζει άνοδο, με αποτέλεσμα το 2015 να ανέλθει στις 24 και το 2016 στις 20.

Διάγραμμα 4.13: Εξέλιξη αιτήσεων για κατοχύρωση εμπορικών σημάτων στην περιφέρεια Πελοποννήσου (2000-2016)

Πηγή: Eurostat

5. Αναπτυξιακό πλαίσιο Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

5.1 Παρουσίαση Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου ιδρύθηκε με το Π.Δ. 13/2000 και έχει ως έδρα του την Τρίπολη. Σημαντικό μέρος των εκπαιδευτικών του δραστηριοτήτων λαμβάνει στις υπόλοιπες τέσσερις πρωτεύουσες των νομών της Πελοποννήσου, δηλαδή στις Κόρινθο, Καλαμάτα, Ναύπλιο, Σπάρτη, καθώς και στην Πάτρα.

Το όραμα και η αποστολή του πανεπιστημίου, όπως αυτά προσδιορίζονται από τις πρυτανικές αρχές και τη σύγκλητο συνοψίζονται στα ακόλουθα σημεία:

- Ενίσχυση της επιστημονικής έρευνας και της παραγωγής νέας γνώσης
- Αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και των προγραμμάτων σπουδών
- Παροχή ενισχυτικών υπηρεσιών στους φοιτητές αλλά και στους απόφοιτους
- Ανάπτυξη της εξωστρέφειας και της διεθνοποίησης του Πανεπιστημίου
- Υποστήριξη όλων των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο
- Σύνδεση του Πανεπιστημίου με την τοπική κοινωνία και ουσιαστική συμβολή στην κοινωνική συνοχή
- Στήριξη των φοιτητών στην αναζήτηση ποιοτικών επαγγελματικών διεξόδων
- Δημιουργία κουλτούρας γόνιμου διαλόγου και σεβασμού στη διαφορετικότητα σε όλη την ακαδημαϊκή κοινότητα
- Ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας
- Συμπαράσταση σε όλες τις Ευαίσθητες Κοινωνικά Ομάδες

Αρμόδια όργανα για τη διαμόρφωση του Στρατηγικού Σχεδιασμού του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου είναι:

- το Πρυτανικό Συμβούλιο,
- η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης και
- η Σύγκλητος του Ιδρύματος.

Η έναρξη λειτουργίας του Πανεπιστημίου έλαβε χώρα το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003 με τη λειτουργία της Σχολής Θετικών Επιστημών και Τεχνολογίας, η οποία διαιρούνταν σε δύο τμήματα, της Επιστήμης και Τεχνολογίας Υπολογιστών και της Επιστήμης και Τεχνολογίας Επικοινωνιών. Έκτοτε, ο αριθμός των σχολών και των τμημάτων αυξήθηκε με αποτέλεσμα το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου να υπάρχουν εννέα σχολές και 22 τμήματα, που παρουσιάζονται αμέσως πιο κάτω:

- **Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών**
 - ✓ Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών (έδρα: Καλαμάτα)
 - ✓ Τμήμα Φιλολογίας (έδρα: Καλαμάτα)
- **Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών**
 - ✓ Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής (έδρα: Κόρινθος)
 - ✓ Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων (έδρα: Κόρινθος)

- **Σχολή Οικονομίας, Διοίκησης και Πληροφορικής**
 - ✓ Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (έδρα: Τρίπολη)
 - ✓ Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών (έδρα: Τρίπολη)
 - ✓ Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας (έδρα: Τρίπολη)
 - ✓ Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων (έδρα: Σπάρτη)
- **Σχολή Καλών Τεχνών**
 - ✓ Τμήμα Θεατρικών Σπουδών (έδρα: Ναύπλιο)
 - ✓ Τμήμα Παραστατικών και Ψηφιακών Τεχνών (έδρα: Ναύπλιο)
- **Σχολή Επιστημών Ανθρώπινης Κίνησης και Ποιότητας Ζωής**
 - ✓ Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού (έδρα: Σπάρτη)
 - ✓ Τμήμα Νοσηλευτικής (έδρα: Τρίπολη)
- **Σχολή Γεωπονίας και Τροφίμων**
 - ✓ Τμήμα Γεωπονίας (έδρα: Καλαμάτα)
 - ✓ Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων (έδρα: Καλαμάτα)
- **Σχολή Διοίκησης**
 - ✓ Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής (έδρα: Καλαμάτα)
 - ✓ Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών (έδρα: Καλαμάτα)
- **Σχολή Επιστημών Υγείας**
 - ✓ Τμήμα Λογοθεραπείας (έδρα: Καλαμάτα)
 - ✓ Τμήμα Επιστήμης Διατροφής και Διαιτολογίας (έδρα: Καλαμάτα)
 - ✓ Τμήμα Φυσικοθεραπείας (Σπάρτη)
- **Σχολή Μηχανικών**
 - ✓ Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών (έδρα: Πάτρα)
 - ✓ Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών (έδρα: Πάτρα)
 - ✓ Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών (έδρα: Πάτρα)

Σε σχέση με τις μεταπτυχιακές σπουδές που παρέχει το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, αυτές αφορούν τόσο την παροχή Μεταπτυχιακών διπλωμάτων όσο και την παροχή διδακτορικών διπλωμάτων.

Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου διαθέτει πλήθος σύγχρονων προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, τα οποία διέπονται από εκπαιδευτική ποιότητα και διεπιστημονικότητα. Τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, έχουν δημιουργηθεί στο πλαίσιο της παροχής ολοκληρωμένης εκπαιδευτικής εμπειρίας, με γνώμονα την σύνδεση των σπουδών με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Ειδικότερα, το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου διαθέτει 31 προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών, πέντε εκ των οποίων πραγματοποιούνται σε συνεργασία με εγχώρια και διεθνή Πανεπιστήμια και επιστημονικά Ιδρύματα, και παρουσιάζονται πιο κάτω

- **Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων**

- ✓ ΠΜΣ «Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές»
- ✓ ΠΜΣ «Μεσογειακές Σπουδές» σε συνεργασία με τα Πανεπιστήμια Μπολόνια (Ιταλία), Inalco (Γαλλία), Yaşar (Τουρκία), Νεάπολις Πάφου (Κύπρος) και την Olympia Summer Academy (Ελλάδα)
- ✓ ΠΜΣ «Παγκόσμιες Προκλήσεις και Συστήματα Αναλύσεων»
- **Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής**
 - ✓ ΠΜΣ «Εκπαιδευτική Πολιτική: Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Διοίκηση»
 - ✓ ΠΜΣ «Κοινωνική Πολιτική»
 - ✓ ΔΔΠΜΣ «Πολιτική Ανώτατης Εκπαίδευσης: Θεωρία και Πράξη», το οποίο πραγματοποιείται με τη συνεργασία των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης των Πανεπιστημίων Πατρών και Αιγαίου
- **Τμήμα Πληροφορικής και Επικοινωνιών**
 - ✓ ΠΜΣ «Επιστήμη Υπολογιστών»
 - ✓ ΠΜΣ «Σύγχρονες Ασύρματες Επικοινωνίες»
 - ✓ ΠΜΣ «Διαστημική Επιστήμη, Τεχνολογίες και Εφαρμογές», σε συνεργασία με το Εθνικό αστεροσκοπείο Αθηνών
 - ✓ ΠΜΣ «Επιστήμη Δεδομένων» σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών «Δημόκριτος»
- **Τμήμα Οικονομικών Επιστημών**
 - ✓ ΠΜΣ «Οργάνωση και Διοίκηση Δημόσιων Υπηρεσιών, Δημόσιων Οργανισμών και Επιχειρήσεων»
 - ✓ ΠΜΣ «Οικονομία, Άμυνα και Ασφάλεια»
- **Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού**
 - ✓ ΠΜΣ «Ολυμπιακές Σπουδές, Ολυμπιακή Παιδεία, Οργάνωση και Διαχείριση Ολυμπιακών Εκδηλώσεων»
 - ✓ ΠΜΣ «Διοίκηση Αθλητικών Οργανισμών και Επιχειρήσεων»
 - ✓ ΠΜΣ «Οργάνωση και Διαχείριση Αθλητικών Δραστηριοτήτων για άτομα με αναπηρίες (Α.Μ.Ε.Α.)»
 - ✓ ΠΜΣ «Σύγχρονη Αθλητική Επικοινωνία, Δημοσιογραφία και Φωτοειδησιογραφία»
 - ✓ “Master of Arts in Sports Ethics and Integrity (MAiSI)”
- **Τμήμα Θεατρικών Σπουδών**
 - ✓ ΠΜΣ «Δραματική Τέχνη και Παραστατικές Τέχνες στην Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση»
 - ✓ ΠΜΣ «Θέατρο και Κοινωνία: Θεωρία, Σκηνική Πράξη και Διδακτική»
- **Τμήμα Φιλολογίας**
 - ✓ ΠΜΣ «Αρχαία και Νέα Ελληνική Φιλολογία» με κατεύθυνση:
 - «Αρχαία Ελληνική Φιλολογία»
 - «Νέα Ελληνική Γλώσσα και Φιλολογία»
 - ✓ ΠΜΣ «Ηθική Φιλοσοφία»
 - ✓ ΠΜΣ «Βυζαντινός Κόσμος: Η Σχέση του με την Αρχαιότητα και τον Νεότερο Ελληνισμό» σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Έρευνας Βυζαντινού Πολιτισμού

- ✓ ΠΜΣ «Αρχαία και Νέα Ελληνική Φιλολογία, με ειδίκευση στη Νέα Ελληνική Γλώσσα και Φιλολογία»
- **Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών**
 - ✓ ΠΜΣ «Cultural Heritage Materials and Technologies – CultTech», σε συνεργασία με το Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Πόρων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου), το Εθνικό Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών «Δημόκριτος» και το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών
 - ✓ ΠΜΣ «Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία: Νέες Θεωρήσεις και Προοπτικές»
- **Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής**
 - ✓ ΠΜΣ «Ειδίκευσης στην Λογιστική και Χρηματοοικονομική»
 - ✓ ΠΜΣ «Στη Διοίκηση και στον Χρηματοοικονομικό Σχεδιασμό για Στελέχη του Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα»
- **Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων**
 - ✓ ΠΜΣ «Τεχνολογία και Ποιότητα Επιτραπέζιας Ελιάς και Ελαιόλαδου»
- **Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών**
 - ✓ ΠΜΣ «Δημόσια Διοίκηση Τοπική Αυτοδιοίκηση»
 - ✓ ΠΜΣ «Τεχνοοικονομικά Συστήματα στη Διοίκηση»
- **Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας**
 - ✓ ΠΜΣ «Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων στον Αγρο-διατροφικό Τομέα»

Προγράμματα Διδακτορικών Σπουδών

Τα προγράμματα διδακτορικών σπουδών του πανεπιστημίου διακρίνονται για το υψηλό επίπεδο σπουδών τους, όπως για το υψηλό επίπεδο των υποψηφίων και του διδακτικού προσωπικού. Συνολικά στο πανεπιστήμιο λειτουργούν, 11 προγράμματα διδακτορικών σπουδών (ΠΔΣ), τα οποία είναι τα ακόλουθα:

- ΠΔΣ Τμήματος Οικονομικών Επιστημών
- ΠΔΣ Τμήματος Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- ΠΔΣ Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών
- ΠΔΣ Τμήματος Φιλολογίας
- ΠΔΣ Τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής
- ΠΔΣ Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Διεθνών Σχέσεων
- ΠΔΣ Τμήματος Θεατρικών Σπουδών
- ΠΔΣ Τμήματος Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού
- ΠΔΣ Τμήματος Νοσηλευτικής
- ΠΔΣ Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής
- ΠΔΣ Τμήματος Επιστήμης Διατροφής και Διαιτολογίας

Το πλαίσιο συνεργασίας στο οποίο διαμορφώθηκαν και λειτουργούν τα εν λόγω προγράμματα, ενισχύει περαιτέρω την εξωστρέφεια του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας Πελοποννήσου, καθώς δημιουργεί ισχυρούς δεσμούς με

διεθνώς καταξιωμένους επιστημονικούς φορείς, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην παραγωγή νέας, υψηλού επιπέδου επιστημονικής γνώσης, η οποία ακολουθεί τις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας και των επιχειρήσεων για ανθρώπινο δυναμικό υψηλής εξειδίκευσης. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών «Επιστήμη δεδομένων» και «Διαστημική Επιστήμη, Τεχνολογίες και Εφαρμογές», τα αντικείμενα των οποίων βασίζονται στην τεχνολογική εξέλιξη και στην ανάπτυξη νέας καινοτόμας γνώσης.

Επιπλέον, αξίζει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών των Ακαδημαϊκών Τμημάτων «Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών», «Οικονομικών Επιστημών», «Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής», «Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών» και «Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας». Τα συγκεκριμένα προγράμματα, συνάδουν απόλυτα με τις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς εργασίας καθώς οι συγκεκριμένοι κλάδοι τείνουν να έχουν μεγάλη απορρόφηση, ενώ παράλληλα μέσω των εξειδικευμένων γνώσεων που παρέχουν, υποστηρίζουν την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και του τεχνολογικού τομέα στην Περιφέρεια Πελοποννήσου.

Υπό το πρίσμα όλων των παραπάνω, η κατεύθυνση του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου αναφορικά με τη διαμόρφωση των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, έχει σαφή προσανατολισμό στην παροχή υψηλής εξειδίκευσης στο ανθρώπινο δυναμικό της Περιφέρειας. Η παροχή ανταγωνιστικών προγραμμάτων σπουδών, το αντικείμενο των οποίων βασίζεται στην καινοτομία, την τεχνολογία και την επιχειρηματικότητα, ασκεί θετική επίδραση τόσο στην τεχνολογική ανάπτυξη της Περιφέρειας Πελοποννήσου όσο και στην ανάπτυξη νεοφυών επιχειρήσεων, βασισμένων στη γνώση.

Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου έχει αναπτύξει ισχυρούς δεσμούς συνεργασίας με επιστημονικούς φορείς τόσο σε εγχώριο όσο και σε διεθνές επίπεδο, διατηρώντας ηγετική θέση, στο πλαίσιο ερευνητικών προγραμμάτων. Οι κεντρικοί άξονες ανάπτυξης του, με βάση τους οποίους διαμορφώνεται το όραμα και η αποστολή του, σύμφωνα με το «*Στρατηγικό & Επιχειρησιακό Σχέδιο Ανάπτυξης 2022-2025*» (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, 2022), είναι οι εξής:

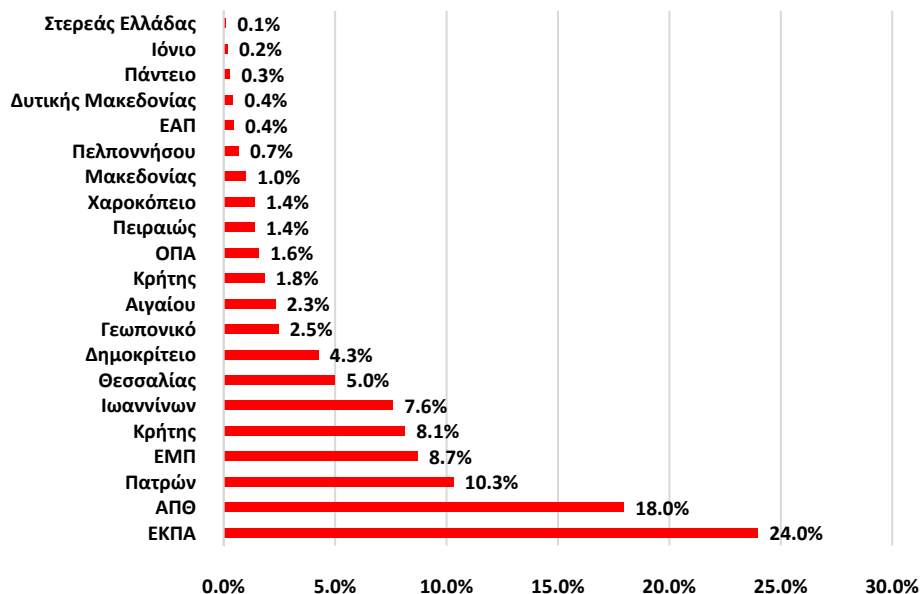
A. Εκπαιδευτικό Έργο

B. Ερευνητικό Έργο

Γ. Εξωστρέφεια-Διεθνοποίηση-Σχέσεις με την τοπική κοινωνία.

Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου στοχεύει στην παροχή υψηλού επιπέδου γνώσης ενώ παράλληλα η ερευνητική του δραστηριότητα χαρακτηρίζεται από ποιότητα διεθνών προδιαγραφών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι ερευνητικές επιδόσεις, ιδιαίτερα την κατά την χρονική περίοδο 2002-2010. Σύμφωνα με την «*Βιβλιομετρική Ανάλυση Ελληνικών δημοσιεύσεων σε Διεθνή Επιστημονικά Περιοδικά-Scopus*» (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, 2014), ο αριθμός των δημοσιεύσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου ανήλθε στο 0,8% για την περίοδο 2006-2010 (Διάγραμμα 5.1).

Διάγραμμα 5.1. Αριθμός Δημοσιεύσεων και Συντελεστής Μεταβολής για το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (1996-2010)

Πηγή: Ελληνικές επιστημονικές Δημοσιεύσεις 1996-2010, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

Η στοχοθεσία του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, καλύπτει όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων του, με γνώμονα όχι μόνο τη παροχή μιας ποιοτικής εκπαιδευτικής εμπειρίας, αλλά και τη συνεχή βελτίωση των εσωτερικών διαδικασιών. Οι στρατηγικοί στόχοι του, αποτυπώνουν την κατεύθυνση ανάπτυξης των Ακαδημαϊκών Τμημάτων, αλλά και όλου του Πανεπιστημίου συνολικά. Πιο συγκεκριμένα, όπως συμπεραίνεται από το «*Στρατηγικό & Επιχειρησιακό Σχέδιο Ανάπτυξης 2022-2025*» (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, 2022), οι άξονες ανάπτυξης του Πανεπιστημίου, οι οποίοι βασίζονται σε άξονες/ποσοτικούς δείκτες χρηματοδότησης της ΕΘΑΑΕ, συνδέονται άμεσα τόσο με την ανάπτυξη των πόλεων που εδρεύουν τα Ακαδημαϊκά Τμήματα τόσο και με την ανάπτυξη του συνόλου της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Πιο συγκεκριμένα, ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη της Περιφέρειας φαίνεται να έχουν οι εξής άξονες-στόχοι: α) Συνεχής Βελτίωση Των Βασικών Ακαδημαϊκών Δραστηριοτήτων του Πανεπιστημίου, β) Διασύνδεση με την Κοινωνία, την αγορά εργασίας και αξιοποίηση της παραγόμενης γνώσης και γ) Διεθνοποίηση.

Αναλυτικότερα, ο άξονας α' «Συνεχής Βελτίωση Των Βασικών Ακαδημαϊκών Δραστηριοτήτων του Πανεπιστημίου», στοχεύει στην αύξηση του ποσοστού των αποφοίτων στην κανονική διάρκεια σπουδών καθώς επίσης και στην αύξηση του ποσοστού των Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών, μέσω των οποίων οι φοιτητές αποκτούν ψηφιακές δεξιότητες και παρέχεται σχετικό πιστοποιητικό. Οι στόχοι που τέθηκαν, συνδέονται άμεσα με την αγορά εργασίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, καθώς α) οι απόφοιτοι του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου οι οποίοι θα απορροφηθούν στην ευρύτερη περιοχή της Πελοποννήσου θα κατέχουν ψηφιακές δεξιότητες, οι οποίες θεωρούνται απαραίτητες για την οικονομική ανάπτυξη, αναβαθμίζοντας το σύνολο του ανθρώπινου δυναμικού της περιφέρειας και β) οι απόφοιτοι θα εισαχθούν στην αγορά εργασίας σε πιο σύντομο χρονικό διάστημα, γεγονός που θα επηρεάσει θετικά τα ποσοστά ανεργίας της Περιφέρειας καθώς επίσης και τα επίπεδα παραγωγικότητας του ανθρώπινου δυναμικού.

Συνεχίζοντας, ο άξονας β' «Διασύνδεση με την Κοινωνία, την αγορά εργασίας και αξιοποίηση της παραγόμενης γνώσης», στοχεύει στην αύξηση του πλήθους προγραμμάτων στο Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. και του πλήθους μελών Δ.Ε.Π., γεγονός που θα αναβαθμίσει τις δεξιότητες του ανθρώπινου κεφαλαίου της Περιφέρειας, μέσω της παροχής περισσότερων επιλογών στην δια βίου μάθηση. Επιπλέον, στον ίδιο άξονα αποτυπώνεται ο στόχος για την ίδρυση και λειτουργία του Γραφείου Μεταφοράς και Τεχνολογίας ή και Θερμοκοιτίδας, μέχρι το τέλος του υφιστάμενου στρατηγικού σχεδιασμού. Η ίδρυση των συγκεκριμένων δομών, θα λειτουργήσει υποστηρικτικά στην ανάπτυξη και μεταφορά νέας γνώσης και στην σύνδεσή της με την αγορά εργασίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, καθώς μέσω του Γραφείου Μεταφοράς Τεχνολογίας και της Θερμοκοιτίδας, οι φοιτητές και οι ερευνητές όλων των βαθμίδων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου θα έχουν την ευκαιρία να παράξουν νέα γνώση και να αναπτύξουν τις επιστημονικές ιδέες τους υπό την αιγίδα του Πανεπιστημίου και της Περιφέρειας.

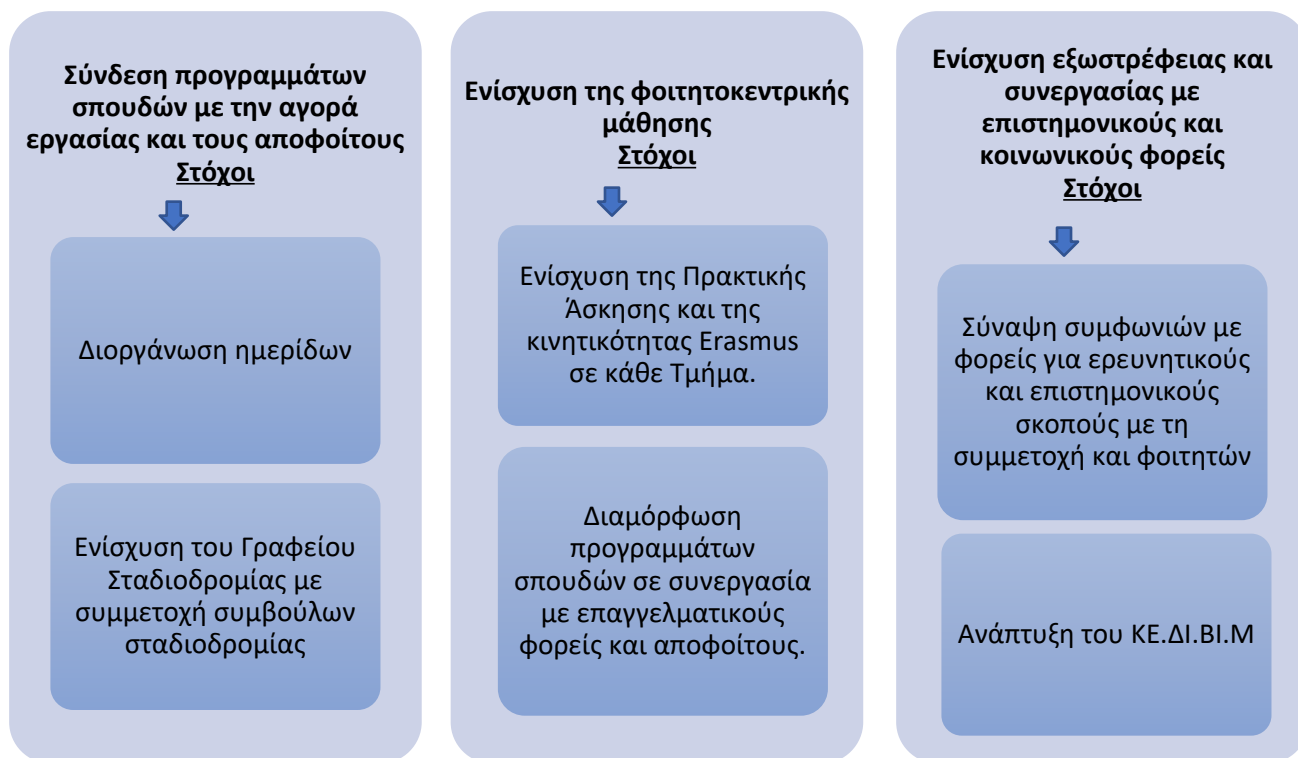
Ένας ιδιαίτερα σημαντικός στόχος του Πανεπιστημίου, ο οποίος εντάσσεται στον άξονα β' και συνδέεται άμεσα με την Περιφέρεια είναι να ιδρυθούν τουλάχιστον δύο τεχνοβλαστοί ή start-ups ή να κατατεθούν τα αντίστοιχα σχέδια μέχρι το τέλος του ισχύοντος στρατηγικού σχεδιασμού. Συγκεκριμένα, αναμένεται η δημιουργία τουλάχιστον ενός εκ των 3 προαναφερόμενων μορφών μέχρι το τέλος του 2023 και τουλάχιστον ενός ακόμα μέχρι το 2025. Οι ανωτέρω δράσεις, αναμένεται να συμβάλλουν σημαντικά στην ανάπτυξη της νεοφυούς επιχειρηματικότητας που αναπτύσσεται στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, με την υποστήριξη του Πανεπιστημίου, γεγονός που δημιουργεί ένα πρόσφορο έδαφος για περεταίρω οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του συνόλου της κοινωνίας της Πελοποννήσου, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και νέες προδιαγραφές στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου της Περιφέρειας. Τέλος, στον ίδιο άξονα εντάσσεται ο στόχος αύξησης των δράσεων διασύνδεσης σε επίπεδο Ιδρύματος, κατά τον οποίο κάθε Σχολή θα πραγματοποιεί μια (1) τουλάχιστον εκδήλωση, για κάθε έτος, μέχρι το τέλος του ισχύοντος στρατηγικού σχεδιασμού. Συνεπώς, μέσω της συγκεκριμένης δράσης δύναται να αναπτυχθεί περεταίρω η δικτύωση των φοιτητών και αποφοίτων του Πανεπιστημίου με τοπικούς φορείς, γεγονός που θα συμβάλλει στην αξιοποίηση περισσότερων ευκαιριών επαγγελματικής αποκατάστασης των αποφοίτων στην Περιφέρεια, αλλά και στην δημιουργία νέων δεσμών των Ακαδημαϊκών Τμημάτων με τοπικές επιχειρήσεις.

Επιπλέον, ο άξονας γ' «Διεθνοποίηση», εμπεριέχει στον στόχο της αύξησης της κινητικότητας τόσο των φοιτητών, όσο και των μελών ΔΕΠ, μέσω του προγράμματος ανταλλαγής Erasmus+. Η επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου, δύναται να αυξήσει την εξωστρέφεια όχι μόνο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, αλλά και της Περιφέρειας, καθώς μέσω των ανταλλαγών και των δραστηριοτήτων που προσφέρει το πρόγραμμα, εξασφαλίζεται αφενός η προβολή του Ιδρύματος και αφετέρου της Περιφέρειας σε διεθνές επίπεδο.

Οι ποιοτικοί δείκτες που αξιολογούνται στο Στρατηγικό Σχέδιο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Εικόνα 5.1), φαίνεται να συνάδουν με τους άξονες/ποσοτικούς δείκτες που περιεγράφηκαν παραπάνω, αναφορικά με την επίδραση που αυτοί ασκούν στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Συγκεκριμένα, ο στρατηγικός σχεδιασμός βάσει ποιοτικών δεικτών εμπεριέχει, μεταξύ άλλων, τους

δείκτες/στόχους που αναγράφονται στο παρακάτω διάγραμμα (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, 2022).

Εικόνα 5.1. Ποιοτικοί δείκτες/στόχοι

Πηγή: Στρατηγικό & Επιχειρησιακό Σχέδιο Ανάπτυξης 2022-2025

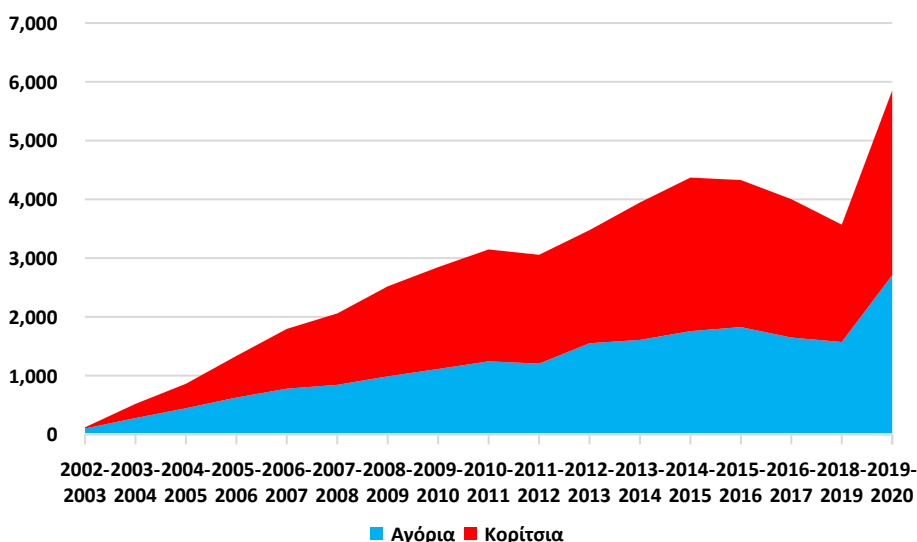
Οι στόχοι των δεικτών «Σύνδεση προγραμμάτων σπουδών με την αγορά εργασίας και τους αποφοίτους», «Ενίσχυση της φοιτητοκεντρικής μάθησης» και «Ενίσχυση εξωστρέφειας και συνεργασίας με επιστημονικούς και κοινωνικούς φορείς» συμβάλλουν τόσο στην εξωστρέφεια του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου όσο και στην υποστήριξη των φοιτητών και των αποφοίτων του. Η κατάλληλη διαμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών με γνώμονα την κάλυψη των αναγκών της σύγχρονης αγοράς εργασίας μέσω της ποιοτικής εκπαίδευσης, η σύναψη συμφωνιών συνεργασίας με νέους φορείς και η υποστήριξη του Γραφείου Σταδιοδρομίας, ενισχύουν τη σύνδεση του Πανεπιστημίου με την Περιφέρεια, καθώς διευκολύνεται η δικτύωση των φοιτητών και των αποφοίτων του Πανεπιστημίου με τοπικούς φορείς, επιτυγχάνοντας έτσι την δυναμική συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας.

Υπό το πρίσμα όλων των παραπάνω, καθίσταται σαφές ότι το υφιστάμενο Στρατηγικό Σχέδιο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, συμβάλλει στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου και της οικονομικής δραστηριότητας στη Περιφέρεια Πελοποννήσου με ποικίλους τρόπους. Η ανάπτυξη του Ιδρύματος είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής της Περιφέρειας Πελοποννήσου, καθώς η συνεχής αύξηση της δυναμικής δραστηριότητας του Ιδρύματος δημιουργεί νέες βλέψεις για την παραγωγή γνώσης και την σύναψη νέων ισχυρών δεσμών με την Περιφέρεια.

5.2 Εξέλιξη βασικών μεγεθών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Η ανάλυση της πορείας βασικών μεγεθών του Πανεπιστημίου, ξεκινάει με την διερεύνηση της πορείας του αριθμού των προπτυχιακών φοιτητών. Από το Διάγραμμα 5.2 προκύπτει ότι μέσα σε διάστημα 18 ετών ο αριθμός των προπτυχιακών φοιτητών του ιδρύματος αυξήθηκε κατά 49 φορές, δηλαδή από τους μόλις 120 το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003 στους 5,58 χιλ. το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020. Η αντίστοιχη αύξηση στους άνδρες ήταν 27,1 φορές (από τους 100 στους 2,71 χιλ.) ενώ στις γυναίκες διαμορφώθηκε στις 157,2 φορές (από μόλις 20 σε 3,14 χιλ.). Δηλαδή, τα στοιχεία δείχνουν πολύ υψηλότερη συμμετοχή των γυναικών στον φοιτητικό πληθυσμό του πανεπιστημίου, ο αριθμός των οποίων από το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 ξεπερνάει το αριθμό των ανδρών φοιτητών.

Διάγραμμα 5.2. Εξέλιξη αριθμού προπτυχιακών φοιτητών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, κατά φύλο (ακαδημαϊκά έτη 2002-2003/2019-2020)

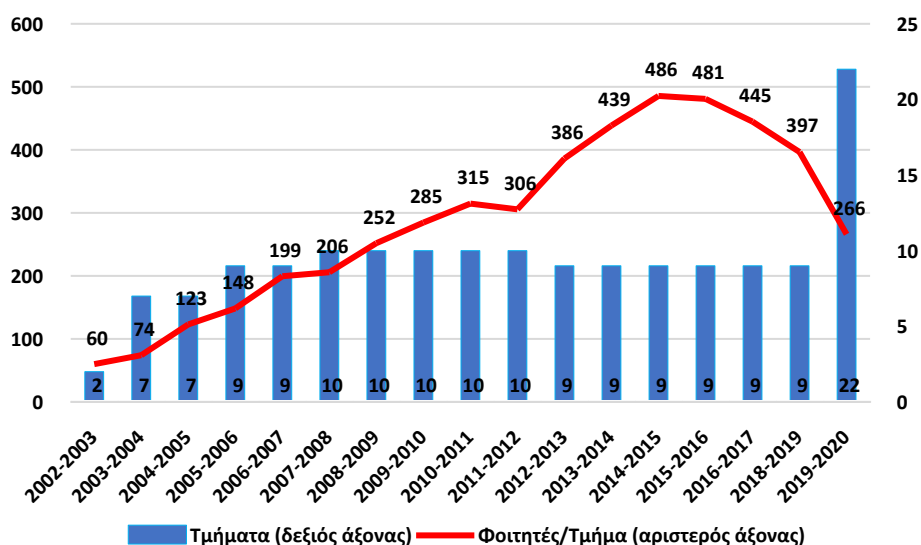

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018

Σε ότι αφορά την εξέλιξη του αριθμού των τμημάτων (Διάγραμμα 5.3), αυτός ανήλθε την υπό εξέταση περίοδο από το μόλις δύο το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003, σε 10 το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008, σε εννέα το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 (λόγω συγχώνευσης των τμημάτων Επιστήμης και Τεχνολογίας Υπολογιστών και Επιστήμης και Τεχνολογίας Τηλεπικοινωνιών) και σε 22 το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020. Λαμβάνοντας υπόψη και τον αριθμό των φοιτητών, προκύπτει ότι την υπο εξέταση περίοδο ο αριθμός των φοιτητών ανά τμήμα ανήλθε από τους 60 το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003 στους 486 το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015, ενώ στη συνέχεια βρίσκεται σε πτωτική πορεία για να κατέλθει στους 266 φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020.

Διάγραμμα 5.3: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων και λόγου φοιτητών προς τμήμα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ακαδημαϊκά έτη 2002-2003/2019-2020)

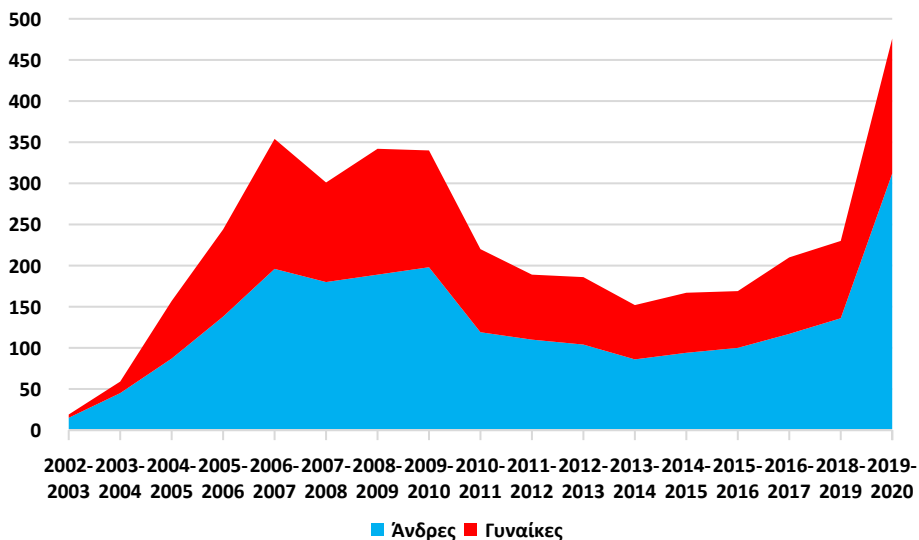

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018

Η εξέλιξη του αριθμού του διδακτικού προσωπικού του Πανεπιστημίου (Διάγραμμα 5.4) είναι παρόμοια με αυτή των φοιτητών. Από μόλις 19 άτομα διδακτικό προσωπικό, δηλαδή Καθηγητές, Αναπληρωτές Καθηγητές, Επίκουροι Καθηγητές και Λέκτορες το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003, ανήλθαν στα 476 το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 (+25,1 φορές). Και σε αυτή την περίπτωση η μεγαλύτερη άνοδος στο διδακτικό προσωπικό αφορά τις γυναίκες (από 4 σε 164, δηλαδή άνοδος κατά 41 φορές). Αν και ο αριθμός των ανδρών που είναι διδακτικό προσωπικό είναι διαχρονικά υψηλότερος, η αύξηση του αριθμού (από 15 σε 312, +20,8 φορές) τους ήταν χαμηλότερη από την αύξηση που παρουσίασαν οι γυναίκες (+41 φορές). Πρέπει να σημειωθεί, πως ο αριθμός του διδακτικού προσωπικού, μετά το 2008 – δηλαδή την περίοδο που η εγχώρια δημοσιονομική κρίση εντάθηκε – παρουσιάζει έντονη κάμψη, και μόνο από το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 ξεκίνησε η σταδιακή άνοδος του.

Διάγραμμα 5.4: Εξέλιξη αριθμού διδακτικού προσωπικού Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, κατά φύλο (ακαδημαϊκά έτη 2002-2003/2019-2020)

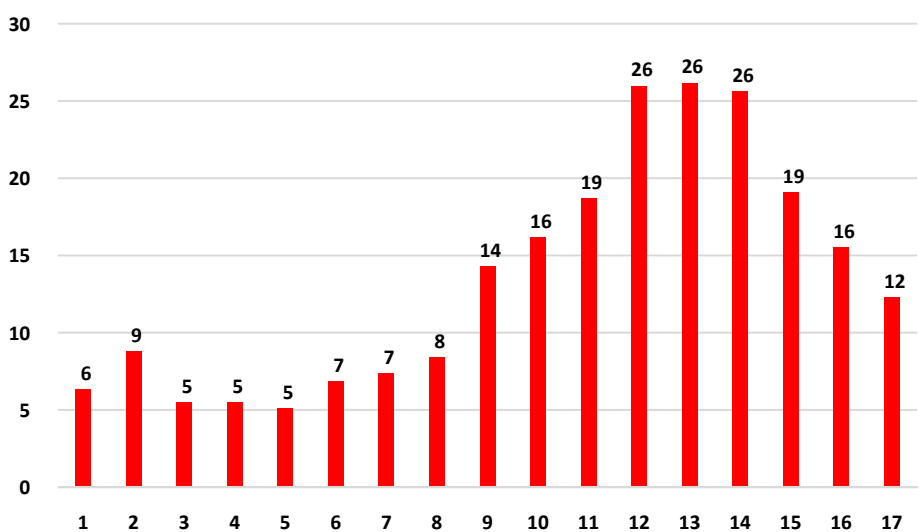

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018

Αν ληφθεί υπόψη ο αριθμός των φοιτητών του Πανεπιστημίου, τότε ο λόγος διδακτικό προσωπικό προς φοιτητές (Διάγραμμα 5.5), από μόλις το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003 ανήλθε στους 26 την τριετία 2013-2015 για να μειωθεί στους 12 το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020. Το συγκεκριμένο στοιχείο δείχνει ότι υπάρχει καλύτερη επαφή μεταξύ φοιτητών και διδακτικού προσωπικού, με τις ανάλογες θετικές επιδράσεις στην ποιότητα του μαθήματος, την συζήτηση ακαδημαϊκών θεμάτων, την επίλυση ακαδημαϊκών προβλημάτων κ.λπ.

Διάγραμμα 5.5: Εξέλιξη λόγου αριθμός φοιτητών προς αριθμό διδακτικού προσωπικού Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ακαδημαϊκά έτη 2002-2003/2019-2020)

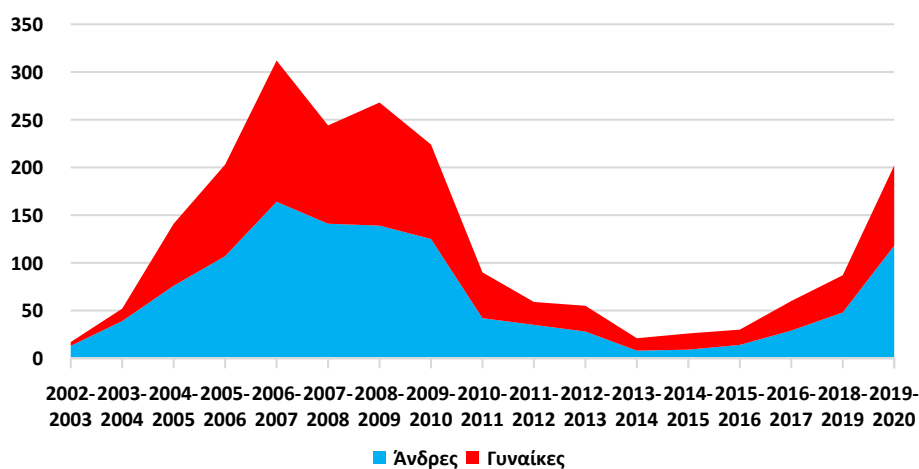

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018

Ωστόσο, σημαντικό μέρος της εύρυθμης λειτουργίας του Πανεπιστημίου προέρχεται και από το λοιπό προσωπικό, το οποίο περιλαμβάνει βοηθητικό διδακτικό προσωπικό (π.χ. επισκέπτες καθηγητές, μετα-διδακτορικοί ερευνητές, συμβασιούχοι του Ν. 407, εργαστηριακό προσωπικό, επιστημονικούς συνεργάτες). Ο αριθμός τους (Διάγραμμα 5.6) από μόλις 17 το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003 ανήλθε στους 312 το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 και στη συνέχεια περιορίστηκε στους 224 το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010. Ωστόσο, μετά το έτος αυτό λόγω της οικονομικής κρίσης και του περιορισμού των κονδυλίων και στο χώρο της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αριθμός τους περιορίστηκε σε πολύ χαμηλά επίπεδα (54 άτομα κατ' έτος την περίοδο 2010-2018), για να ανέλθει στα 202 το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020.

Διάγραμμα 5.6: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων και λόγου φοιτητών προς τμήμα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ακαδημαϊκά έτη 2002-2003/2019-2020)

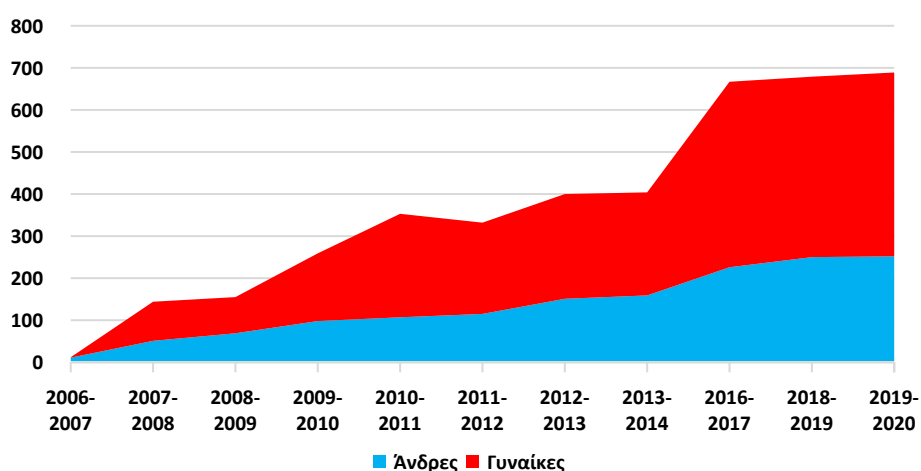
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018

Σχετικά με την εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Πανεπιστημίου (

Διάγραμμα 5.7), από μόλις 12 το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007, ανήλθαν το επόμενο έτος στους 144 και στη συνέχεια ο αριθμός τους βαίνει αυξανόμενος, μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 που ανήλθε στους 689 (+4,8 φορές σε σχέση με το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008), αν και ο ρυθμός της αύξησης είναι εμφανώς χαμηλότερος τα τελευταία τρία ακαδημαϊκά έτη της υπό εξέταση περιόδου. Χαρακτηριστικό, επίσης είναι, ότι με εξαίρεση το πρώτο ακαδημαϊκό έτος της περιόδου που εξετάζεται, ο αριθμός των γυναικών πτυχιούχων είναι διαχρονικά υψηλότερος από τον αντίστοιχο των ανδρών και η μεταξύ τους διαφορά βαίνει συνολικά αυξανόμενη.

Διάγραμμα 5.7: Εξέλιξη αριθμού αποφοίτων Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, κατά φύλο (ακαδημαϊκά έτη 2006-2007/2019-2020)

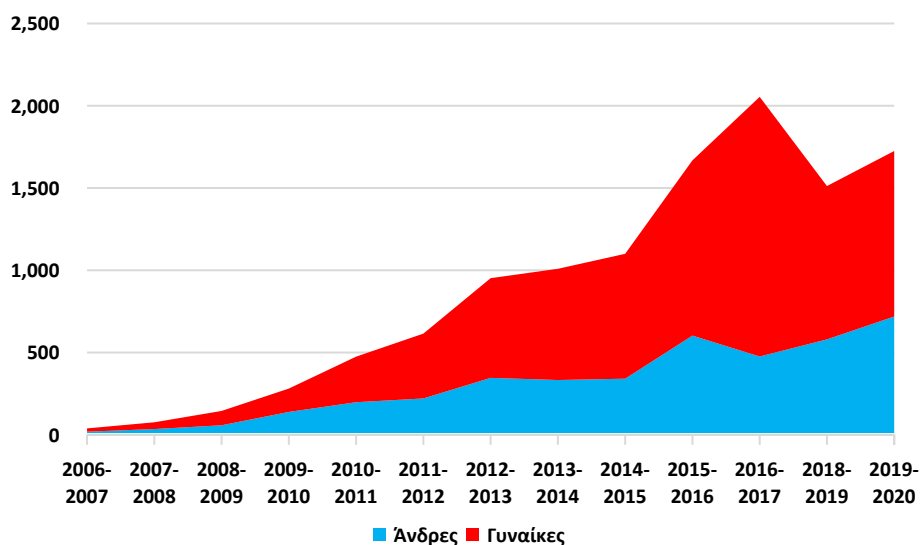

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για τα ακαδημαϊκά έτη 2014-2015, 2015-2016 και 2017-2018

Συνεχίζοντας με τον αριθμό των μεταπτυχιακών φοιτητών επιπέδου Master (Διάγραμμα 5.8), ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής του την περίοδο 2006-2019 διαμορφώθηκε σε 33,8%, με αποτέλεσμα ο αριθμός τους να αυξηθεί από τους μόλις 25 το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 στους 1,7 χιλ. το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020, ενώ το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 είχε ανέλθει στους 2,1 χιλ. Ως προς το φύλο των μεταπτυχιακών φοιτητών, οι γυναίκες διαχρονικά είναι περισσότερες από τους άνδρες, με τον αριθμό των πρώτων να παρουσιάζει και ισχυρότερη αύξηση την υπό εξέταση περίοδο (+50,3 φορές, από τις 20 στις 1,0 χιλ.) συγκριτικά με τους άνδρες (+37,8 φορές, από τους 19 στους 0,72 χιλ.).

Διάγραμμα 5.8: Εξέλιξη αριθμού μεταπτυχιακών φοιτητών επιπέδου Master Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, κατά φύλο (ακαδημαϊκά έτη 2006-2007/2019-2020)

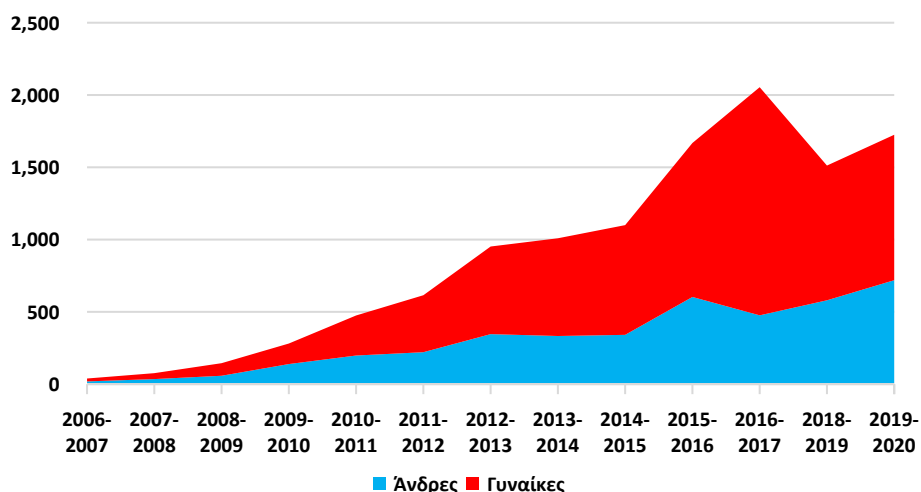

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018

Την ίδια περίοδο ο αριθμός των διδακτορικών φοιτητών (Διάγραμμα 5.9) – αν και χαμηλότερος συγκριτικά με τον αριθμό των μεταπτυχιακών φοιτητών επιπέδου Master – παρουσίασε εξίσου σημαντική άνοδο, καθώς ανήλθε κατά 22,2 φορές στην περίπτωση του συνόλου τους (από τους 25 στους 554), κατά 20,2 φορές στους άνδρες (από τους 13 στους 263) και κατά 24,3 φορές στις γυναίκες (από τις 12 στις 291). Μάλιστα, οι τελευταίες αν και υπολείπονταν σε αριθμό συγκριτικά με τους άνδρες συναδέλφους τους την περίοδο 2004-2010, την περίοδο 2011-2019 είναι περισσότερες σε αριθμό, ενώ όπως αναφέρθηκε αμέσως πιο πάνω παρουσίασαν και υψηλότερη άνοδο στον αριθμό τους την περίοδο 2004-2019.

Διάγραμμα 5.9: Εξέλιξη αριθμού διδακτορικών φοιτητών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, κατά φύλο (ακαδημαϊκά έτη 2006-2007/2019-2020)

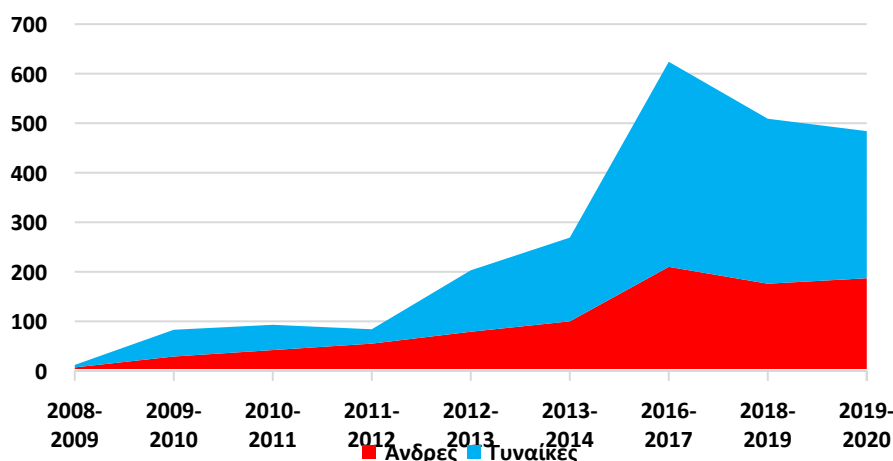
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018

Η ανάλυση της πορείας βασικών μεγεθών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου ολοκληρώνεται με την διερεύνηση της πορείας του αριθμού των πτυχιούχων επιπέδου Master και Διδακτορικού. Σχετικά με την πρώτη κατηγορία πτυχιούχων (

Διάγραμμα 5.10), ο αριθμός τους την περίοδο 2008-2019 ανήλθε με ένα μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής της τάξης του 39,9%, με αποτέλεσμα ο αριθμός τους από μόλις 12 το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 να φτάσει τους 484 το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020, αν και τα προηγούμενα έτη είχε διαμορφωθεί σε υψηλότερα επίπεδα (624 το ακαδημαϊκό έτος 2016 και 509 το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019). Όπως και στην περίπτωση των πτυχιούχων, οι γυναίκες κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου επιπέδου Master παρουσιάζουν μεγαλύτερη αύξηση μεταξύ των ετών 2008 και 2019 συγκριτικά με τους άνδρες (+59,4 φορές έναντι +26,7 φορές), αλλά και διαχρονικά ο αριθμός τους είναι υψηλότερος από τον αντίστοιχο αριθμό των ανδρών (από 5 το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 στις 297 το ακαδημαϊκό έτος 2020, έναντι 7 και 187, αντίστοιχα).

Διάγραμμα 5.10: Εξέλιξη αριθμού πτυχιούχων M.Sc. Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, κατά φύλο (ακαδημαϊκά έτη 2008-2009/2019-2020)

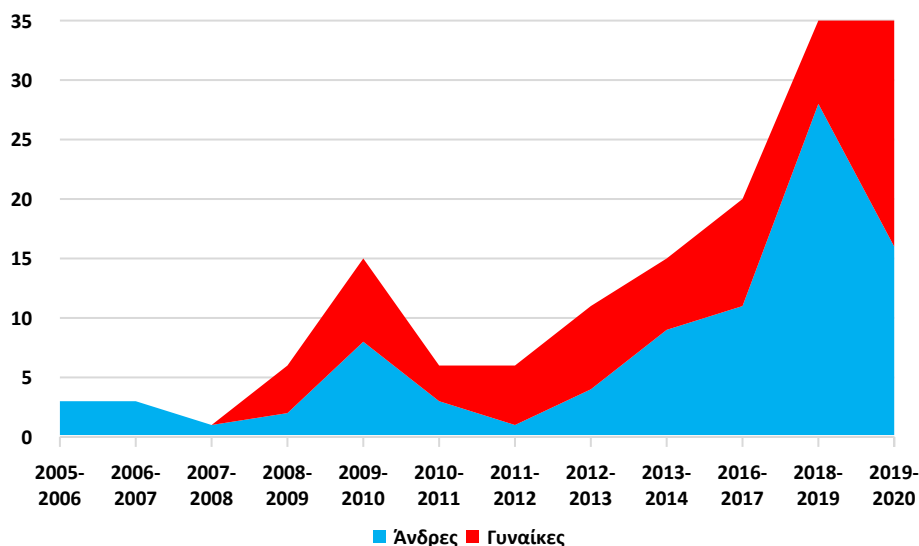
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για τα ακαδημαϊκά έτη 2014-2015, 2015-2016 και 2017-2018

Στη δεύτερη κατηγορία πτυχιούχων που αφορά στους κατόχους διδακτορικού διπλώματος, ο αριθμός τους από τρεις το ακαδημαϊκό έτος ανήλθε στους 55 το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 και στους 38 το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020. Ο αριθμός των ανδρών κατόχων διδακτορικού

διπλώματος από τρεις το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 ανήλθε στους 28 το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 και στους 16 το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 (+5,3 φορές). Ο αριθμός των γυναικών κατόχων διδακτορικού διπλώματος από τέσσερις το ακαδημαϊκό έτος 2008 ανήλθαν στις 27 το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 και στις 22 το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 (+5,5 φορές).

Διάγραμμα 5.11: Εξέλιξη αριθμού κατόχων διδακτορικού διπλώματος Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, κατά φύλο (ακαδημαϊκά έτη 2008-2009/2019-2020)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για τα ακαδημαϊκά έτη 2014-2015, 2015-2016 και 2017-2018

5.3 Χαρτογράφηση φορέων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου διαθέτει ένα ευρύ φάσμα δομών και φορέων οι οποίοι λειτουργούν στο πλαίσιο της υποστήριξης των προγραμμάτων σπουδών, των φοιτητών και του ερευνητικού προσωπικού. Οι φορείς του Πανεπιστημίου έχουν διαμορφωθεί με βάση τις διοικητικές, εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες του Πανεπιστημίου, διασφαλίζοντας έτσι ένα υψηλό επίπεδο παροχής υποστήριξης στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του. Οι κύριοι φορείς στόχευσης που θα αναλυθούν στην παρούσα μελέτη είναι οι εξής:

- Γραφεία Πρακτικής Άσκησης
- Γραφείο Διασύνδεσης
- Μονάδα Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας
- Κέντρο Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης
- Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.)
- Κόμβος Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας

Η επιλογή των παραπάνω φορέων έγινε με σκοπό την εξέταση των αξόνων που τίθενται υπό εξέταση στην παρούσα μελέτη. Συγκεκριμένα οι φορείς επιλέχθηκαν με βάση τα εξής κριτήρια:

- Δραστηριότητα φορέων

- Αντίκτυπος των φορέων στην ερευνητική δραστηριότητα του Πανεπιστημίου και στη σύνδεση με τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας Πελοποννήσου
- Αναμενόμενα αποτελέσματα

Γραφεία Πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση αποτελεί έναν ιδιαίτερα σημαντικό θεσμό του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, καθώς συμβάλλει στην ολοκληρωμένη εκπαιδευτική εμπειρία που παρέχει το Ίδρυμα. Στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου λειτουργούν τρία (3) γραφεία πρακτικής άσκησης (Γραφείο Πρακτικής Άσκησης με έδρα την Τρίπολη, Γραφείο Πρακτικής Άσκησης πρώην ΤΕΙ Πελοποννήσου με έδρα την Καλαμάτα, Γραφείο Πρακτικής Άσκησης του πρώην ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας με έδρα την Πάτρα). Σύμφωνα με τον Κανονισμό λειτουργίας (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, 2022), η πρακτική άσκηση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών, και αντιστοιχεί σε μάθημα του προγράμματος, καθώς λαμβάνει βαθμολογία και πιστωτικές μονάδες (ECTS). Η υλοποίηση της πρακτικής άσκησης λαμβάνει χώρα στα τέσσερα τελευταία εξάμηνα του προγράμματος σπουδών, ενώ το κάθε Ακαδημαϊκό Τμήμα είναι αρμόδιο να ορίσει τυχόν προϋποθέσεις για την συμμετοχή των φοιτητών, με βάση το πρόγραμμα σπουδών του.

Η χρηματοδότηση των γραφείων πρακτικής άσκησης είναι ένας ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας για την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας τους. Με βάση τον κανονισμό λειτουργίας (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, 2022), η χρηματοδότηση των θέσεων για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης μπορεί να προέλθει από:

“Α) Κοινοτικά κονδύλια (ΕΣΠΑ): Στο Τμήμα κατανέμεται από το Ίδρυμα ένας αριθμός χρηματοδοτούμενων θέσεων για συγκεκριμένη προγραμματική περίοδο, τις οποίες διαθέτει στους φοιτητές του μέσω τακτικών προκηρύξεων, σύμφωνα με τον προγραμματισμό του προγράμματος και την απορροφητικότητα που ήδη έχει επιτευχθεί.

Β) Ιδιωτική χρηματοδότηση μέσω προγραμματικής συμφωνίας Τμήματος με φορέα: Στο Τμήμα δύνανται να προσφέρονται χρηματοδοτούμενες θέσεις ΠΑ για συγκεκριμένα αντικείμενα απασχόλησης από φορείς απασχόλησης.

Γ) Μεμονωμένη Ιδιωτική Χρηματοδότηση: Ο φοιτητής, με δική του πρωτοβουλία έχει αναζητήσει και έχει συμφωνήσει με φορέα υποδοχής να τον απασχολήσει.”.

Το γραφείο πρακτικής άσκησης, αναλαμβάνει -μεταξύ άλλων- τον ρόλο της διασύνδεσης των φοιτητών και των φορέων που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα, ενώ παράλληλα είναι υπεύθυνο για την εποπτεία της πρακτικής άσκησης (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, 2022). Τα γραφεία πρακτικής άσκησης, ως θεσμός, ενισχύουν σημαντικά την σύνδεση των φοιτητών με την αγορά εργασίας, καθώς δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές να ενταχθούν άμεσα σε ένα επαγγελματικό περιβάλλον και να απασχοληθούν σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που σχετίζονται άμεσα με το αντικείμενο σπουδών τους. Επιπλέον, η πρακτική άσκηση θεωρείται μια δράση υψίστης σημασίας, ιδιαίτερα στους τεχνολογικούς τομείς (Πισσαρίδης, Βαγιανός, Βέττας, & Μεγήρ, 2020), καθώς ενισχύεται η εκπαιδευτική διαδικασία και η διασύνδεση μεταξύ του

Πανεπιστημίου και των επιχειρήσεων που βασίζονται στην τεχνολογία. Επιπροσθέτως, ιδιαίτερα σημαντικός φαίνεται να είναι ο ρόλος τους αναφορικά με την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων. Μέσω της συμμετοχής των φοιτητών στην πρακτική άσκηση δύναται να προκύψουν επιπλέον οφέλη, τα οποία συμβάλλουν σημαντικά στην παροχή ολοκληρωμένης εκπαίδευσης και στην μετέπειτα επαγγελματική πορεία των αποφοίτων. Ειδικότερα, ο φοιτητής θα είναι σε θέση να γνωρίσει και να δοκιμαστεί σε ένα πραγματικό εργασιακό περιβάλλον, να εφαρμόσει τις γνώσεις που έλαβε κατά την διάρκεια των σπουδών του, αποκτώντας μια hands on εμπειρία και να αναπτύξει περαιτέρω τις επαγγελματικές του δεξιότητες. Επιπλέον, η πρακτική άσκηση μπορεί να προσφέρει τη δυνατότητα απόκτησης επαγγελματικής δικτύωσης και ανάπτυξης της ορθής διαχείρισης εργασιακών σχέσεων και επαγγελματικής συνείδησης (Γραφείο πρακτικής άσκησης, 2014).

Συνεπώς, η συμβολή των γραφείων πρακτικής άσκησης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στην ανάπτυξη των φοιτητών, συνεπάγεται την ανάπτυξη ενός σημαντικού μέρους του ανθρώπινου κεφαλαίου της Περιφέρειας, το οποίο αποτελείται από τους τελειόφοιτους του Πανεπιστημίου. Κατ' επέκταση, η απορρόφηση των αποφοίτων μέσω της πρακτικής άσκησης, ιδιαίτερα σε επιχειρήσεις της Περιφέρειας, ενισχύει την ανάπτυξη και στελέχωση των επιχειρήσεων στην περιοχή της Πελοποννήσου με ανθρώπινο δυναμικό υψηλής εξειδίκευσης, το οποίο δύναται να τις καταστήσει πιο παραγωγικές και ανταγωνιστικές.

Μονάδα Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας

Τα τελευταία χρόνια εμφανίζεται ένα νέο κύμα καινοτομικής επιχειρηματικότητας, το οποίο προέρχεται από νέους ανθρώπους με ταλέντο και δεξιότητες που αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες, από επιχειρήσεις που μετασχηματίζουν το επιχειρηματικό τους μοντέλο, καθώς και από νέους επιστήμονες που εξελίσσουν την έρευνα τους σε επιχειρηματικό σχέδιο και ξεκινούν τη δική τους επιχείρηση με διεθνή ορίζοντα. Επιπλέον, σύμφωνα με την τελική έκθεση του Σχεδίου Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία (Πισσαρίδης, Βαγιανός, Βέττας, & Μεγήρ, 2020), ο επιχειρηματικός τομέας θα μπορούσε να υποστηρίξει ορισμένες ερευνητικές προσπάθειες, τα αποτελέσματα των οποίων θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν προς όφελος των επιχειρήσεων, με την κατάλληλη χρηματοδότηση, ενώ παράλληλα μια τέτοια τακτική θα μπορούσε να ενισχύσει ερευνητικά και μεταδιδακτορικά προγράμματα, με αποτέλεσμα τον περιορισμό του brain drain, δημιουργώντας νέες προοπτικές για κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Υπό το πρίσμα αυτό, το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, υλοποιώντας έναν ακόμη στόχο του στρατηγικού του σχεδιασμού, ιδρύει τη Μονάδα Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας, σύμφωνα και με τις επιταγές του Νόμου 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις».

Ειδικότερα, αντικείμενο της Μονάδας Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας είναι η ενίσχυση της ερευνητικής ικανότητας του Α.Ε.Ι., η διασύνδεσή του με τη βιομηχανία, η μεταφορά της γνώσης που παράγεται προς την κοινωνία και η καλλιέργεια της ιδέας της επιχειρηματικότητας εντός της ακαδημαϊκής κοινότητας. Η Μονάδα Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας δύναται

να προσελκύει πάσης φύσεως χρηματοδοτήσεις, οι οποίες προέρχονται από ιδιωτικούς ή διεθνείς πόρους, καθώς και συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Η οικονομική διαχείριση των πόρων πραγματοποιείται αποκλειστικά μέσω του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ) του ΠΑ.ΠΕΛ

Η ανάπτυξη της Μονάδας, καθώς και του κανονιστικού πλαισίου που πρέπει να τη διέπει, υλοποιείται μέσω χρηματοδότησης από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», όπου το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου υπέβαλε σχετική πρόταση, στην πρόσκληση με τίτλο «ΑΞΟΝΑΣ Α: Ωρίμανση του Οικοσυστήματος Μεταφοράς Τεχνολογίας στην Ελλάδα». Με το συγκεκριμένο έργο διασφαλίζεται η ολοκληρωμένη διαμόρφωση του κανονιστικού πλαισίου και των διαδικασιών που πρέπει να διέπουν τη Μονάδα Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας, με έμφαση στη διαμόρφωση του Κανονισμού Μεταφοράς Τεχνολογίας, ο οποίος θα περιλαμβάνει τις πολιτικές για τη διαχείριση και αξιοποίηση της διανοητικής ιδιοκτησίας και θα καλύπτει όλα τα θέματα σχετικά με τη διαχείριση και διασφάλιση της Διανοητικής Ιδιοκτησίας, την αξιοποίηση της Διανοητικής Ιδιοκτησίας και την ίδρυση των τεχνοβλαστών και τη διαμόρφωση της πολιτικής για την αντιμετώπιση των συγκρούσεων συμφερόντων.

Παράλληλα, το τελευταίο διάστημα παρατηρείται μια ραγδαία ανάπτυξη του οικοσυστήματος καινοτομίας και επιχειρηματικότητας στην περιοχή της Πάτρας, το οποίο γίνεται ολοένα και πιο ανταγωνιστικό, με αρκετές πρωτοβουλίες να εξελίσσονται από τα πρώτα στάδια επιχειρηματικής ανάπτυξης, σε ώριμα σχήματα. Ειδικότερα, η συνύπαρξη στην περιοχή ερευνητών, νεοφυών επιχειρήσεων, προγραμμάτων επιχειρηματικότητας, επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων και επιταχυντών έχει συντελέσει στο να εξελιχθεί η περιοχή σε πόλο έλξης για την ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων. Η ύπαρξη, συνεπώς, ενός οργανωμένου και ισχυρού μηχανισμού διασύνδεσης της πανεπιστημιακής έρευνας με την παραγωγή, θα μπορούσε να συμβάλλει καθοριστικά στην ενίσχυση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην ευρύτερη περιοχή και να αναδείξει τον ρόλο των Πανεπιστημίων στην ωρίμανση του οικοσυστήματος Μεταφοράς Τεχνολογίας. Υπό το πλαίσιο αυτό, έχει ήδη ξεκινήσει η διαμόρφωση μιας Κοινής Δομής Μεταφοράς Τεχνολογίας, με κύριο αρωγό το Πανεπιστήμιο Πατρών και συνεργαζόμενο φορέα το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, για την υποστήριξη και αξιοποίηση της έρευνας που αναδύεται από τα πανεπιστήμια. Η συγκεκριμένη πράξη αφορά στις ενέργειες για την ενίσχυση των πολιτικών και δράσεων των δύο Ιδρυμάτων σχετικά με τη διαχείριση της Διανοητικής Ιδιοκτησίας, τους τρόπους Εμπορικής Αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων, την ίδρυση Τεχνοβλαστών (spin-offs) και την υποστήριξη της καινοτομίας που γεννάται στα εργαστήρια (Παν.Πελοποννήσου-Παν.Πατρών, 2022).

Προς επίτευξη των παραπάνω, η Κοινή Δομή θα υλοποιήσει δράσεις οι οποίες αφορούν σε τρεις άξονες:

1. **Δράσεις Μεταφοράς Τεχνολογίας**, οι οποίες επικεντρώνονται στην παροχή υποστήριξης στη διαδικασία υποβολής αιτήσεων για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, εμπορικών σημάτων και βιομηχανικών σχεδίων σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, στη διαδικασία σύναψης συμβάσεων μεταφοράς τεχνολογίας, στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, στη διαμόρφωση

επιχειρηματικών σχεδίων και στην εξεύρεση εξωτερικών συνεργατών, επενδυτών και χρηματοδότησης

2. **Δράσεις για την οργάνωση των επιμέρους Γραφείων Μεταφοράς Τεχνολογίας**, οι οποίες αφορούν στην υποστήριξη των παρεχόμενων υπηρεσιών από εξειδικευμένους εξωτερικούς συνεργάτες και τη συμμετοχή σε διεθνείς οργανώσεις μεταφοράς τεχνολογίας
3. **Δράσεις ενημέρωσης, εκπαίδευσης και επιμόρφωσης**, οι οποίες αφορούν στην εκπαίδευση των εξειδικευμένων στελεχών, την ανάπτυξη δράσεων συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και άλλων οργανισμών και Πανεπιστημίων, καθώς και τη δικτύωση/προβολή των καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο (Παν.Πελοποννήσου-Παν.Πατρών, 2022).

Επομένως, καθίσταται σαφές ότι ο αντίκτυπος της ίδρυσης της Μονάδας Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου αλλά και η ίδρυση της Κοινής Δομής Μεταφοράς Τεχνολογίας, θα είναι ιδιαίτερα σημαντικός τόσο για την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου της Περιφέρειας Πελοποννήσου όσο για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, με ιδιαίτερη έμφαση στους άξονες της καινοτομίας και της παραγωγής νέας γνώσης.

Κόμβος επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας

Μια ιδιαίτερα σημαντική πρωτοβουλία του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου είναι ίδρυση του Κόμβου Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας, μια δράση η οποία πραγματοποιείται στο πλαίσιο της Πράξης «Υποστήριξη Δράσεων Στήριξης της Επιχειρηματικότητας, Καινοτομίας και Ωρίμανσης για την Αξιοποίηση της Ερευνητικής Δραστηριότητας και των Νέων Προϊόντων και Υπηρεσιών που αναπτύσσονται στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου». Ειδικότερα, ο Κόμβος δημιουργείται με σκοπό να υποστηρίξει την ανάπτυξη της ακαδημαϊκής κοινότητας σε τομείς καινοτομίας και επιχειρηματικότητας και θα αποτελέσει τον πρώτο κρίκο στην αλυσίδα αξίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στον τομέα της καινοτομίας, συμβάλλοντας στην ενίσχυση του έργου των υπόλοιπων δομών. Πιο συγκεκριμένα, όλες οι υπηρεσίες του Κόμβου έχουν ως στόχο την ενημέρωση και εκπαίδευση της ακαδημαϊκής κοινότητας για την απόκτηση γνώσης και δεξιοτήτων, οι οποίες θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη καινοτόμων ομάδων. Οι ομάδες αυτές στη συνέχεια θα περάσουν στις υπόλοιπες δομές του Πανεπιστημίου για να υποστηριχθούν περαιτέρω και τελικά να αξιοποιήσουν εμπορικά την υπηρεσία ή το προϊόν τους. Συνεπώς, ο Κόμβος θα προετοιμάσει το δυναμικό, το οποίο στη συνέχεια θα αποτελέσει τη δεξαμενή ώριμων προτάσεων οι οποίες θα υποβληθούν στις υπόλοιπες δομές του Πανεπιστημίου, όπως το Γραφείο Μεταφοράς Τεχνολογίας και για τον λόγο αυτό η υλοποίηση της συγκεκριμένης πράξης κρίνεται αναγκαία.

Συγκεκριμένα, ο κόμβος, ο οποίος θα λειτουργήσει στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου, θα προσφέρει μια σειρά από δράσεις με τις οποίες θα επιτευχθεί η κινητοποίηση της ακαδημαϊκής κοινότητας για την ανάπτυξη της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας. Για την επίτευξη του στόχου αυτού θα πραγματοποιηθούν δράσεις οι οποίες έχουν δομηθεί ως εξής: δράσεις υποστήριξης καινοτομίας και επιχειρηματικότητας, οι οποίες αποσκοπούν στην καλλιέργεια της καινοτομίας στην ακαδημαϊκή κοινότητα και την ενημέρωση των ενδιαφερόμενων για τις βασικές

αρχές της επιχειρηματικότητας, όπως ενδεικτικά: εξειδικευμένα σεμινάρια εκπαίδευσης, διαγωνισμοί καινοτομίας, hackathons, κ.α. με απώτερο σκοπό την κινητοποίηση της ακαδημαϊκής κοινότητας για την ανάπτυξη καινοτόμων ιδεών, -υπηρεσίες mentoring – coaching, οι οποίες αποσκοπούν στη διαμόρφωση ομάδων για τις ιδέες που έχουν αναπτυχθεί κατά το πρώτο επίπεδο, καθώς και την παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών για την εκπαίδευση των συμμετεχόντων, προκειμένου να εξελιχθούν οι ίδιοι προσωπικά και ταυτόχρονα να αναπτύξουν το αντικείμενο με το οποίο ασχολούνται. Στο πλαίσιο του έργου θα αναπτυχθούν και δράσεις οι οποίες αφορούν στην περαιτέρω υποστήριξη των πιο ώριμων ομάδων, ώστε να μπορέσουν να αναπτύξουν λειτουργικά πρωτότυπα, καθώς και να δικτυωθούν με το ευρύτερο οικοσύστημα καινοτομίας και άλλες δομές που μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξή τους, όπως τα Γραφεία Μεταφοράς Τεχνολογίας. Οι δράσεις αυτές περιλαμβάνονται στην οργάνωση του κόμβου επιχειρηματικότητας και σκοπό έχουν να διαμορφώσουν τις ομάδες οι οποίες θα μεταβούν στις υπόλοιπες δομές του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου ώστε να υποστηριχθούν περαιτέρω. Στο πλαίσιο της πράξης περιλαμβάνονται και δράσεις οι οποίες αφορούν στην οργάνωση του κόμβου, όπως ο εξοπλισμός, οι ενέργειες διάχυσης και δημοσιότητας και η ανάπτυξη στρατηγικών μηχανισμών.

Ο Κόμβος Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, θα λειτουργήσει ως μήτρα για την ανάπτυξη και αλληλεπίδραση επιχειρηματικών ιδεών με έμφαση στην καινοτόμα επιχειρηματικότητα, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας της Περιφέρειας. Οι κόμβοι καινοτομίας, συμβάλλουν στην ανάπτυξη των «οικονομιών συγκέντρωσης», καθώς δίνονται περισσότερες ευκαιρίες εξέλιξης της επιχειρηματικότητας και δημιουργείται πρόσφορο έδαφος για την υλοποίηση των επιχειρηματικών σχεδίων, ενώ θεωρείται σημαντικό να δημιουργούνται τέτοιοι Κόμβοι κοντά σε Πανεπιστήμια (Πισσαρίδης, Βαγιανός, Βέττας, & Μεγύρ, 2020). Η θετική αλληλεπίδραση των δραστηριοτήτων του Κόμβου με την οικονομική ανάπτυξη και τον παραγωγικό ιστό της Περιφέρειας αναμένεται να είναι εμφανής, μέσω της έμπρακτης υποστήριξης που θα προσφέρει η νέα αυτή δομή του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, τόσο σε ζητήματα έρευνας όσο και σε ζητήματα εμπορικής αξιοποίησης καινοτόμων ιδεών και επιχειρηματικής ανάπτυξης.

[Κέντρο Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης](#)

Το Κέντρο Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, ιδρύεται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & δια Βίου Μάθηση». Συγκεκριμένα, σκοπός του Κέντρου είναι η υλοποίηση μιας σειράς δράσεων μέσω των οποίων επιτυγχάνεται η ολοκληρωμένη υποστήριξη του εκπαιδευτικού έργου καθώς και των διδασκόντων, ενώ παράλληλα διαμορφώνεται και ένα ελκυστικό ακαδημαϊκό περιβάλλον για τους σπουδαστές, βελτιώνοντας με αυτόν τον τρόπο την εκπαιδευτική εμπειρία κατά τη διάρκεια φοίτησής τους στο Ίδρυμα.

Στο πλαίσιο λειτουργίας του Κέντρου λειτουργεί το Παρατηρητήριο Εκπαίδευσης, για τη συνεχή παρακολούθηση της ποιότητας της διδασκαλίας και των πρακτικών που χρησιμοποιούνται στο

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Στόχος της δράσης είναι η ευθυγράμμιση και ανταπόκριση του Ιδρύματος στα κριτήρια ποιότητας και αποτελεσματικότητας της ανώτατης εκπαίδευσης που διαμορφώνονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (EXAE). Επιπλέον, πραγματοποιούνται δράσεις για την υποστήριξη, την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης του Ιδρύματος, αξιοποιώντας νέες τεχνολογίες και καλές πρακτικές που χρησιμοποιούνται σε άλλα ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Για την αποτελεσματική εφαρμογή των δράσεων αυτών και την ευθυγράμμιση των νέων πρακτικών με τους στόχους του Πανεπιστημίου, έχει διαμορφωθεί και ένα ολοκληρωμένο Σχέδιο Εφαρμογής Ψηφιακών Μέσων Εκπαίδευσης, για την εφαρμογή και χρήση της τεχνολογίας της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών προς όφελος της εκπαίδευσης και των υπηρεσιών του Πανεπιστημίου.

Ακόμα, στις λειτουργίες του Κέντρου Υποστήριξης Διδασκαλίας, περιλαμβάνεται και η διοργάνωση ειδικών επιμορφωτικών εκδηλώσεων με στόχο την έμπρακτη υποστήριξη των νέων διδασκόντων, καθώς και των φοιτητών. Ειδικότερα, για την ενημέρωση και εκπαίδευσή των διδασκόντων, πραγματοποιούνται επιμορφωτικά σεμινάρια με απώτερο σκοπό την ενίσχυση των δεξιοτήτων τους σε σύγχρονες εκπαιδευτικές πρακτικές. Σε συνέχεια των επιμορφωτικών δράσεων, στο πλαίσιο της λειτουργίας του Γραφείου, πραγματοποιούνται και επιμορφωτικά εργαστήρια με στόχο την ενημέρωση και εξοικείωση των φοιτητών με τις νέες τεχνολογίες καθώς και την επιμόρφωσή τους σε βασικά εργαλεία πληροφορικής.

Τέλος, στο πλαίσιο λειτουργίας του Κέντρου έχει διαμορφωθεί ηλεκτρονικό αποθετήριο εκπαιδευτικού υλικού, για τη συγκέντρωση χρήσιμου και βοηθητικού υλικού για την εκπαίδευση, το οποίο υλοποιείται μέσω δύο δράσεων, το Ψηφιακό αποθετήριο Σημειώσεων και το Ψηφιακό Βοηθητικό Εκπαιδευτικό Υλικό. Σκοπός των δράσεων, είναι η βελτίωση της εμπειρίας των σπουδαστών, η εξέλιξη και αναβάθμιση του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος, καθώς και η υποστήριξη των εκπαιδευτικών του Ιδρύματος και ιδίως των νέων διδασκόντων. Μέσω όλων των παραπάνω δράσεων, ενισχύονται κυρίως οι νέες διδακτικές προσεγγίσεις, οι καινοτόμες πρακτικές και η αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΦΕΚ Β' 2283/10.05.2022).

Προκειμένου για την διασφάλιση της ποιότητας της εκπαιδευτικής διαδικασίας και των παρεχόμενων υπηρεσιών των ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων, έχουν διαμορφωθεί συγκεκριμένα πλαίσια και ποιοτικά κριτήρια τα οποία καλούνται να ακολουθηθούν, ώστε να μπορέσουν να διατηρήσουν το επίπεδο των σπουδών που παρέχουν. Παράλληλα, η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας δημιουργεί ευκαιρίες και στον τομέα της μάθησης και για αυτό το λόγο πολλά πανεπιστήμια εισάγουν καινοτόμες διαδικασίες στην λειτουργία τους, ενισχύοντας με αυτόν τον τρόπο το ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα και προσελκύοντας μεγαλύτερο αριθμό σπουδαστών και νέων διδασκόντων. Συνεπώς, ένα ίδρυμα το οποίο στοχεύει στην ενίσχυση της θέσης του στο εκπαιδευτικό οικοσύστημα οφείλει να υλοποιεί δράσεις που θα του επιτρέπουν να αναβαθμίσει και να βελτιώσει τις υπηρεσίες του. Από τα παραπάνω διαφαίνεται ότι το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου για να μπορέσει να ενισχύσει τις εκπαιδευτικές διαδικασίες και τις υπηρεσίες του, θα πρέπει να εισάγει καινοτόμες πρακτικές και μέτρα για την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την λειτουργία του Γραφείου Υποστήριξης Διδασκαλίας, το οποίο περιλαμβάνει μια σειρά από δράσεις μέσω των οποίων επιτυγχάνεται η ολοκληρωμένη

υποστήριξη του εκπαιδευτικού έργου καθώς και των διδασκόντων, ενώ παράλληλα στοχεύει να διαμορφώσει και ένα ελκυστικό ακαδημαϊκό περιβάλλον για τους σπουδαστές, βελτιώνοντας με αυτόν τον τρόπο την εκπαιδευτική εμπειρία κατά τη διάρκεια φοίτησής τους στο Ίδρυμα.

Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.)

Η δια βίου εκπαίδευση ή συνεχής ανάπτυξη των δεξιοτήτων είναι ένα ζήτημα το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαιδευτικής πολιτικής, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Προς αυτή την κατεύθυνση, τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας αναπτύσσουν εκπαιδευτικά προγράμματα με έμφαση στις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς και στην παροχή επιπλέον εξειδίκευσης, τα οποία παρέχονται μέσω των κέντρων εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.). Στο πλαίσιο της λειτουργίας τους, τα Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. δύναται να αναπτύσσουν συνεργασίες με Πανεπιστήμια και ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς του εξωτερικού, προκειμένου να διαμορφώσουν εκπαιδευτικά προγράμματα υψηλού επιπέδου στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης.

Τα κέντρα εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης αποτελούν ανεξάρτητη ακαδημαϊκή μονάδα των ΑΕΙ με διακριτά όργανα διοίκησης, ενώ είναι αποκλειστικά αυτοχρηματοδοτούμενα και δεν συμμετέχουν στον τακτικό προϋπολογισμό των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Ν. 4957/2022, ΦΕΚ Α 141/21.7.2022). Ειδικότερα, το Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, το οποίο λειτουργεί ιδρύθηκε με την αριθμ. 228040/Ζ1/29-12-2017 (ΦΕΚ Β΄ 4861) υπουργική απόφαση «Ίδρυση Κέντρου Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου», παρέχει εκπαιδευτικά προγράμματα τα οποία δύναται να υλοποιηθούν είτε δια ζώσης είτε από απόσταση στα ακόλουθα θεματικά πεδία (

Εικόνα 5.2):

Εικόνα 5.2: Προγράμματα Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Τα ως άνω προγράμματα, δίνουν την ευκαιρία σε αποφοίτους δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, να αναπτύξουν περαιτέρω τις δεξιότητές τους, με βάση την επαγγελματική τους ενασχόληση και το προσωπικό τους ενδιαφέρον. Επιπλέον, σύμφωνα με το Άρθρο 2 του

Κανονισμού Λειτουργίας, οι δραστηριότητες του Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου συνοψίζονται στις ακόλουθες:

1. Η παροχή της δυνατότητας στους πολίτες για διά βίου εκπαίδευση, επιστροφή στην εκπαίδευση, ευέλικτη εκπαίδευση ακόμα και μετά από την είσοδό τους στο χώρο της εργασίας.
2. Η δημιουργία ενός ευέλικτου και δημιουργικού περιβάλλοντος μάθησης για όλους τους εκπαιδευόμενους.
3. Η διαρκής και άμεση ανταπόκριση στις συνεχείς αλλαγές στο επιστημονικό, τεχνολογικό, οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό τομέα.
4. Η προσφορά προγραμμάτων σπουδών με διδασκαλία εκτός ωρών εργασίας, με υποστήριξη από τεχνολογίες πληροφορικής για ηλεκτρονική μάθηση, με αξιολόγηση της προηγούμενης γνώσης των συμμετεχόντων και με στόχευση σε συγκεκριμένες επαγγελματικές ομάδες.
5. Η ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού και προγραμμάτων. Το Κέντρο αναπτύσσει εκπαιδευτικό υλικό το οποίο χρησιμοποιείται στα προγράμματα που υλοποιεί. Επίσης, μπορεί να διαθέτει ή να εκπονεί πρότυπο υλικό για τρίτους φορείς μετά από έγκριση των αρμοδίων οργάνων.
6. Τα εν λόγω προγράμματα μπορεί να προσφέρονται στην ελληνική, την αγγλική ή σε όποια άλλη γλώσσα κριθεί απαραίτητο.
7. Η προσφορά καθοδήγησης και συμβουλευτικών υπηρεσιών σε κάθε εκπαιδευόμενο και η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για μελλοντικούς εκπαιδευόμενους (ιδιαίτερα χωρίς ακαδημαϊκό υπόβαθρο).
8. Η διασφάλιση της ποιότητας στη διά βίου μάθηση σε τρία επίπεδα:
 - α) ικανοποίηση των φοιτητών,
 - β) επιτυχία της διαδικασίας μάθησης,
 - γ) μεταφορά της μάθησης στο χώρο εργασίας.
9. Η ενίσχυση της σχέσης μεταξύ έρευνας, διδασκαλίας και καινοτομίας στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης - υλοποίηση ερευνητικής μονάδας διά βίου μάθησης.
10. Η ανάπτυξη συνεργασιών σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο για την παροχή ελκυστικών και σύγχρονων προγραμμάτων μέσω Προγραμματικών Συμφωνιών με τις Περιφέρειες και τους Δήμους, τους Εκπαιδευτικούς και τους Επαγγελματικούς φορείς, τα Κοινωνικά Ιδρύματα καθώς και άλλους Δημόσιους και Ιδιωτικούς φορείς. Οι Συμφωνίες αυτές ενδεικτικά μπορούν να αφορούν:
 - α) σε μελέτες διάγνωσης αναγκών σχετικά με την επιμόρφωση, επαγγελματική κατάρτιση και εκπαίδευση ενηλίκων,
 - β) στην υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων,
 - γ) στην ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού,
 - δ) στην υποστήριξη δομών και παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού,
 - ε) στη συμβουλευτική οικογένειας,
 - στ) στη διαπολιτισμική εκπαίδευση και υποστήριξη προγραμμάτων για ευπαθείς κοινωνικά ομάδες του πληθυσμού.
11. Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που δίνει η ανάπτυξη συστήματος πιστοποίησης προσόντων των εκροών της μη τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης και κατάρτισης.

12. Η αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού και των υποδομών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου σε προγράμματα που απευθύνονται στην ελληνική και διεθνή κοινότητα και ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πολιτών για κατάρτιση, επιμόρφωση και εξειδίκευση.
13. Η ενίσχυση των δεσμών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου με την τοπική κοινωνία και η εξασφάλιση της δυνατότητάς της να έχει υψηλού επιπέδου επιμόρφωση, κατάρτιση και εξειδίκευση.
14. Η υλοποίηση δράσεων επικοινωνίας όπως:
 - α) διοργάνωση θεματικών συνεδρίων,
 - β) διασύνδεση με άλλα Πανεπιστήμια,
 - γ) διάλογος και συνεργασία με φορείς του δημόσιου, ιδιωτικού και κοινωνικού τομέα,
 - δ) τεκμηρίωση καλών πρακτικών και βασικών αποτελεσμάτων μάθησης.
15. Η υλοποίηση καινοτόμων δράσεων όπως:
 - α) ανοικτές διαλέξεις για όλους τους πολίτες,
 - β) προγράμματα και διαλέξεις για παιδιά,
 - γ) προγράμματα διά βίου εκπαίδευσης για το προσωπικό του Πανεπιστημίου.

Η παροχή ποιοτικής δια βίου εκπαίδευσης, λειτουργεί ως εργαλείο για την βελτίωση των ποσοστών ανεργίας, καθώς τα εκπαιδευτικά προγράμματα διαμορφώνονται με βάση την ζήτηση της αγοράς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κοινωνίας. Παράλληλα είναι ένα μέσο για την βελτίωση του ποσοστού των ενηλίκων που έχουν περιορισμένες δεξιότητες γραμματισμού και ΤΠΕ (European Commission, 2015). Ως εκ τούτου, το ανθρώπινο δυναμικό της Περιφέρειας Πελοποννήσου, έχει περισσότερες ευκαιρίες ανάπτυξης δεξιοτήτων σε κίριους τομείς, οι οποίοι άπτονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, ενώ μέσω του Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. παρέχεται η δυνατότητα βελτίωσης του μορφωτικού επιπέδου των κατοίκων της Περιφέρειας και κατ' επέκταση η απορρόφησή τους στην τοπική αγορά εργασίας.

Γραφείο Διασύνδεσης

Το γραφείο διασύνδεσης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου λειτουργεί στο πλαίσιο της υποστήριξης των φοιτητών σχετικά με ζητήματα που αφορούν την επαγγελματική τους πορεία αλλά και την εκπαιδευτική τους σταδιοδρομία. Το γραφείο παρέχει στους φοιτητές τις απαραίτητες πληροφορίες προκειμένου να επιλέξουν τα κατάλληλα μεταπτυχιακά προγράμματα για αυτούς, με βάση τις δεξιότητες τους και τη ζήτηση της αγοράς εργασίας. Επιπλέον, το γραφείο παρέχει υποστήριξη σε ζητήματα υποτροφιών και σχεδιασμού της επαγγελματικής σταδιοδρομίας των αποφοίτων, εξασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο την επιτυχή πορεία τους. Μια ιδιαίτερα σημαντική υπηρεσία που παρέχει το γραφείο είναι αυτή της συμβουλευτικής υποστήριξης για θέματα σύνταξης βιογραφικού σημειώματος και προετοιμασίας των φοιτητών και των αποφοίτων για συνεντεύξεις, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην ενίσχυσή τους για την διεκδίκηση μιας επιτυχούς επαγγελματικής πορείας. Επιπλέον, το γραφείο παρέχει εξειδικευμένες δράσεις, που αφορούν την ψυχολογική υποστήριξη των φοιτητών, τόσο στο πλαίσιο της ατομικής όσο και της ομαδικής συμβουλευτικής. Προκειμένου για την ορθή επιστημονική προσέγγιση των ενδιαφερομένων παρέχονται ειδικά διαμορφωμένα ψυχομετρικά τεστ, βάσει των οποίων εντοπίζονται οι δεξιότητες και τα ταλέντα των φοιτητών, ώστε να διαμορφωθεί ένα

αποτελεσματικό πλάνο κατεύθυνσης για την μετέπειτα ακαδημαϊκή και επαγγελματική πορεία τους.

Το γραφείο διασύνδεσης, παρέχει επιπλέον υπηρεσίες ατομικής και ομαδικής συμβουλευτικής, είτε δια ζώσης είτε εξ αποστάσεως μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας και προσωπικών συναντήσεων. Η υπηρεσία της συμβουλευτικής αποτελεί ιδιαίτερα σημαντική υποστήριξη προς τους φοιτητές καθώς μέσω αυτής επιτυγχάνεται η εξατομικευμένη παροχή συμβουλών με βάση τις ξεχωριστές ανάγκες του κάθε ενδιαφερόμενου. Επιπλέον, παρέχονται εξατομικευμένες και ομαδικές υπηρεσίες συμβουλευτικής σε φοιτητές ΑΜΕΑ, με σκοπό την υποστήριξή τους για στην ομαλή εισαγωγή τους στην αγορά εργασίας. Βασικός στόχος του γραφείου διασύνδεσης είναι η επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων και η σύνδεσή τους με την αγορά εργασίας, ενισχύοντας με αυτόν τον τρόπο την παραγωγικότητα και την οικονομία, τόσο της τοπικής κοινωνίας της Πελοποννήσου όσο και των υπόλοιπων περιοχών που έχουν αναπτύξει δεσμούς συνεργασίας το Πανεπιστήμιο (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, 2022).

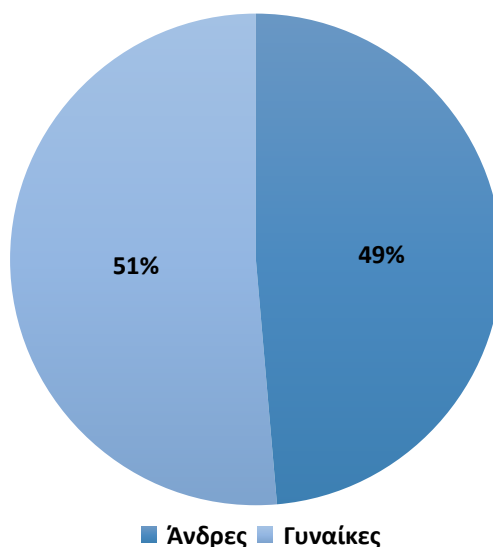
Η δημιουργία του γραφείου διασύνδεσης, αποτελεί μια προσπάθεια γεφύρωσης του χώρου του Πανεπιστημίου με τον χώρο της αγοράς εργασίας, τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας όσο και σε εθνικό επίπεδο. Η προσπάθεια που γίνεται μέσα από την συγκεκριμένη δομή, ενισχύει περαιτέρω την δικτύωση του Πανεπιστημίου με ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς, που είναι έτοιμοι να υποδεχθούν νέους πτυχιούχους και να ενισχύσουν την παραγωγικότητα τους με εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η γεφύρωση του χάσματος που υπάρχει ανάμεσα στις επιχειρήσεις και στους νέους, αναφορικά με την αντιστοιχία των επαγγελματικών δεξιοτήτων των ατόμων και της ζήτησης που προκύπτει από τους φορείς, με σκοπό την αποτελεσματική στελέχωσή τους. Είναι σημαντικό, ακόμα, να επισημανθεί ότι στο πλαίσιο της αναβάθμισης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, υλοποιείται και έργο που αφορά στην ενίσχυση του Γραφείου Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου διά μέσου της στελέχωσης του με εξειδικευμένο δυναμικό και της δημιουργίας, εγκατάστασης, παραμετροποίησης και λειτουργίας πληροφοριακού συστήματος για την παρακολούθηση φοιτητών και αποφοίτων του τμήματος που επιπρόσθετα θα καθιστά εφικτή την περιοδική συλλογή δεδομένων σχετικών με την πορεία και τις ανάγκες των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, καθώς και άλλα στοιχεία σύμφωνα με τα πρότυπα που αναπτύσσει η ΕΘΑΕ και σε συνεργασία μαζί της. Το έργο χρηματοδοτείται μέσω του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση».

6. Η επίδραση του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στην ανάπτυξη της Περιφέρειας

6.1 Ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου

Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου διαθέτει πλήθος διδακτικού και διοικητικού προσωπικού, υψηλής εξειδίκευσης, με σκοπό την αποτελεσματική κάλυψη των αναγκών του. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την τελευταία καταγραφή που πραγματοποιήθηκε από την Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας, στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δραστηριοποιούνται 350 μέλη διδακτικού προσωπικού, καθώς επίσης και 165 διοικητικοί υπάλληλοι. Επιπλέον, σύμφωνα με τις ίδιες καταγραφές, το σύνολο των προπτυχιακών φοιτητών του Πανεπιστημίου ανέρχεται σε 22.420 ενώ οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αριθμούν 1.760.

Διάγραμμα 6.1. Εγγεγραμμένοι φοιτητές κατά φύλο (2020-2021)

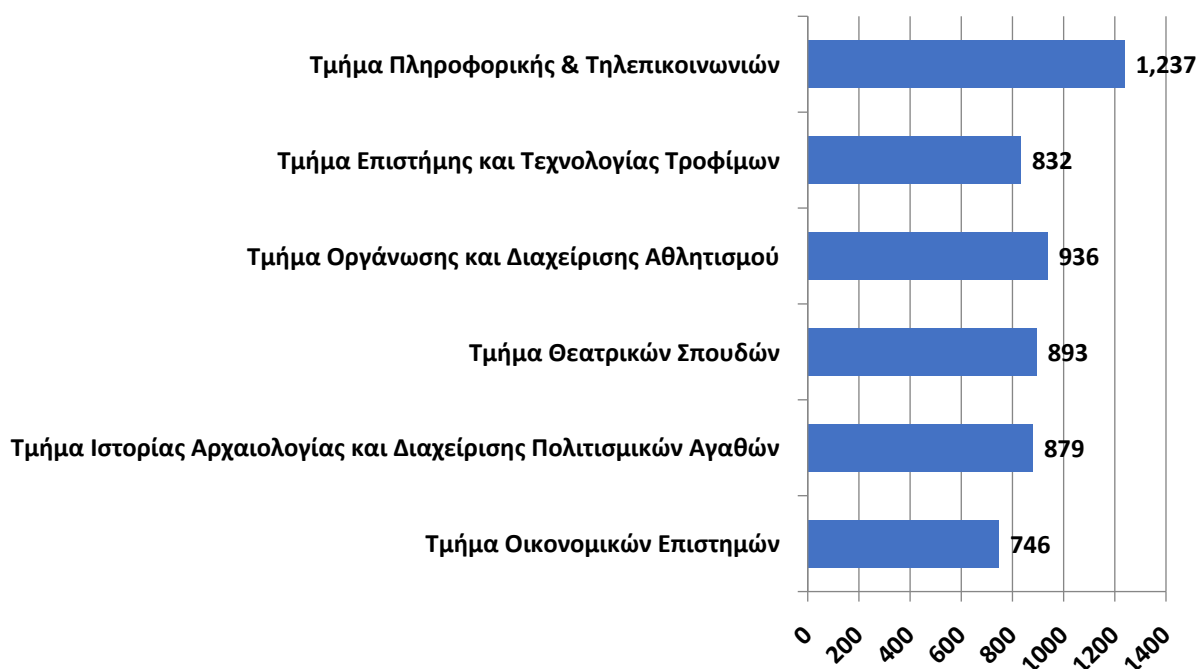
Σύμφωνα με τα δεδομένα της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, συνολικά 11.600 φοιτητές πραγματοποίησαν εγγραφή στα προπτυχιακά τμήματα, για την περίοδο 2020-2021. Όπως αποτυπώνεται και στο παραπάνω διάγραμμα, η συμμετοχή των ανδρών και των γυναικών στα προπτυχιακά προγράμματα είναι σχεδόν ισόποση. Ειδικότερα, το 51% των εγγεγραμμένων φοιτητών για την συγκεκριμένη περίοδο αναφοράς, αποτελούνται από γυναίκες ενώ το 49% αντιπροσωπεύεται από άνδρες (Διάγραμμα 6.1). Η ισοκατανομή που έχει επιτευχθεί αναφορικά με την πρόσβαση των δύο φύλων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αποτελεί σημαντική επιτυχία για το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και κατ' επέκταση για την Περιφέρεια, καθώς αποδεικνύεται η εφαρμογή της αρχής της ισότητας των δύο φύλων, στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής σταδιοδρομίας και της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Διάγραμμα 6.2.Κατανομή εγγεγραμμένων φοιτητών ΑΜΕΑ (2020-2021)

Αναφορικά με τη συμμετοχή των ΑΜΕΑ στα προπτυχιακά προγράμματα του Πανεπιστημίου, με βάση τα δεδομένα της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας για τα έτη 2020-2021 (Διάγραμμα 6.2), φαίνεται ότι κοντά στους 40 φοιτητές εντάχθηκαν σε κάποιο από τα τμήματα του Πανεπιστημίου. Στο ανωτέρω διάγραμμα παρουσιάζονται τα Τμήματα στα οποία σημειώθηκε η μεγαλύτερη συμμετοχή. Το γεγονός ότι το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου ενσωματώνει φοιτητές ΑΜΕΑ στα προπτυχιακά του προγράμματα, δημιουργεί αισιόδοξες προοπτικές σχετικά με ενδυνάμωση και ανάπτυξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας και διαμορφώνει νέα δεδομένα σχετικά με την συμμετοχή των ατόμων με ειδικές ανάγκες σε σύγχρονους επιστημονικούς κλάδους. Στο Παράρτημα ΙΙΙ παρουσιάζεται αναλυτικότερα η κατανομή των εγγεγραμμένων φοιτητών ΑΜΕΑ στα τμήματα του Πανεπιστημίου, με βάση τα δεδομένα της ΜΟΔΙΠ.

Διάγραμμα 6.3. Κατανομή εγγεγραμμένων φοιτητών κατά ακαδημαϊκό τμήμα (2020-2021)

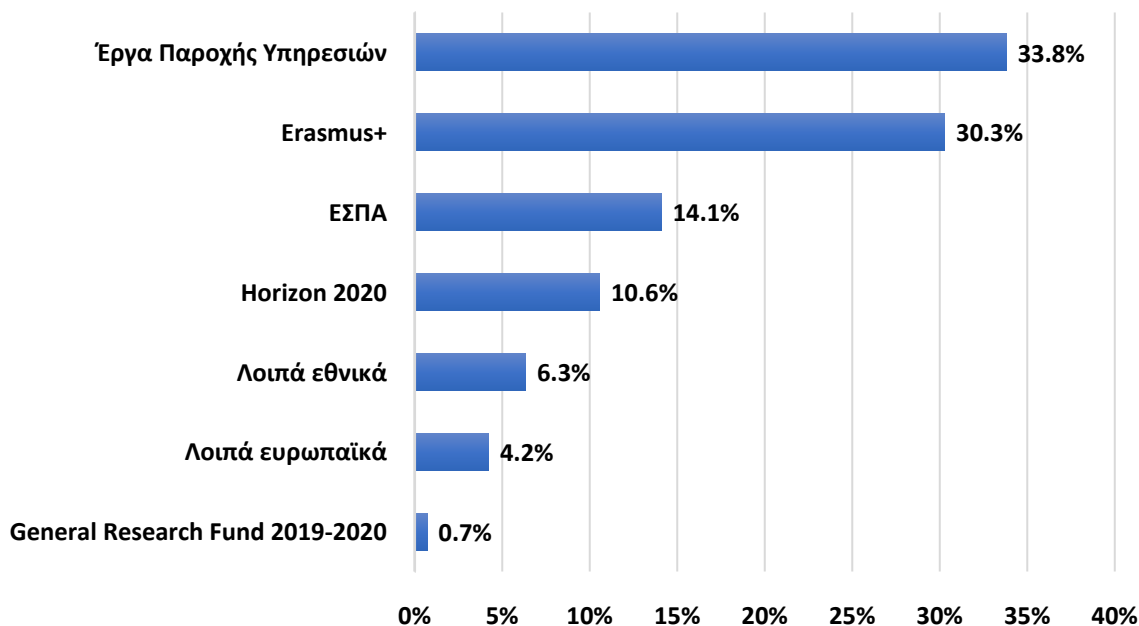

Στο Διάγραμμα 6.3, αποτυπώνονται τα τμήματα του Πανεπιστημίου με τις περισσότερες εγγραφές φοιτητών, σύμφωνα με δεδομένα της ΜΟΔΙΠ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, για την περίοδο 2020-2021. Το ακαδημαϊκό τμήμα το οποίο υπερτερεί σε συμμετοχές, σε σύγκριση με τα υπόλοιπα του Πανεπιστημίου, είναι το Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών με 1.237 εγγεγραμμένους φοιτητές. Το γεγονός αυτό αναδεικνύει την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας σε ψηφιακές δεξιότητες, απαραίτητες στην σύγχρονη αγορά εργασίας. Ακολουθούν τα τμήματα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού με 936, Θεατρικών Σπουδών με 893, Ιστορίας Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών με 879, Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων με 832 και Οικονομικών Επιστημών με 746. Αναλυτικότερα, η κατανομή του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών παρουσιάζεται στο Παράρτημα IV.

6.2 Έρευνα

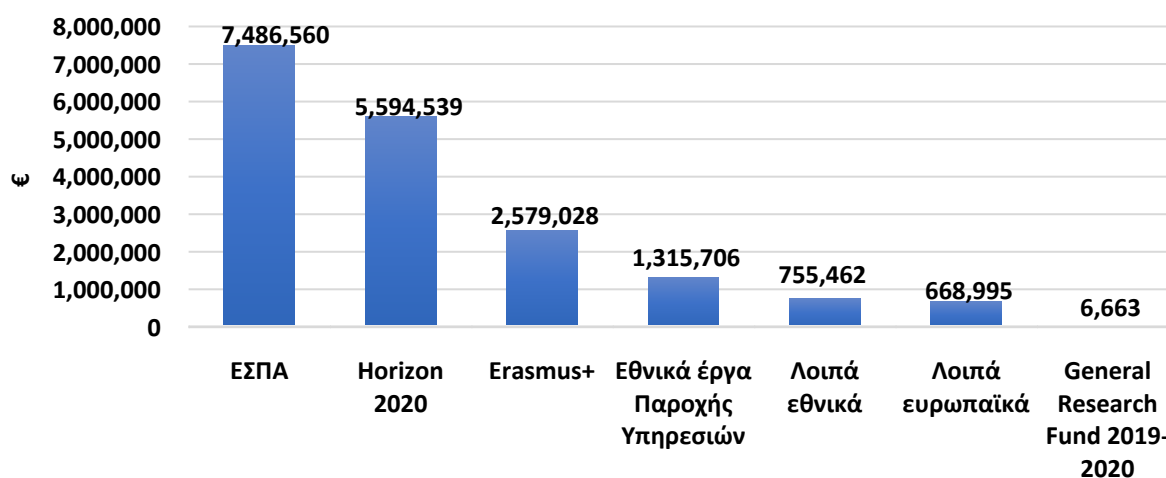
Στην παρούσα ενότητα σκιαγραφείται η δραστηριότητα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στο τομέα της έρευνας κατά την χρονική περίοδο 2019-2020. Τα δεδομένα που παρουσιάζονται στα παρακάτω διαγράμματα αποτυπώνουν με ακρίβεια ένα ευρύ φάσμα δεδομένων τα οποία αντλήθηκαν από τον Ειδικό Λογαριασμό Έρευνας και Κονδυλίων.

Διάγραμμα 6.4. Κατανομή ερευνητικών έργων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου ανά χρηματοδοτικό εργαλείο

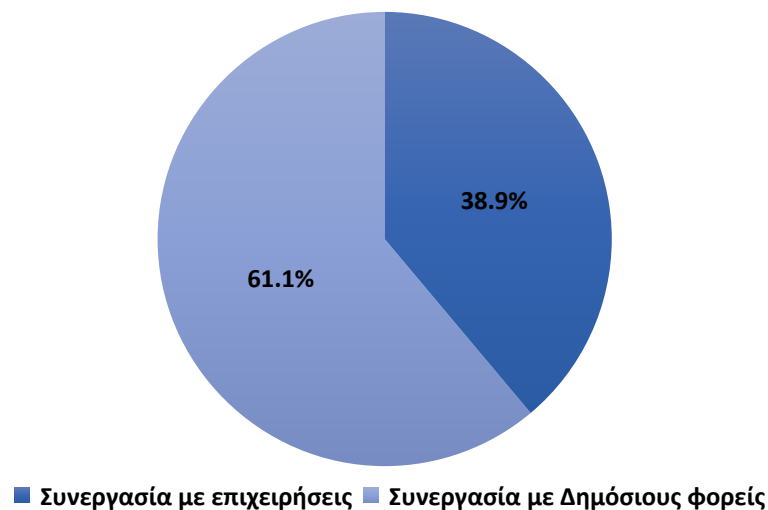
Όπως φαίνεται στο παραπάνω διάγραμμα (Διάγραμμα 6.4), το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου πραγματοποιεί την ερευνητική του δραστηριότητα με την υποστήριξη επτά ειδών χρηματοδοτικών εργαλείων. Ειδικότερα, οι έρευνες που χρηματοδοτούνται από Έργα Παροχής Υπηρεσιών φαίνεται να κυριαρχούν με το ποσοστό τους να αγγίζει το 33,8% ενώ το αμέσως επόμενο πρόγραμμα χρηματοδότησης είναι το Erasmus+ με ποσοστό ερευνών 30,3%. Στη τρίτη θέση βρίσκεται το χρηματοδοτικό εργαλείο ΕΣΠΑ με 14,1%, ενώ τέταρτο στην κατάταξη είναι το πρόγραμμα Horizon 2020 με 10,6%. Με λιγότερη δυναμική φαίνεται να χρηματοδοτούνται ερευνητικά προγράμματα από λοιπά εθνικά και ευρωπαϊκά εργαλεία, με ποσοστά 6,3% και 4,2% αντίστοιχα, ενώ τελευταίο στην κατάταξη βρίσκεται το General Research Fund 2019-2020 το οποίο σημειώνει ποσοστό 0,7%.

Διάγραμμα 6.5. Συνολικός προϋπολογισμός έργων ανά κατηγορία χρηματοδοτικού εργαλείου

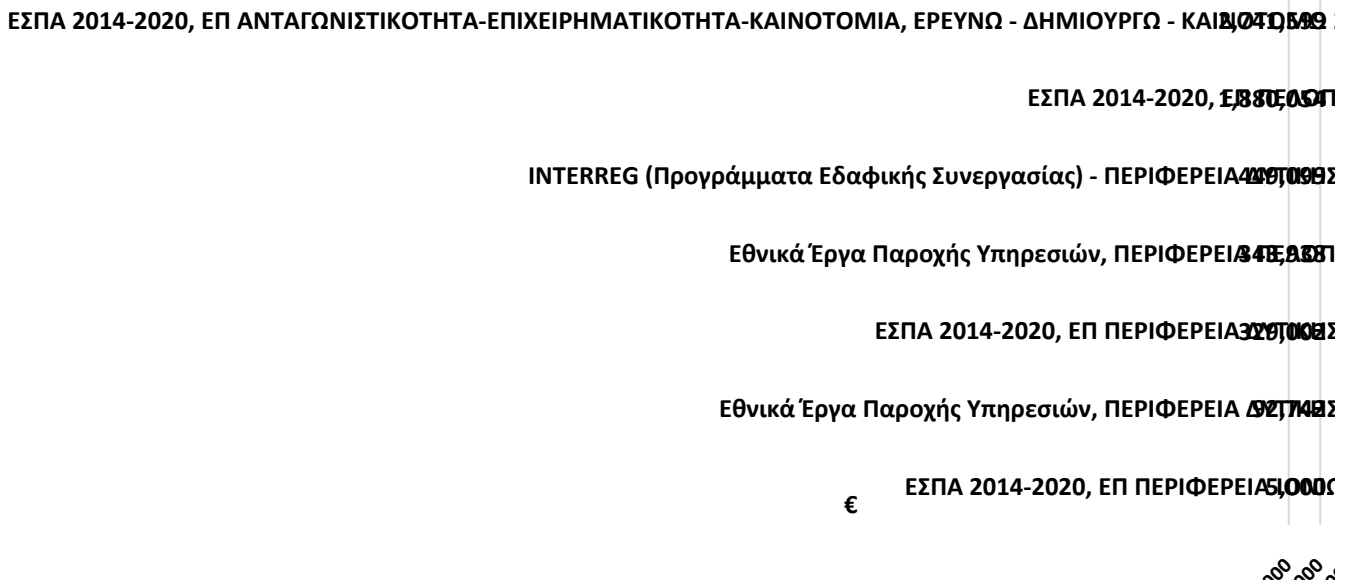
Συνεχίζοντας, στο Διάγραμμα 6.5 παρουσιάζεται ο συνολικός προϋπολογισμός των ερευνητικών έργων ανά κατηγορία χρηματοδοτικού εργαλείου. Όπως παρατηρείται, τον υψηλότερο συνολικό προϋπολογισμό σημειώνουν τα έργα που πραγματοποιούνται μέσω ΕΣΠΑ, ο οποίος ανέρχεται σε €7.486.560,27, ενώ στην δεύτερη θέση ακολουθεί το πρόγραμμα Horizon 2020 με €5.594.539,06. Συνεχίζοντας, οι έρευνες που πραγματοποιήθηκαν από το πρόγραμμα Erasmus+ σημείωσαν προϋπολογισμό ύψους €2.579.028,26 και οι έρευνες που υποστηρίχθηκαν από τα Εθνικά Έργα Παροχής Υπηρεσιών κατέγραψαν συνολικό προϋπολογισμό €1.315.706,23. Μικρότερο εύρος φαίνεται να παρουσιάζει ο προϋπολογισμός των ερευνητικών προγραμμάτων που χρηματοδοτήθηκαν από λοιπά εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα. Τέλος, σημαντικά χαμηλός είναι ο προϋπολογισμός που προήλθε από το General Research Fund 2019-2020.

Διάγραμμα 6.6: Κατανομή ερευνητικών έργων που υλοποιούνται σε συνεργασία με επιχειρήσεις και δημόσιους φορείς

Στο Διάγραμμα 6.6, αποτυπώνεται η κατανομή των ερευνητικών έργων που υλοποιούνται σε συνεργασία με επιχειρήσεις και δημόσιους φορείς. Σημαντικά μεγαλύτερο φαίνεται να είναι το ποσοστό των συνεργασιών με επιχειρήσεις, το οποίο αγγίζει το 61,1%, ενώ τα ερευνητικά έργα που υλοποιούνται σε συνεργασία με Δημόσιους φορείς σημειώνουν ποσοστό 38,9%. Υπογραμμίζεται ότι, το σύνολο των έργων που υλοποιούνται σε συνεργασία με επιχειρήσεις χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία», καθώς και το πρόγραμμα «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ 2014-2020».

Διάγραμμα 6.7: Προϋπολογισμός έργων που υλοποιούνται σε συνεργασία με επιχειρήσεις και δημόσιους φορείς, ανά χρηματοδοτικό εργαλείο

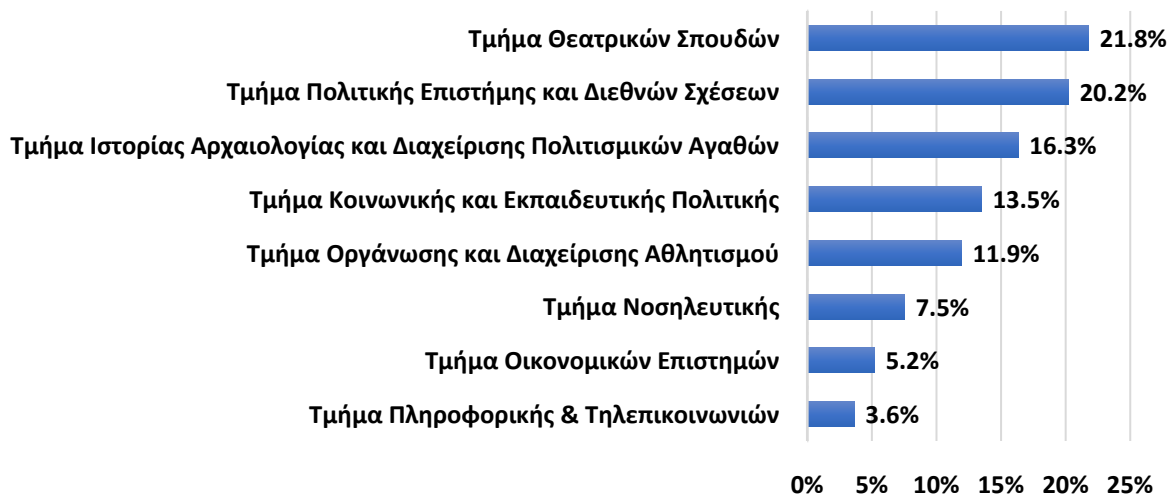
Στο τελευταίο διάγραμμα της ενότητας (

Διάγραμμα 6.7) παρουσιάζεται ο προϋπολογισμός των έργων που υλοποιούνται σε συνεργασία με επιχειρήσεις και δημόσιους φορείς, ανά χρηματοδοτικό εργαλείο. Ειδικότερα, τον υψηλότερο προϋπολογισμό φαίνεται να σημειώνουν τα έργα που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα ΕΣΠΑ 2014-2020 σε συνεργασία με τα Επιχειρησιακά Προγράμματα Ανταγωνιστικότητα-Επιχειρηματικότητα-Καινοτομία και Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ 2014-2020, ύψους 2.741.598,54€, καθώς επίσης και τα έργα που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα ΕΣΠΑ 2014-2020 σε συνεργασία με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοπόννησος με 1.880.053,90€. Σημαντικά μικρότερος φαίνεται να είναι ο προϋπολογισμός των έργων που χρηματοδοτούνται από το Interreg σε συνεργασία με την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με προϋπολογισμό 449.098,56€. Τα έργα που υλοποιούνται από την συνεργασία Εθνικά Έργα Παροχής Υπηρεσιών και Περιφέρεια Πελοποννήσου καταγράφουν προϋπολογισμό 343.938,18€, ενώ στο ίδιο εύρος κινούνται τα έργα που πραγματοποιούνται μέσω του ΕΣΠΑ 2014-2020 σε συνεργασία με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με 329.001,60€. Τις τελευταίες θέσεις, αναφορικά με το ύψος του προϋπολογισμού, καταλαμβάνουν τα έργα που χρηματοδοτούνται από τη συνεργασία Εθνικών Έργων Παροχής Υπηρεσιών και του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με 92.741,94€ και τα έργα που υλοποιήθηκαν μέσω της συνεργασίας ΕΣΠΑ 2014-2020 και Επιχειρησιακού Προγράμματος Ιονίων Νήσων, ύψους 5.000,00€.

6.3 Πρακτική άσκηση

Γραφείο Πρακτικής Άσκησης Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Διάγραμμα 6.8: Κατανομή Πρακτικών Ασκήσεων ανά Τμήμα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

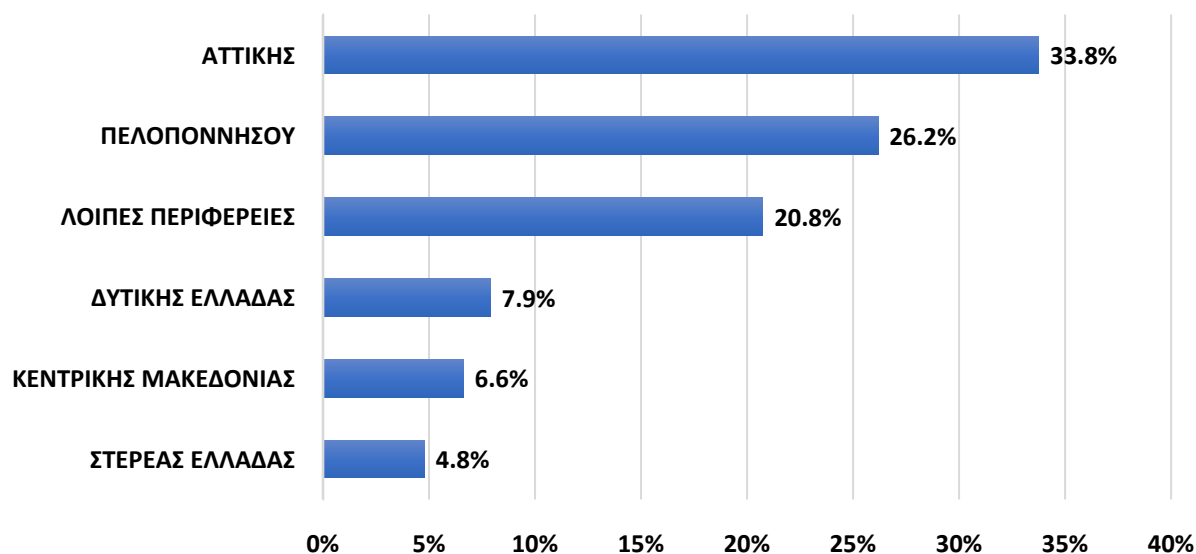

Το παραπάνω διάγραμμα (Διάγραμμα 6.8) αποτυπώνει την κατανομή των πρακτικών ασκήσεων ανά ακαδημαϊκό τμήμα, στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Το υψηλότερο σε ποσοστά τμήμα φαίνεται να είναι το Τμήμα Θεατρικών σπουδών, με ποσοστό 21,8%, ενώ με μικρή διαφορά ακολουθεί το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων με 20,2%. Τα τμήματα Ιστορίας Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών, Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής και Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού, φέρουν χαμηλότερα ποσοστά με 16,3%, 13,5% και 11,9% αντίστοιχα. Τα Τμήματα Νοσηλευτικής και Οικονομικών Επιστημών παρουσιάσουν ποσοστά που αγγίζουν το 7,5% και 5,2% αντίστοιχα, ενώ το χαμηλότερο ποσοστό φαίνεται να κατέχει το Τμήμα Πληροφορικής & Επικοινωνιών με 3,6%.

Γραφείο Πρακτικής Άσκησης πρώην ΤΕΙ Πελοποννήσου

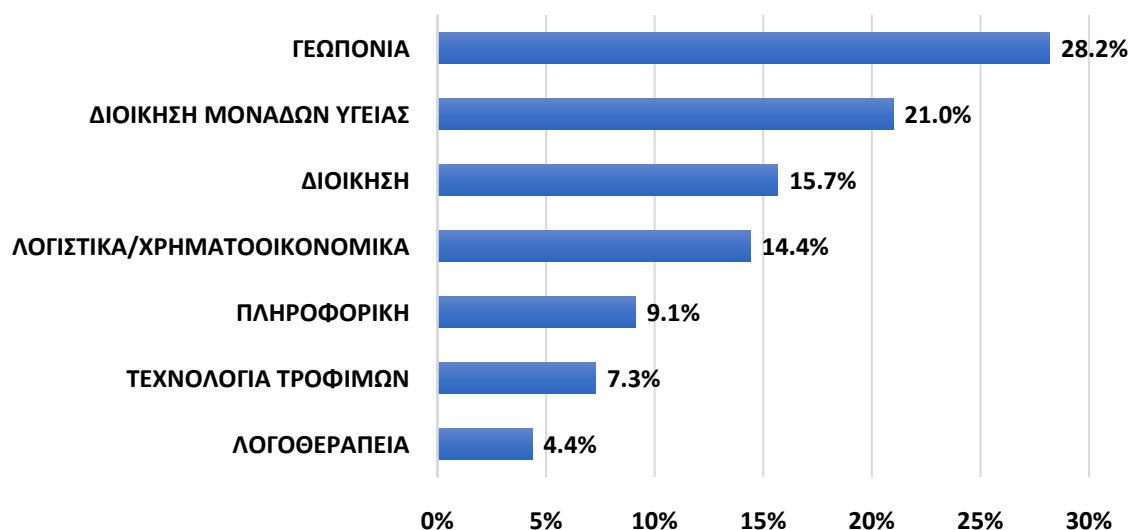
Τα δεδομένα που παρουσιάζονται στα παρακάτω διαγράμματα (Διάγραμμα 6.9 και Διάγραμμα 6.10) αφορούν στοιχεία που αντλήθηκαν από το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης του πρώην ΤΕΙ Πελοποννήσου.

Διάγραμμα 6.9: Κατανομή Φορέων Πρακτικής Άσκησης που συνεργάζονται με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου ανά Περιφέρεια για το έτος 2022

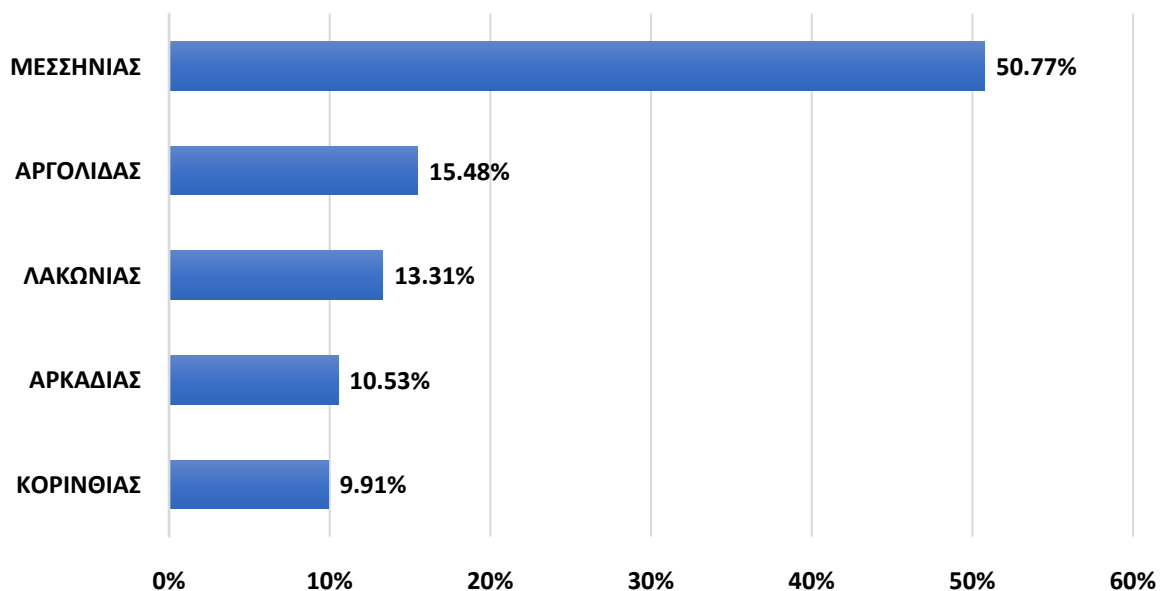
Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης, δικτυώνεται και πραγματοποιεί συνεργασίες με φορείς υποδοχής φοιτητών, έδρα των οποίων βρίσκεται τόσο εντός όσο και εκτός της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Ειδικότερα, σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, το έτος 2022, οι περισσότεροι φορείς πρακτικής προήλθαν από την Περιφέρεια Αττικής, με το ποσοστό τους να αγγίζει το 33,8%, ενώ δεύτερη ακολουθεί η Περιφέρεια Πελοποννήσου με ποσοστό 26,2%. Οι λοιπές Περιφέρειες με τις οποίες συνεργάστηκε το Πανεπιστήμιο φτάνουν το 20,8% συνολικά. Τα ποσοστά των περιφερειών Δυτικής Ελλάδας και Κεντρικής Μακεδονίας, φαίνεται να είναι σημαντικά χαμηλότερα, με 7,9% και 6,6% αντίστοιχα. Τέλος, τα χαμηλότερα ποσοστά συνεργασίας μεταξύ φορέων πρακτικής άσκησης και Πανεπιστημίου Πελοποννήσου φαίνεται να κατέχει η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας με 4,8%.

Διάγραμμα 6.10: Αντικείμενο Φορέων Πρακτικής Άσκησης που συνεργάζονται με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου για το έτος 2022

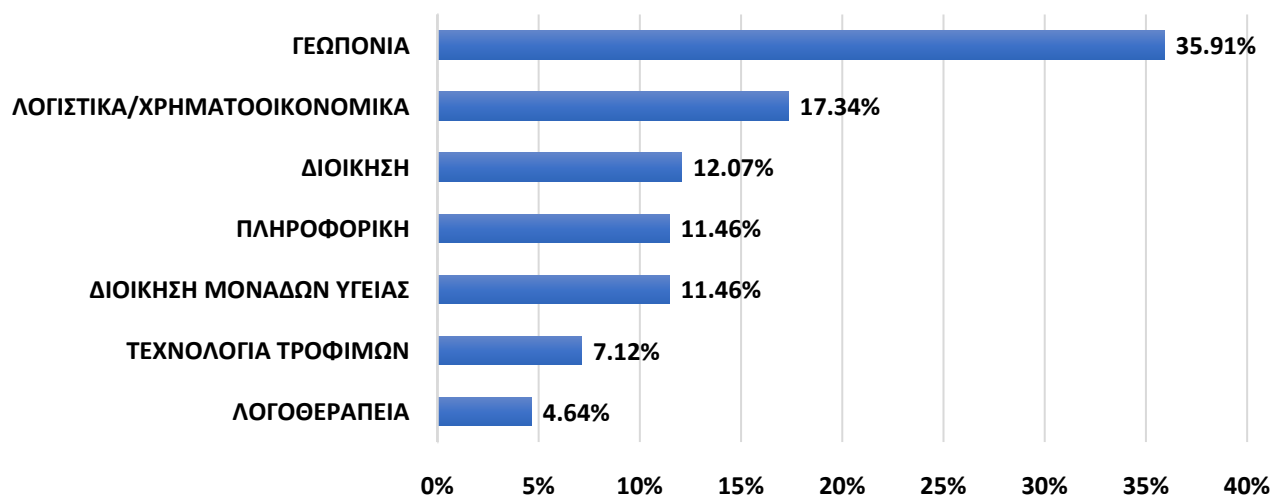
Διάγραμμα 6.11: Κατανομή Φορέων Πρακτικής Άσκησης που συνεργάζονται με το Πανεπιστήμιο Οι φορείς με τους οποίους σύναψε συνεργασία το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (Διάγραμμα 6.10), στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης για το έτος 2022, δραστηριοποιούνται σε τομείς οι οποίοι συνάδουν με τα αντικείμενα των προγραμμάτων σπουδών που παρέχονται από το ΠΑΠΕΛ. Συγκεκριμένα, το 28,2% των φορέων δραστηριοποιούνται στον κλάδο της Γεωπονίας και το 21% στον τομέα της Διοίκησης Μονάδων υγείας. Το 15,7% των φορέων αφορούν το αντικείμενο της Διοίκησης, ενώ το 14,4% δραστηριοποιείται στον κλάδο της Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής. Χαμηλότερα ποσοστά φαίνεται να έχουν οι φορείς των οποίων το αντικείμενο είναι η πληροφορική, με ποσοστό 9,1% καθώς επίσης και η τεχνολογία τροφίμων με 7,3%. Τέλος, εξαιρετικά μικρό ποσοστό φορέων δραστηριοποιούνται στον τομέα της λογοθεραπείας, με ποσοστό 4,4%.

Πελοποννήσου ανά Περιφερειακή Ενότητα Περιφέρειας Πελοποννήσου, για το έτος 2022

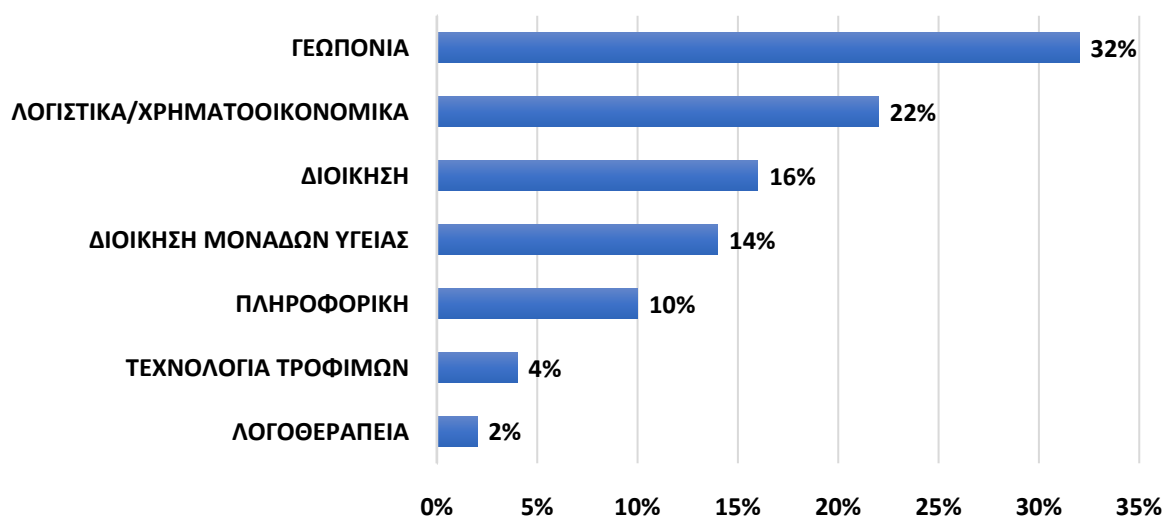
Το Διάγραμμα 6.11 απεικονίζει την κατανομή των φορέων πρακτικής άσκησης που συνεργάζονται με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου στις Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας, για το έτος 2022, με κυρίαρχη αυτή της Μεσσηνίας, το ποσοστό της οποίας αγγίζει το 50,77%. Ακολουθούν οι Περιφερειακές Ενότητες Αργολίδας και Λακωνίας με 15,48% και 13,31% αντίστοιχα, ενώ χαμηλότερα φαίνονται τα ποσοστά των Περιφερειακών Ενότητων Αρκαδίας και Κορινθίας με 10,53% και 9,91% έκαστη.

Διάγραμμα 6.12: Αντικείμενο Φορέων Πρακτικής Άσκησης που συνεργάζονται με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και εδρεύουν στην Περιφέρεια Πελοποννήσου για το έτος 2022

Εστιάζοντας στους φορείς της Περιφέρειας Πελοποννήσου (Διάγραμμα 6.12), τα αντικείμενα εκείνων που πραγματοποίησαν συνεργασία με το Πανεπιστήμιο, στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης για το έτος 2022, χωρίζονται σε (7) επτά. Ειδικότερά, το υψηλότερο ποσοστό εμφανίζουν οι φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της Γεωπονίας με 35,91%, ενώ με σημαντική διαφορά ακολουθούν οι φορείς των οποίων το αντικείμενο είναι η Λογιστική και τα Χρηματοοικονομικά, με ποσοστό 17,34%. Στη συνέχεια, οι φορείς του τομέα της Διοίκησης αποτελούν το 12,07%, ενώ ίδια ποσοστά παρουσιάζουν οι φορείς που δραστηριοποιούνται στους κλάδους της Πληροφορικής και της Διοίκησης Μονάδων Υγείας με 11,46% αντίστοιχα. Τα χαμηλότερα ποσοστά εμφανίζουν οι φορείς των κλάδων της Τεχνολογίας τροφίμων και της Λογοθεραπείας με 7,12% και 4,64% αντίστοιχως.

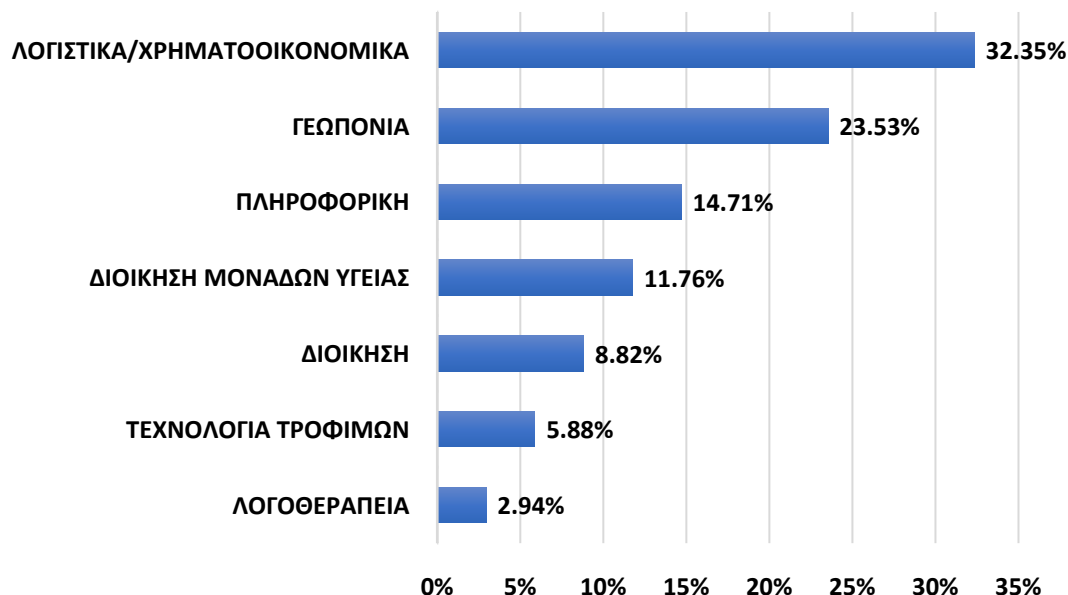
Διάγραμμα 6.13: Αντικείμενο Φορέων Πρακτικής Άσκησης για την ΠΕ Αργολίδας, έτος 2022

Στη Περιφερειακή Ενότητα Αργολίδας, το 32% των φορέων πρακτικής άσκησης για το έτος 2022, δραστηριοποιείται στον τομέα της Γεωπονίας, ενώ δέκα μονάδες κάτω βρίσκονται οι φορείς που

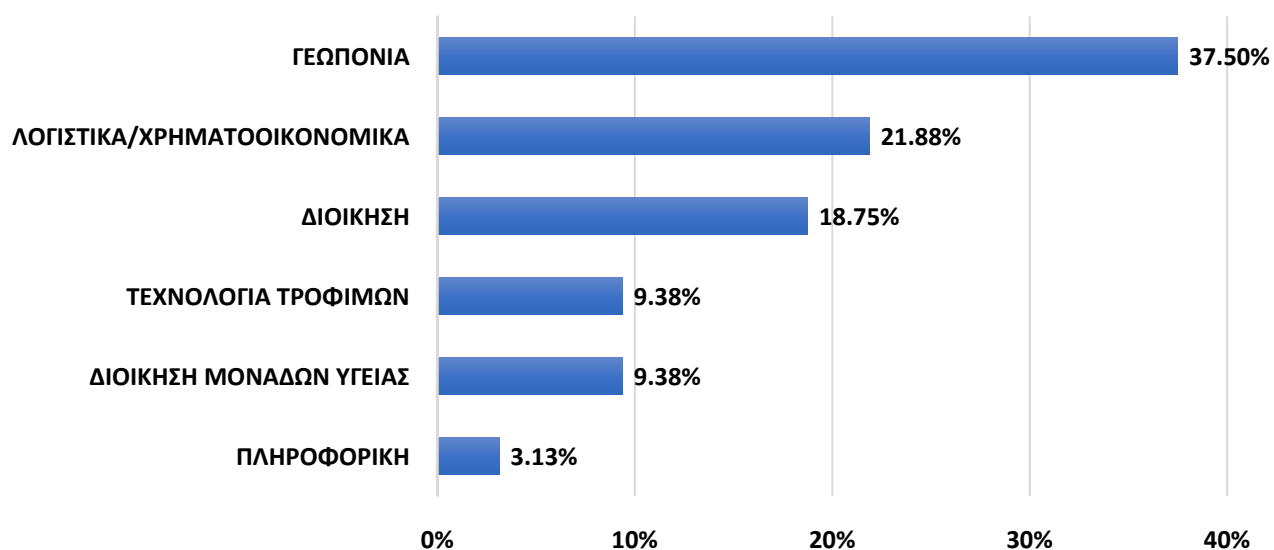
δραστηριοποιούνται στα Λογιστικά και Χρηματοοικονομικά, με ποσοστό 22% (Διάγραμμα 6.13). Οι φορείς Διοίκησης αποτελούν το 16% ενώ οι φορείς του κλάδου της Διοίκησης Μονάδων Υγείας το 14%. Συνεχίζοντας, οι φορείς πρακτικής άσκησης στον τομέα της Πληροφορικής αποτελούν το 10%, ενώ σε αρκετά χαμηλά επίπεδα βρίσκονται οι φορείς των κλάδων Τεχνολογίας Τροφίμων και Λογοθεραπείας με 4% και 2% αντίστοιχα.

Διάγραμμα 6.14: Αντικείμενο Φορέων Πρακτικής Άσκησης για την ΠΕ Αρκαδίας, έτος 2022

Στο Διάγραμμα 6.14 αποτυπώνεται το αντικείμενο των φορέων Πρακτικής Άσκησης για την Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας, με έτος αναφοράς το 2022. Υψηλά ποσοστά φαίνεται να κατέχουν οι φορείς των τομέων Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής και Γεωπονίας με 32,35% και 23,53% αντίστοιχα. Στη Τρίτη θέση βρίσκονται οι φορείς του κλάδου της Πληροφορικής, με ποσοστό 14,71% και στην τέταρτη θέση, με ποσοστό 11,76% οι φορείς με αντικείμενο την Διοίκηση Μονάδων Υγείας. Με ποσοστά κάτω του 10% βρίσκονται στις τρεις τελευταίες θέσεις οι φορείς που δραστηριοποιούνται στους κλάδους Διοίκησης, Τεχνολογίας Τροφίμων και Λογοθεραπείας, με 8,82%, 5,88% και 2,94% αντίστοιχα.

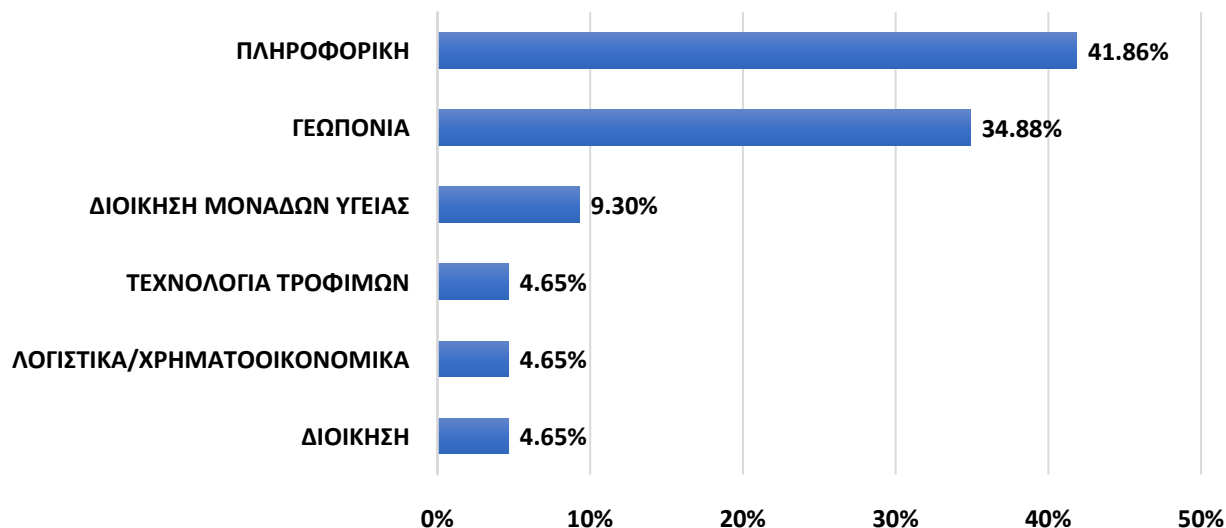
Διάγραμμα 6.15: Αντικείμενο Φορέων Πρακτικής Άσκησης για την ΠΕ Κορινθίας, έτος 2022

Στη Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας (

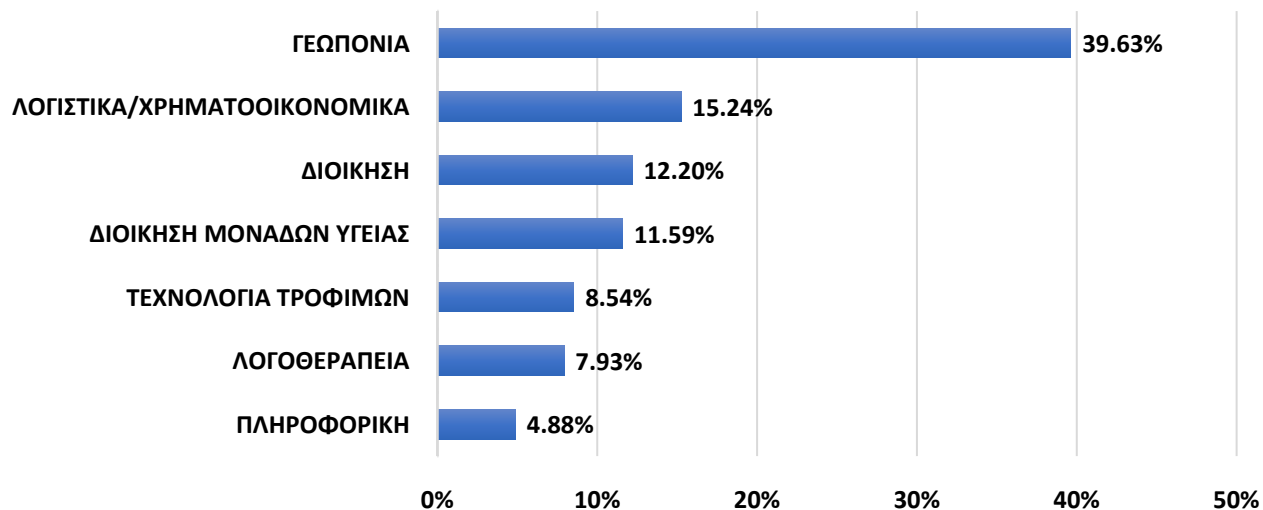
Διάγραμμα 6.15), φαίνεται να κυριαρχούν οι φορείς του τομέα της Γεωπονίας, με ποσοστό 37,50%. Οι φορείς του κλάδου της Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής αποτελούν το 21,88%, ενώ με λίγο χαμηλότερο ποσοστό, στο 18,75%, βρίσκονται οι φορείς Διοίκησης. Ίδια ποσοστά φαίνεται να εμφανίζουν οι φορείς των κλάδων Τεχνολογίας Τροφίμων και Διοίκησης Μονάδων Υγείας, ύψους 9,38%. Με ιδιαίτερα χαμηλό ποσοστό εμφανίζονται οι φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πληροφορικής με ποσοστό 3,13%.

Διάγραμμα 6.16: Αντικείμενο Φορέων Πρακτικής Άσκησης για την ΠΕ Λακωνίας, έτος 2022

Στην Περιφερειακή Ενότητα Λακωνίας (Διάγραμμα 6.16), οι φορείς πρακτικής άσκησης που κυριαρχούν για το έτος 2022, είναι εκείνοι του κλάδου της Πληροφορικής, με ποσοστό 41,86%, ενώ με ποσοστό 34,88% ακολουθούν οι φορείς του κλάδου της Γεωπονίας. Σημαντικά μεγάλη ποσοστιαία διαφορά παρουσιάζουν οι φορείς του τομέα Διοίκησης Μονάδων Υγείας, ενώ οι φορείς των κλάδων Τεχνολογίας Τροφίμων, Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής και Διοίκησης κατέχουν ίσα ποσοστά ύψους 4,65% αντίστοιχα.

Διάγραμμα 6.17: Αντικείμενο Φορέων Πρακτικής Άσκησης για την ΠΕ Μεσσηνίας, έτος 2022

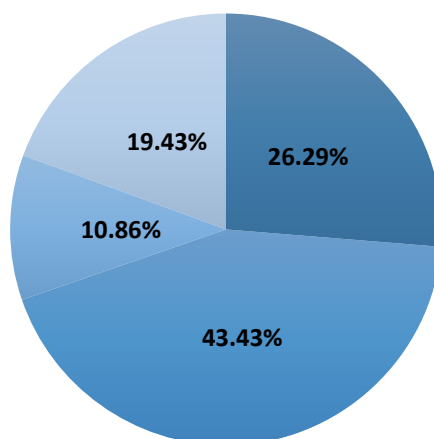

Στη Περιφερειακή ενότητα Μεσσηνίας (Διάγραμμα 6.17), για το έτος 2022, οι φορείς πρακτικής άσκησης που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της Γεωπονίας σημειώνουν ποσοστό ύψους 39,63%. Με σημαντικά χαμηλότερο ποσοστό ακολουθούν οι φορείς του κλάδου της Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, με ποσοστό 15,24% καθώς επίσης και οι φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της Διοίκησης με ποσοστό που αγγίζει το 12,20%. Στη συνέχεια ακολουθούν οι φορείς της Διοίκησης Μονάδων Υγείας, με ποσοστό 11,59% και οι φορείς στον τομέα της Τεχνολογίας

Τροφίμων με 8,54%. Στις δύο τελευταίες θέσεις βρίσκονται οι φορείς των κλάδων Πληροφορικής και Λογοθεραπείας με ποσοστό 7,93% και 4,88% αντίστοιχα.

Γραφείο Πρακτικής Άσκησης του πρώην ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδος

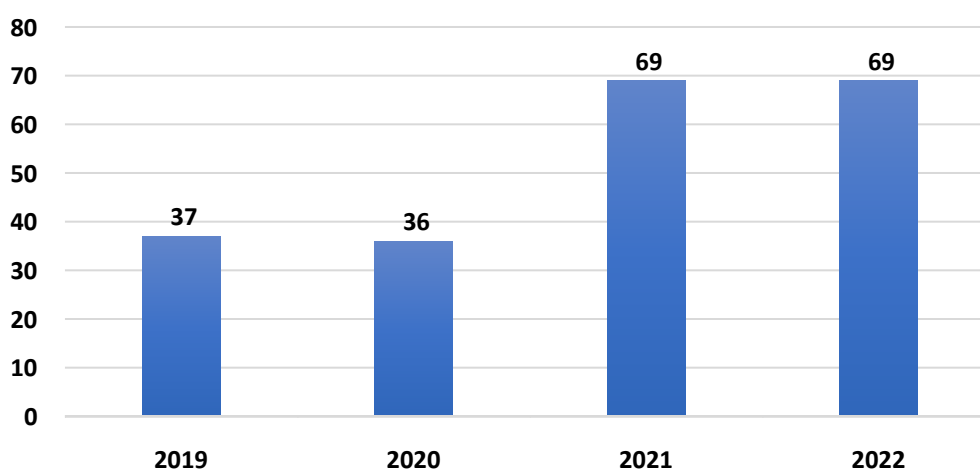
Διάγραμμα 6.18: Κατανομή Φορέων Πρακτικής Άσκησης που συνεργάζονται με τα τμήματα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στην Πάτρα

■ ΑΤΤΙΚΗΣ ■ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ■ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ■ ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Στο Διάγραμμα 6.18, αποτυπώνεται η κατανομή των φορέων πρακτικής άσκησης που συνεργάζονται με τα ακαδημαϊκά τμήματα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, τα οποία έχουν έδρα την Πάτρα. Οι περισσότεροι φορείς φαίνεται να προέρχονται από την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, καθώς το ποσοστό τους αγγίζει το 43,43%, ενώ με ποσοστό 26,29% ακολουθούν οι φορείς της Περιφέρειας Αττικής. Το 19,43% αντιπροσωπεύουν οι φορείς λοιπών Περιφερειών, ενώ οι φορείς της Περιφέρειας Πελοποννήσου σημειώνουν ποσοστό ύψους 10,86%.

Διάγραμμα 6.19: Αριθμός φοιτητών από τα τμήματα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στην Πάτρα που εκπόνησαν Πρακτική Άσκηση για τα έτη 2019-2022

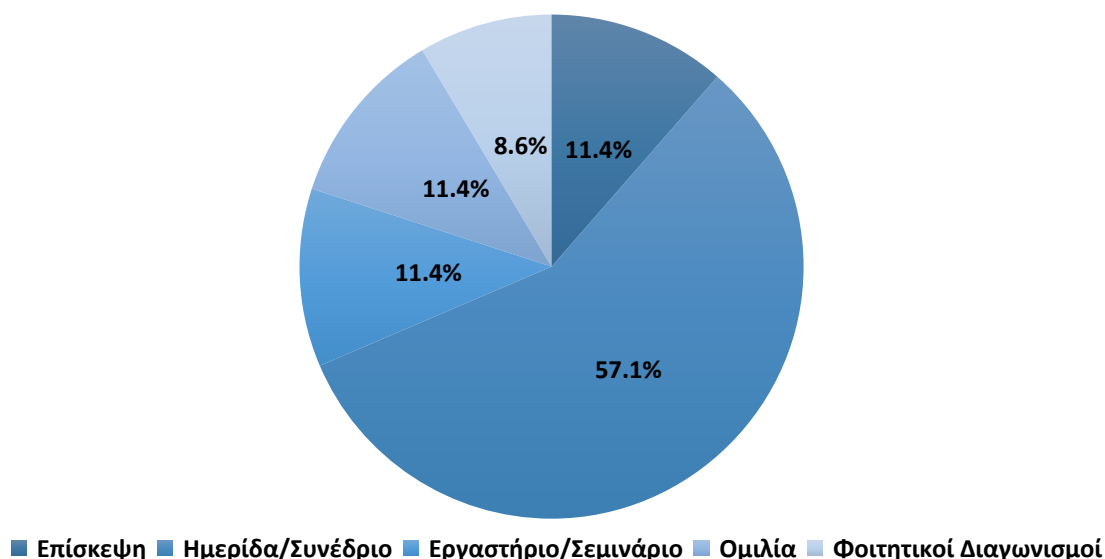

Στο Διάγραμμα 6.19 απεικονίζονται οι αριθμοί των φοιτητών που προέρχονται από τα τμήματα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, οι οποίοι εκπόνησαν πρακτική άσκηση κατά την περίοδο 2019-2022. Ειδικότερα, το 2019 φαίνεται να πραγματοποιήσαν πρακτική άσκηση 37 φοιτητές ενώ το έτος 2020 υπήρξε μια μικρή μείωση συμμετοχής, με 36 φοιτητές να συμμετέχουν στα προγράμματα πρακτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Κατά τα έτη 2021 και 2022, είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι η συμμετοχή των φοιτητών στον θεσμό της πρακτικής άσκησης σχεδόν διπλασιάστηκε, καθώς συμμετείχαν 69 φοιτητές για το κάθε έτος.

6.4 Εκδηλώσεις ακαδημαϊκών τμημάτων

Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου πραγματοποιεί πλήθος εκδηλώσεων, στο πλαίσιο της ενίσχυσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της δικτύωσης τους ανθρώπινου δυναμικού και των φοιτητών του. Οι θεματικές των εκδηλώσεων ποικίλουν, ανάλογα με το αντικείμενο σπουδών και τις εξελίξεις των επιστημονικών κλάδων.

Διάγραμμα 6.20: Κατανομή εκδηλώσεων εξωστρέφειας με στόχο τη διασύνδεση των Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου με επιχειρήσεις και φορείς της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Στο διάγραμμα 21 απεικονίζεται η κατανομή των εκδηλώσεων εξωστρέφειας που πραγματοποιήθηκαν από τα ακαδημαϊκά τμήματα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, με στόχο την διασύνδεση τους με επιχειρήσεις και φορείς της Περιφέρειας. Πάνω από τις μισές εκδηλώσεις που έλαβαν χώρα, είχαν την μορφή ημερίδας ή συνεδρίου, με το ποσοστό τους να αγγίζει το 57,1%. Τα ποσοστά των επισκέψεων, των ομιλιών και των εργαστηρίων/σεμιναρίων που υλοποιήθηκαν, φαίνεται να είναι ίσα μεταξύ τους και αγγίζουν το 11,4%. Τέλος, το μικρότερο

ποσοστό φαίνεται να αντιπροσωπεύουν οι φοιτητικοί διαγωνισμοί, οι οποίοι φέρουν ποσοστό ύψους 8.6%.

7. Συμπεράσματα

Από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά και τη συνεκτίμηση των εμπειρικών πηγών για την πρόοδο που έχει συντελεστεί τα τελευταία χρόνια στην αναπτυξιακή κατεύθυνση της Περιφέρειας Πελοποννήσου, προκύπτει μια σχεδόν ομοιογενής εικόνα των εξελίξεων που έχουν συντελεστεί, η οποία προσβλέπει στην ενίσχυση του παραγωγικού ιστού της Περιφέρειας και στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, μέσα από την αξιοποίηση της έρευνας και της καινοτομίας που αναπτύσσεται στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Μέσω της σύνδεσης της έρευνας με τον παραγωγικό ιστό επιτυγχάνεται η άνθηση διάφορων κοινωνικών τομέων σύμφωνα με τις σύγχρονες προδιαγραφές, όπως η παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης, η πρόληψη για την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και η οικονομική ανάπτυξη μέσω σύγχρονων μεθόδων προσέγγισης και υποστήριξης των επιχειρήσεων.

Κομβικό σημείο για την αναπτυξιακή κατεύθυνση της Περιφέρειας και την επιτυχή σύνδεση της αγοράς με την έρευνα αποτελεί η στόχευση σε συγκεκριμένους κλάδους δραστηριοποίησης, οι οποίοι φαίνεται ότι συνεισφέρουν σημαντικά στο σχηματισμό της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ). Ειδικότερα, ότι ο κλάδος Χονδρικού-Λιανικού εμπορίου-Μεταφορών-Καταλυμάτων-Εστίασης, ο κλάδος της Βιομηχανίας και ο κλάδος της Δημόσιας διοίκησης-Εκπαίδευσης-Υγείας Κοινωνικής μέριμνας θα πρέπει να είναι στο επίκεντρο της στρατηγικής της Περιφέρειας, αλλά και του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, έτσι ώστε να επιτευχθούν πολλαπλασιαστικά οφέλη για τις επιχειρήσεις, αλλά και την τοπική κοινωνία της Πελοποννήσου. Επιπρόσθετα, σχετικά με την απασχόληση σε κλάδους έντασης γνώσης και τεχνολογίας στην περιφέρεια, ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης, φαίνεται ότι ακολουθεί ανοδική πορεία, τα τελευταία χρόνια, το οποίο είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικό για την ενίσχυση της έρευνας που υλοποιείται από το ανθρώπινο δυναμικό της Περιφέρειας. Το γεγονός αυτό υποστηρίζεται και από το ποσοστό των ατόμων στο σύνολο του πληθυσμού της περιφέρειας που έχει τριτοβάθμια εκπαίδευση ή/και εργάζεται σε κλάδους που σχετίζονται με τις επιστήμες και την τεχνολογία, το οποίο παρουσιάζει συνεχή αύξηση την περίοδο 2000-2021. Ωστόσο, τα σχετικά ποσοστά είναι χαμηλότερα από αυτά στο σύνολο της χώρας, συνεπώς υπάρχει ακόμα περιθώριο βελτίωσης μέσω της διαμόρφωσης στοχευμένων στρατηγικών δράσεων.

Εκτός από τα παραπάνω, ένα από τα βασικά συμπεράσματα της παρούσας μελέτης αφορά στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας Πελοποννήσου και τη συνεισφορά του Πανεπιστημίου στην ανάπτυξη αυτή, καθώς παρατηρείται εξελικτική τάση, τόσο στο ποσοστό των ατόμων που απασχολούνται ως διδακτικό προσωπικό, όσο και στον αριθμό των προπτυχιακών, μεταπτυχιακών φοιτητών και των διδασκόντων. Ειδικότερα, σε όλη την πορεία του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, εκτός από τα χρόνια της κρίσης (2008-2015) παρατηρείται ιδιαίτερα μεγάλη αύξηση στα προαναφερθέντα ποσοστά, γεγονός που δηλώνει ότι το εκπαιδευτικό υπόβαθρο του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας παρουσιάζει συστηματική άνοδο, με βασικό παράγοντα τη λειτουργία του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Η επίδραση του Πανεπιστημίου στην ανάπτυξη αυτή οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο ευρύ φάσμα δομών και φορέων που διαθέτει οι οποίοι λειτουργούν στο πλαίσιο της υποστήριξης των προγραμμάτων σπουδών, των φοιτητών και του

ερευνητικού προσωπικού, με κυριότερους τα Γραφεία Πρακτικής Άσκησης, το Γραφείο Διασύνδεσης, τη Μονάδα Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας, το Κέντρο Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης, το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) και τον Κόμβο Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας.

Οι ανωτέρω δομές και φορείς, ωστόσο, για να μπορέσουν να λειτουργήσουν και να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στο ακαδημαϊκό κοινό, είναι αναγκαίο να υποστηριχθούν, εκτός από το ίδιο το Πανεπιστήμιο και από εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης. Στο πλαίσιο αυτό, φαίνεται ότι το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου πραγματοποιεί την ερευνητική του δραστηριότητα με την υποστήριξη επτά ειδών χρηματοδοτικών εργαλείων. Ειδικότερα, οι έρευνες που χρηματοδοτούνται από Έργα Παροχής Υπηρεσιών φαίνεται να κυριαρχούν, ενώ σημαντική είναι και η χρηματοδότηση από ευρωπαϊκά εργαλεία και προγράμματα, όπως το Erasmus+, το ΕΣΠΑ και Horizon 2020. Στο σημείο αυτό, πρέπει να επισημανθεί ότι ιδιαίτερα σημαντική είναι η χρηματοδότηση που λαμβάνει το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2014-2020, το οποίο υπογραμμίζει την άρρηκτη σχέση μεταξύ Περιφέρειας και Πανεπιστημίου, για την υποστήριξη της έρευνας στην περιοχή.

Άλλη μία βασική παράμετρος, που εξετάστηκε στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, είναι και οι υφιστάμενες συνεργασίες με τοπικές επιχειρήσεις για την υποστήριξη της έρευνας, αλλά και του ανθρώπινου δυναμικού του Πανεπιστημίου. Ειδικότερα, η συνεργασία αυτή αποτυπώνεται σε τρεις πυλώνες: α) συνεργασίες σε ερευνητικά έργα, β) συνεργασίες στην υποστήριξη των φοιτητών (πχ πρακτική άσκηση), γ) κοινές δράσεις (εκδηλώσεις, ομιλίες, συνέδρια). Για τον πρώτο πυλώνα, παρατηρείται ένα ικανοποιητικό ποσοστό συνεργασιών σε ερευνητικά προγράμματα, τόσο από ιδιωτικούς, όσο και δημόσιους φορείς, με το ποσοστό των συνεργασιών με επιχειρήσεις να είναι σημαντικά μεγαλύτερο από τις συνεργασίες με Δημόσιους φορείς. Υπογραμμίζεται ότι, το σύνολο των έργων που υλοποιούνται σε συνεργασία με επιχειρήσεις χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία», καθώς και το πρόγραμμα «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ 2014-2020».

Για τον δεύτερο πυλώνα, το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης, δικτυώνεται και πραγματοποιεί συνεργασίες με φορείς υποδοχής φοιτητών, έδρα των οποίων βρίσκεται τόσο εντός όσο και εκτός της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Ειδικότερα, οι περισσότεροι φορείς πρακτικής προήλθαν από την Περιφέρεια Αττικής, ενώ δεύτερη ακολουθεί η Περιφέρεια Πελοποννήσου. Οι φορείς με τους οποίους σύναψε συνεργασία το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης για το έτος 2022, δραστηριοποιούνται σε τομείς οι οποίοι συνάδουν με τα αντικείμενα των προγραμμάτων σπουδών που παρέχονται από το ΠΑΠΕΛ. Συγκεκριμένα, δραστηριοποιούνται στον κλάδο της Γεωπονίας, της Διοίκησης Μονάδων Υγείας, της Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, των Θεατρικών σπουδών, της Πολιτικής Επιστήμης, της Ιστορίας- Αρχαιολογίας και της Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Για τον τρίτο πυλώνα, το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου φαίνεται ότι έχει οργανώσει μια πληθώρα εκδηλώσεων εξωστρέφειας, σε αρκετά από τα ακαδημαϊκά τμήματα, με στόχο την διασύνδεση τους με επιχειρήσεις και φορείς της Περιφέρειας. Πάνω από τις μισές εκδηλώσεις που έλαβαν

χώρα, είχαν την μορφή ημερίδας ή συνεδρίου, ενώ σημαντικά ήταν και τα ποσοστά των επισκέψεων, των ομιλιών και των εργαστηρίων/σεμιναρίων που υλοποιήθηκαν.

Από τα παραπάνω διαφαίνεται ότι το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου από την αρχή της λειτουργίας του, αλλά κυρίως τα τελευταία χρόνια, έχει διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας Πελοποννήσου, αλλά και στην ενίσχυση των τοπικών επιχειρήσεων και της οικονομίας εν γένει. Το γεγονός αυτό, καθώς και η ανάγκη για την περαιτέρω σύνδεση του παραγωγικού ιστού με την έρευνα, έχει αναγνωριστεί και από την Περιφέρεια Πελοποννήσου ως θέμα υψίστης σημασίας, καθώς η αναβάθμιση του Πανεπιστημίου δύναται να έχει άμεση συνάρτηση με την ανάπτυξη και την πρόοδο της Περιφέρειας. Η σύνδεση και συνεργασία αυτή διαφαίνεται και από την πρόσφατη απόφαση, τόσο της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Πελοποννήσου (ΑΔΑ: ΨΗΠ27Λ1-5Θ3), αλλά και της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (ΑΔΑ: 6Φ46469Β7Δ-4ΓΘ) για την «έγκριση σκοπιμότητας και των όρων σύναψης Προγραμματικής σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Πελοποννήσου και του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, για την υλοποίηση του έργου: Δημιουργία δομών υποστήριξης της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας έντασης γνώσης στην Περιφέρεια Πελοποννήσου». Συνεπώς, συμπεραίνεται ότι ο βαθμός επίδρασης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου, της παραγωγικότητας και της αγοράς εργασίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου είναι ιδιαίτερα σημαντικός και αναμένεται να ενισχυθεί περαιτέρω, τα επόμενα χρόνια, με τη συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Βιβλιογραφία

- European Commission. (2015). *Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων στην Ευρώπη: Διευρύνοντας την Πρόσβαση στις Ευκαιρίες*. Eurymdice.
- Γραφείο πρακτικής άσκησης. (2014). *Πρακτική άσκηση-brochure*.
- Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης. (2018). *Βασικοί Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για δαπάνες & προσωπικό το 2017 στην Ελλάδα Προκαταρκτικά Στοιχεία*. ΕΚΤ.
- Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης. (2014). *Ελληνικές Επιστημονικές Δημοσιεύσεις 1996-2010: Βιβλιομετρική Ανάλυση Ελληνικών Δημοσιεύσεων σε Διεθνή Επιστημονικά Περιοδικά – Scopus*. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2022). *Δελτίο τύπου-Τριτοβάθμια εκπαίδευση: προετοιμασία των πανεπιστημίων της ΕΕ για το μέλλον μέσω βαθύτερης διακρατικής συνεργασίας*. Στρασβούργο.
- Ν. 4957/2022. (ΦΕΚ Α 141/21.7.2022). *Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις*.
- Παν.Πελοποννήσου-Παν.Πατρών. (2022). *Δελτίο Τύπου-Πανεπιστήμιο Πατρών και Πελοποννήσου ενώνουν δυνάμεις σε έναν κοινό στόχο: την Ίδρυση και Λειτουργία Κοινής Δομής Μεταφοράς Τεχνολογίας*.
- Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. (2022). *Ανάκτηση από Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών*: <https://www.uop.gr/ekpaideusi/metaptixiakes-spoudes/metartyxiaka-programmata-spoudon>
- Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. (2022). *Γραφείο Διασύνδεσης*. Ανάκτηση από <https://career.uop.gr/>
- Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. (2022). *Κανονισμός Πρακτικής Άσκησης*. Τρίπολη.
- Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. (2022). *Στρατηγικό & Επιχειρησιακό Σχέδιο Ανάπτυξης 2022-2025*. Τρίπολη.
- Πισσαρίδης, Χ., Βαγιανός, Δ., Βέττας, Ν., & Μεγήρ, Κ. (2020). *Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία*.
- Σαχίνη, Ε., Μάλλιου, Ν., & Ιερομνήμων, Τ. (2013). *Δείκτες Έρευνας & Ανάπτυξης για δαπάνες και προσωπικό το 2011 στην Ελλάδα*. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης.
- ΦΕΚ Β' 2283/10.05.2022 . (χ.χ.). *Ίδρυση Γραφείου Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου*.

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι

Στόχοι στρατηγικού σχεδιασμού Πανεπιστημίου Πελοποννήσου-Ποσοτικοί δείκτες

<p>A) Συνεχής Βελτίωση Των Βασικών Ακαδημαϊκών Δραστηριοτήτων του Πανεπιστημίου</p>	<p>ΔΕΙΚΤΗΣ Α1.2: ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΠΟΥΔΩΝ</p> <ul style="list-style-type: none">• Τιμή δείκτη: 13,92% <p>Στόχος: Ετήσια αύξηση 1 εκατοστιαίας μονάδας για κάθε ένα από τα έτη 2023-2025.</p> <p>ΔΕΙΚΤΗΣ Α6.1. ΠΟΣΟΣΤΟ Π.Π.Σ. ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΑΠΟΚΤΟΥΝ ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΧΕΤΑΙ ΣΧΕΤΙΚΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ</p> <ul style="list-style-type: none">• Τιμή δείκτη: 31,82% <p>Στόχος: Ο δείκτης να αυξηθεί στο 35% μέχρι το τέλος του παρόντος στρατηγικού σχεδιασμού. Ενδιάμεσες αυξήσεις ως εξής: 33% (2023), 34% (2024) και 35% (2025).</p>
<p>B) Αριστεία στην Έρευνα και Επιδόσεις του Επιστημονικού Προσωπικού</p>	<p>ΔΕΙΚΤΗΣ Β1.2: ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ / ΔΙΔΑΚΤΟΡΑ</p> <ul style="list-style-type: none">• Τιμή δείκτη: 0,16 <p>Στόχος: Ο δείκτης να αυξηθεί στο 0,19 μέχρι το τέλος του παρόντος στρατηγικού σχεδιασμού. Ενδιάμεσες αυξήσεις ως εξής: 0,17 (2023), 0,18 (2024) και 0,19 (2025).</p>
<p>Γ) Διασύνδεση με την Κοινωνία, την αγορά εργασίας και αξιοποίηση της παραγόμενης γνώσης</p>	<p>ΔΕΙΚΤΗΣ Γ3.1: ΠΛΗΘΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΟ Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ./ ΠΛΗΘΟΣ ΜΕΛΩΝ Δ.Ε.Π.</p> <ul style="list-style-type: none">• Τιμή δείκτη: 0,04 <p>Στόχος: Ο δείκτης να αυξηθεί στο 0,05 μέχρι το τέλος του παρόντος στρατηγικού σχεδιασμού. Ενδιάμεσες αυξήσεις: 0,045 μέχρι τέλος του 2023 και 0,05 μέχρι το 2025.</p> <p>ΔΕΙΚΤΗΣ Γ4.1: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ</p>

	<p>ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ Η/ΚΑΙ ΘΕΡΜΟΚΟΙΤΙΔΑΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τιμή δείκτη: ΟΧΙ <p>Στόχος: Να ιδρυθεί και να λειτουργήσει το Γραφείο Μεταφοράς και Τεχνολογίας μέχρι το τέλος του παρόντος στρατηγικού σχεδιασμού. Ενδιάμεσοι στόχοι: Ίδρυση και έγκριση του εσωτερικού κανονισμού του Γραφείου μέσα στο 2023. Τα έτη 2024 και 2025 αναμένεται η λειτουργία και της θερμοκοιτίδας ώστε να υπάρχει η κατάλληλη ώσμωση με τα Τμήματα του Πανεπιστημίου.</p> <p>ΔΕΙΚΤΗΣ Γ4.3: ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΧΝΟΒΛΑΣΤΩΝ Η START-UPS ΠΟΥ ΙΔΡΥΘΗΚΑΝ Η ΣΧΕΔΙΩΝ ΙΔΡΥΣΗΣ ΠΟΥ ΚΑΤΑΤΕΘΗΚΑΝ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τιμή δείκτη: 0 <p>Στόχος: Να ιδρυθούν τουλάχιστον 2 τεχνοβλαστοί ή start-ups ή να κατατεθούν τα αντίστοιχα σχέδια μέχρι το τέλος του παρόντος στρατηγικού σχεδιασμού. Αναμένεται η δημιουργία τουλάχιστον ενός εκ των 3 προαναφερόμενων μορφών μέχρι του τέλους του 2023 και τουλάχιστον ενός ακόμα μέχρι το 2025.</p> <p>ΔΕΙΚΤΗΣ Γ5.1: ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τιμή δείκτη: Δεν έχει αποτυπωθεί ακόμα από την ΕΘΑΑΕ <p>Στόχος: Κάθε Σχολή να πραγματοποιεί 1 τουλάχιστον εκδήλωση για κάθε έτος μέχρι το τέλος του παρόντος στρατηγικού σχεδιασμού</p>
<p>Δ) Διεθνοποίηση</p>	<p>ΔΕΙΚΤΗΣ Δ2.1/Δ2.3 : ΕΤΗΣΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ERASMUS Η ΕΤΗΣΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ</p>

	<p>ΜΕ ERASMUS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τιμή δείκτη: 0,59% ή 0,73% <p>Στόχος: Είτε ο δείκτης Δ2.1 να πάει στο 0,60% είτε ο δείκτης Δ2.3 να πάει στο 0,75% μέχρι το τέλος του παρόντος στρατηγικού σχεδιασμού. Ετήσιες αυξήσεις: 0,5925% ή 0,735% (2023), 0,595% ή 0,74% (2024) και 0,60% ή 0,75% (2025).</p>
<p>Ε) Ποιότητα Πανεπιστημιακού Περιβάλλοντος</p>	<p>ΔΕΙΚΤΗΣ Ε1.1: ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΣΤΙΣ ΔΟΜΕΣ ΔΑΣΤΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τιμή δείκτη: 0 <p>Στόχος: Ο δείκτης να φτάσει τουλάχιστον στην τιμή 1 μέχρι το τέλος του παρόντος στρατηγικού σχεδιασμού.</p> <p>ΔΕΙΚΤΗΣ Ε2.1: ΠΛΗΘΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΠΟΥ ΟΡΓΑΝΩΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τιμή δείκτη: 1 <p>Στόχος: Ο δείκτης να φτάσει τουλάχιστον στην τιμή 1 για κάθε έτος μέχρι το τέλος του παρόντος στρατηγικού σχεδιασμού .</p> <p>ΔΕΙΚΤΗΣ Ε4.1: ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ/ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΜΕΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τιμή δείκτη: 0% <p>Στόχος: Ο δείκτης να φτάσει τουλάχιστον στην τιμή 0,5% ή παραπάνω για κάθε έτος μέχρι το τέλος του παρόντος στρατηγικού σχεδιασμού.</p> <p>ΔΕΙΚΤΗΣ Ε6.1: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τιμή δείκτη: ΟΧΙ

	<p>Στόχος: Να λειτουργήσει το Γραφείο Υποστήριξης Διδασκαλίας μέχρι το τέλος του παρόντος στρατηγικού σχεδιασμού ώστε να συμβάλλει στην επίτευξη των προαναφερόμενων στόχων.</p>
--	---

Παράρτημα II

Μεταπτυχιακά προγράμματα Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

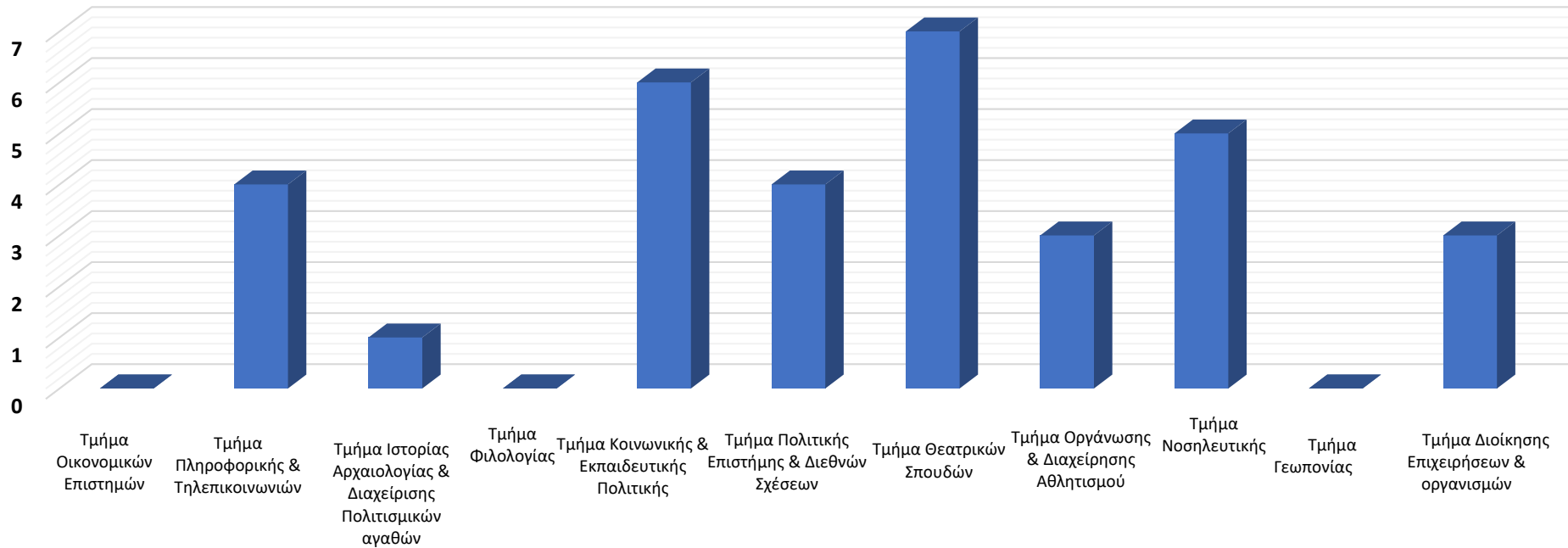
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές»
	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Μεσογειακές Σπουδές»
	ΠΜΣ «Παγκόσμιες Προκλήσεις και Συστήματα Αναλύσεων»
Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής	ΠΜΣ «Εκπαιδευτική Πολιτική: Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Διοίκηση»
	ΠΜΣ «Κοινωνική Πολιτική»
	ΔΔΠΜΣ «Πολιτική Ανώτατης Εκπαίδευσης: Θεωρία και Πράξη»
Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών	ΠΜΣ «Επιστήμη Υπολογιστών»
	ΠΜΣ «Σύγχρονες Ασύρματες Επικοινωνίες»
	ΠΜΣ «Διαστημική Επιστήμη, Τεχνολογίες και Εφαρμογές»
	ΠΜΣ «Επιστήμη δεδομένων»
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών	ΠΜΣ «Οργάνωση και Διοίκηση Δημοσίων Υπηρεσιών, Δημοσίων Οργανισμών και Επιχειρήσεων»
	ΠΜΣ Οικονομία, άμυνα και ασφάλεια
Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού	ΠΜΣ "Ολυμπιακές Σπουδές, Ολυμπιακή Παιδεία, Οργάνωση Και Διαχείριση Ολυμπιακών Εκδηλώσεων"
	ΠΜΣ «Διοίκηση Αθλητικών Οργανισμών και Επιχειρήσεων»
	ΠΜΣ «Οργάνωση και Διαχείριση Αθλητικών Δραστηριοτήτων για άτομα με αναπηρίες

	(Α.με.Α.)»
	Master Of Arts In Sports Ethics An Integrity (MAiSI)
	Σύγχρονη Αθλητική Επικοινωνία Δημοσιογραφία και Φωτοειδησιογραφία
Τμήμα Θεατρικών Σπουδών	ΠΜΣ «Δραματική Τέχνη και Παραστατικές Τέχνες στην Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση – MA in Drama and Performing Arts in Education and Lifelong Learning»
	ΠΜΣ «Θέατρο και Κοινωνία: Θεωρία, Σκηνική πράξη και Διδακτική»
Τμήμα Φιλολογίας	ΠΜΣ «Αρχαία και Νέα Ελληνική Φιλολογία με κατεύθυνση i) Αρχαία Ελληνική Φιλολογία" ii) "Νέα Ελληνική Γλώσσα και Φιλολογία»
	ΠΜΣ Ηθική Φιλοσοφία
	ΠΜΣ «Βυζαντινός Κόσμος: Η σχέση του με την Αρχαιότητα και τον νεότερο Ελληνισμό»

Παράρτημα III

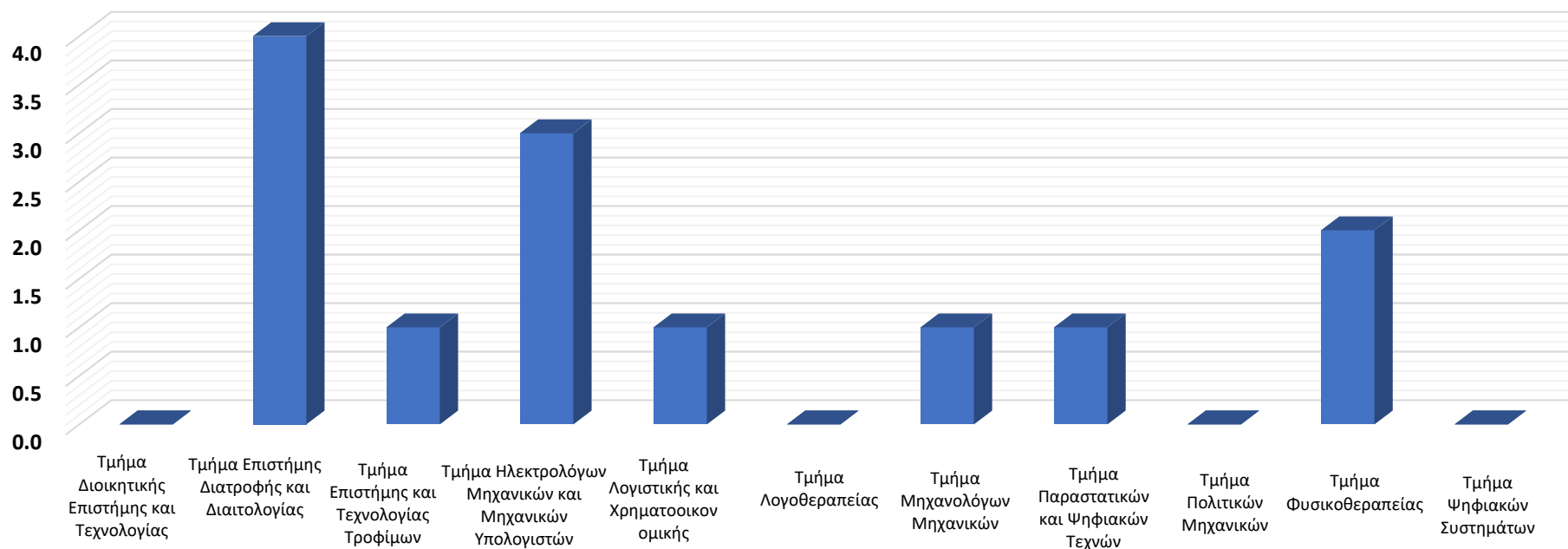
Σύνολο εγγεγραμμένων φοιτητών ΑΜΕΑ για την περίοδο 2020-2021 (1/2)

Εγγεγραμμένοι φοιτητές ΑΜΕΑ 2020-2021

Σύνολο εγγεγραμμένων φοιτητών ΑΜΕΑ για την περίοδο 2020-2021 (2/2)

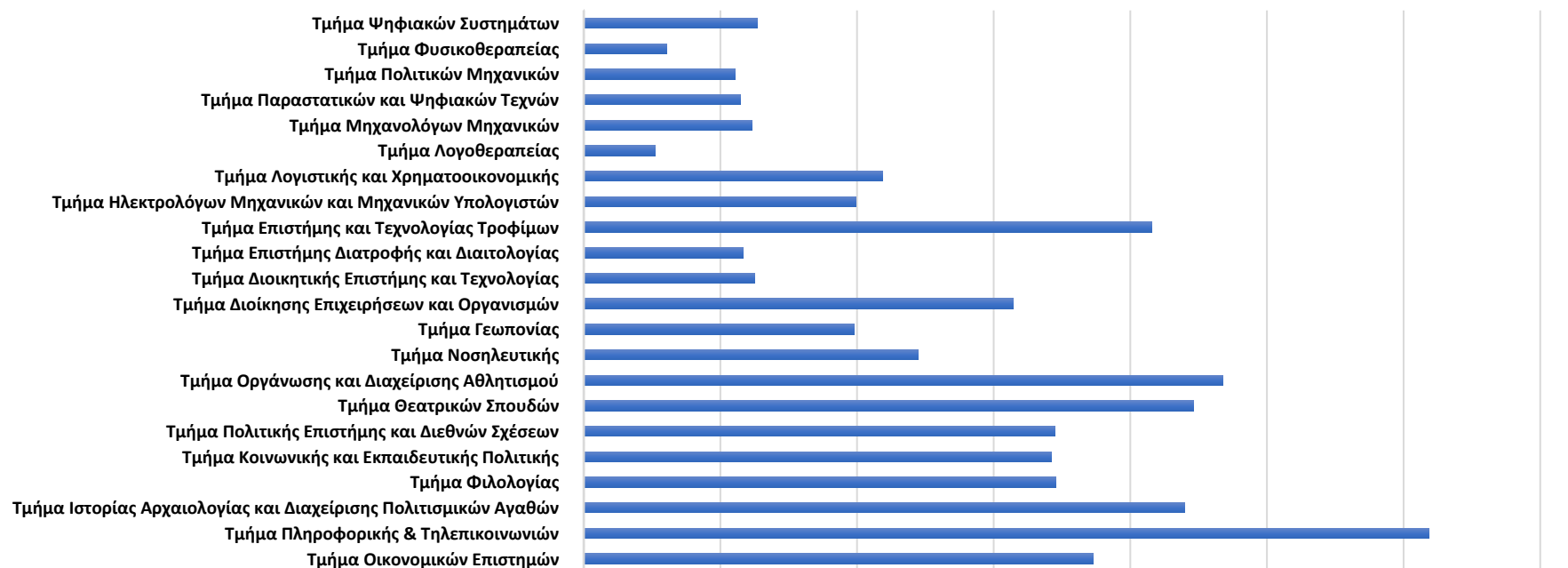
Εγγεγραμμένοι φοιτητές ΑΜΕΑ 2020-2021

Παράρτημα IV

Συνολική κατανομή εγγεγραμμένων φοιτητών ανά ακαδημαϊκό τμήμα για την περίοδο 2020-2021

Κατανομή εγγεγραμμένων φοιτητών ανα τμήμα 2020-2021

Παράρτημα V

Εκδηλώσεις εξωστρέφειας ακαδημαϊκών τμημάτων κατά την τελευταία πενταετία.

Τμήμα ψηφιακών συστημάτων
Επίσκεψη 77 φοιτητών του τμήματος Μηχανικών Πληροφορικής ΤΕ στην Τρίπολη για συνέδριο/επίσκεψη του CERN
Εκπαιδευτική επίσκεψη 6 φοιτητών στη Βαμβακού Λακωνίας για ενημέρωση και συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα
Διαδικτυακή ομιλία στους φοιτητές του τμήματος στο πλαίσιο του μαθήματος Προγραμματισμός Ι από εργαζόμενο σε εταιρία πληροφορικής του εξωτερικού για ενημέρωση σχετικά με την εργασία στο εξωτερικό και τον προγραμματισμό

Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής
Ηλεκτρονική ημερίδα με θέμα «Οι προοπτικές της ελληνικής οικονομίας και της ελληνικής επιχειρηματικότητας στη μετά COVID-19 εποχή».
Πρώτο Συμπόσιο Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής
Επίσκεψη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών

Τμήμα Επιστήμης Διατροφής
1η Φοιτητική Διημερίδα «Διατροφή σε Υγεία και Νοσήματα»

Τμήμα Νοσηλευτικής

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Πελοπόννησος 2014-2020» της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών

1η Ημερίδα Εξωστρέφειας Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών

Ημέρα καριέρας

Ομιλία Microsoft Hellas

Σεμινάριο καινοτομίας και επιχειρηματικότητας

Σεμινάρια Cisco

Τετραήμερο Σεμινάριο Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας

Εκπαιδευτικές ενημερωτικές παρεμβάσεις της Επιτροπής Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας

1ο Φεστιβάλ Ρομποτικής και Ευφυών Συστημάτων Δήμου Καλαμάτας

Τμήμα Λογοθεραπείας

Ημερίδα με τίτλο: «Γνωρίζοντας τα γνωστικά προφίλ και τις εκπαιδευτικές προσεγγίσεις στις Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος καθώς και τον ρόλο της διατροφής»

Ημερίδα με τίτλο «Νοητικές λειτουργίες, δεξιότητες γλωσσικής επικοινωνίας και ποιότητα ζωής σε ενήλικες ασθενείς με εγκεφαλικές βλάβες»

Ημερίδα με τίτλο «Τελευταίες σύγχρονες στρατηγικές λογοθεραπευτικής και παιδαγωγικής προσέγγισης: Εμπειρίες και βιώματα»